

ROMÂNIA EROICĂ

Revistă editată de Asociația Națională Cultul Eroilor "Regina Maria"

* Fondată în 1919 sub numele "Cultul Eroilor Noștri" *

Nr. 2 (51)

Anul XVIII - 2015

Serie nouă

**155 de ani
de la nașterea
generalului
Ioan Dragalina
(1860-1916).**

Din
sumarul
acestui
număr:

Premiile DRAGALINA
ale Asociației Naționale
Cultul Eroilor Regina
Maria pe anul 2016
p. 6

Când istoria cade
în corectitudine
politică
p. 17

Bunicul meu,
învățătorul
Ion. C. Panțu
p. 42

Un as al
aviației
române
- Dan Vizanty
p. 48

Suținătorii revistei România Eroică

Dragi cititori ai revistei *România eroică*!

Apariția revistei *România eroică* este posibilă datorită sprijinului dvs.

România eroică, publicația centrală a Asociației Naționale Cultul Eroilor "Regina Maria" este un proiect deosebit. Este continuatoarea revistei *România eroică*, apărută în perioada interbelică. Tematica principală a revistei este Cultul Eroilor noștri.

Suntem un popor care a dat jertfe uriașe de-a lungul istoriei.

Dacă fiecare român care are un erou în familie ar dona un leu pentru a susține revista România eroică, atunci campania noastră de strângere de fonduri și-ar atinge scopul pentru câteva zeci de ani! Știm, însă, că acest lucru nu este posibil. De aceea, apelul nostru se îndreaptă către românii care ne cunosc și care citesc revista.

Stimați cititori, susținerea revistei constă în depunerea a cel puțin 100 de lei la sediul central al asociației noastre (Bulevardul Ion Mihalache nr. 124-126, Sector 1, București, Cod poștal: 011203), pe bază de chitanțier sau mandat poștal sau în Contul Asociației Naționale Cultul Eroilor "Regina Maria":

RO45RNCB0082004534620001, BCR, Sucursala Unirea, București

Toți susținătorii vor primi câte un exemplar din fiecare număr apărut în 2015, iar la sfârșitul anului, conducerea Asociației Naționale Cultul Eroilor "Regina Maria" va acorda fiecărui susținător o Diplomă de Excelență.

Vă mulțumim!

Până la 1 decembrie 2015, au răspuns campaniei noastre:

1. Fundația „Sf. Mare Mucenic Gheorghe, Purtătorul de Biruință” = 2000 lei
2. Opritsa Dragalina Popa, SUA = 200 \$
3. Dr. Cornel și Nina Dumitriu, SUA = 160 \$
4. Dr. Dan Teculescu, Franța = 300 lei
5. Dr. Sonia și arhitect Victor Simion, Canada = 400 lei
6. Gl. mr. (r) prof. univ. dr. Visarion Neagoe, București = 200 lei
7. Acad. prof. Nichita Adăniloiaiei, București = 600 lei
8. Col. (r) Vasile S. Popa, București = 200 lei
9. Nicu Iorga, București = 200 lei
10. Col. (r) Gheorghe Mateescu, București = 200 lei
11. Nicolae Sanda, București = 600 lei
12. Gl. bg. (r) Petre Stoica, București = 200 lei
13. Col. (r) Constantin Chiper, Ploiești = 300 lei
14. Col. (r) ing. Marin Alniței, București = 200 lei
15. Col. (r) Nicolae Dragu, Călărași = 200 lei
16. Colonel (r) Dumitru Roman, București = 500 lei
17. Gl. bg. (r) Mihai Radu, București = 150 lei
18. Arhitect dr. Eugenia Greceanu, București = 200 lei
19. Georgeta Bălan, Brăila = 200 lei
20. Șerban Alexandrescu, Pitești = 200 lei
21. Floarea Dimian, Buzău = 100 lei
22. Col. (r) Gică Valerian Constantin, Islaz = 300 lei
23. Col. (r) Alexandru Popovici, Turnu Măgurele = 100 lei
24. Comandor (r) dr. Aurel Pentelescu, București = 200 lei.
25. Gabriela Mușat, SUA = 1100 lei
26. Col. (r) Costică Balint, Galați = 100 lei
27. Col. Ioan Galdea, Alba Iulia = 100 lei
28. Col. (r) Ion Gociu, Tg. Jiu = 200 lei
29. Col. (r) Adrian Ronai, Petroșani = 100 lei
30. Virginia Bârleanu, Suceava = 100 lei
31. Andrei Buzin = 150 lei
32. Asociația Națională a Veteranilor de Război = 200 lei
33. Comandor (r) Gheorghe Lepădat, București = 200 lei
34. Ofițer electrician Mihail Căciuleanu, București = 100 lei
35. Col. Nicolae Niga, Suceava = 200 lei
36. Maior (r) Gheorghe Marc, Filiala Hunedoara = 100 lei
37. Plt. adj. (r) Sorel Dușa, Filiala Hunedoara = 100 lei
38. Lt. (r) ing. Gheorghe Ile, primarul orașului Vulcan = 100 lei
39. Col. (r) Constantin Fulga, subfiliala Vulcan = 100 lei
40. Col. (r) Virgil Sanda, subfiliala Vulcan = 100 lei
41. Col. (r) Ioan Levițchi, subfiliala Petroșani = 100 lei
42. Ing. Costel Postolache, subfiliala Petroșani = 100 lei
43. Notar public Liviu Gherghin, subfiliala Petroșani = 100 lei
44. Lt. (r) Gheorghe Bărnă, subfiliala Petroșani = 100 lei
45. Relu Neșu, Comănești = 100 lei
46. Col. (r) Dumitru Stratanov, Brașov = 200 lei
47. Comisar șef Sebastian Maluselu, Brașov = 100 lei
48. Col. (r) Vasile Moldovan, Brașov = 100 lei
49. Col. (r) Constantin Avădanei, Cugir = 200 lei
50. Ion Nicolescu, Brăila = 100 lei
51. Persoană neidentificată = 100 lei.

WWW.ARCES.RO

Revistă apărută cu sprijinul:

Asociației Române Pentru Cultură, Educație și Sport

contact@arces.ro ♦ www.arces.ro

8 INVITATUL REVISTEI

General locotenent (rtg.) Neculai Băhnăreanu: Principalul obiectiv al fundației îl constituie înființarea unui cămin-spital pentru veterani, rezerviști și răniții din teatrele de operații.

Interviu realizat de general
bg. (r) Grigore Buciu

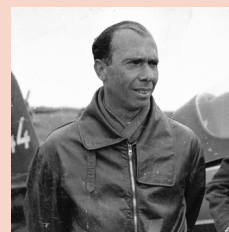
32 MEMENTO

La Vârlezi a fost inaugurat monumentul generalului Alexandru Cernat

de gl. bg. (r) prof. dr. ing.
Mihai Radu

48 EROUL DIN FAMILIA MEA

Dan Vizanty, un as al aviației române

de Ana Maria Vizanti

Coperta 1. 155 de ani de la nașterea generalului Ioan Dragalina (1860-1916). Ulei pe pânză de D. Stoica.

Coperta 2. Susținătorii revistei - 2015

Coperta 3. Proiect de Mausoleu al Eroilor pentru regiunea Țiganca (Dealul Epurenilor), Republica Moldova. Imagine din albumul Așezământul Național "Regina Maria" pentru Cultul Eroilor, 1918-1943.

Coperta 4. Monumente care au fost. Cimitirul Eroilor din Bălți, Republica Moldova.

Rugăm pe toți cei care au fotografii ale celor căzuți pe front sau în prizonierat, în cele două războaie mondiale, să se adreseze redacției!

ROMÂNIA EROICĂ

Revistă de cultură și educație
patriotică, de cinstire a eroilor neamului

Fondată în anul 1919 sub înalta ocrotire a Majestății Sale Regina Maria și a Patriarhului Bisericii Ortodoxe Române PF Miron Cristea.
Serie nouă. Anul XVIII. Fondator: Gl. Bg. (r) Petre Stoica.

EDITORIAL

Reînvățând lecțiile istoriei

de general maior (rez) prof. univ. dr. Visarion Neagoie 3

EVENTIMENT

Premiul Asociației Naționale Cultul Eroilor pe anul 2015

a fost acordat lucrării Pe urmele eroilor. Cimitire militare și monumente din Basarabia 5

Premiile Asociației Naționale Cultul Eroilor "Regina Maria"

pe anul 2016 6

Protocol de colaborare între Asociația Națională Cultul Eroilor

"Regina Maria" și Ministerul Educației și Cercetării 7

PERISCOP

Punctul de vedere. Anul intrării în război

de general de brigadă (r) Grigore Buciu 13

Troița "Golgota Eroilor" de col. (r) ing. Ioan Timofte 16

Urme de istorie de col. (r) Nicolae Dragu 16

Când istoria cade în corectitudine politică de Magda Ursache 17

Activitățile militare ale armatei române în procesele judiciare

ale evenimentelor din decembrie 1989

de col. (r) prof. univ. dr. Ion Dragoman,
com. pol. dr. David Ungureanu 21

EVOCĂRI

Amos Frâncu, apărătorul românilor din Munții Apuseni

de Radu Petrescu - Muscel 27

MEMENTO

Delegația ARPIA, pelerinaj în Ungaria, Slovacia și Cehia

de gl. (ret.) Iosif Rus 34

România Eroică

Director: General maior (r)
prof. univ. dr. Visarion Neagoe

Consiliul științific

acad. Dan Berindei, prof. univ. dr. Ioan Scurtu,
prof. univ. dr. Nichita Adăniloaiei, colonel (rtg.)
prof. univ. dr. Petre Otu, comandor dr. Marian
Moșneagu, general de brigadă (rtg.) Grigore
Buciu, colonel dr. Mircea Tănase.

Redacția

Redactor șef: col. (rtg.) Dumitru Roman;

Redactor șef-adjunct: col. (rtg.) Constantin
Chiper;

Redactori colaboratori: Valeria Bălescu, Carla
Duță, Teodora Manole.

Art director: S. Angheloiu

Fotoreporteri: plutonier adjutant Adrian
Robu, Cătălin Ovrei, Petrică Mihalache,
Eugen Mihai

Adresa redacției: Bulevardul Ion Mihalache
nr. 124-126, Sector 1, București, Cod poștal:
011203, Tel: 021.2242651-3, interior 0158,
0159;
Fax: 021.2242647

E-mail: romaniaeroica@gmail.com

Site: www.ancerm.ro

Cont Bancar: RO 45RNCB0082004534620001
BCR, Sucursala Unirea, București
Cod Fiscal: 4505235

Tipar: CICERO GRUP. Editură și tipografie

Răspunderea pentru conținutul articolelor
aparține în exclusivitate autorului, conform
art. 206 din Codul Penal

I.S.S.N 1453-9659

Copyright: este autorizată orice
reproducere fără a se percepe taxe
suplimentare, indicând sursa (revista România
Eroică), cu excepția textelor și fotografiilor a
cărora proveniență este specificată expres.

**Acest număr a apărut în 2000 de
exemplare.**

Condiții de colaborare: cititorii din țară
și din străinătate pot trimite pe adresa
redacției texte și fotografii care se încadrează
în tematica revistei. Manuscrisele nu se
înapoiază.

Mărturii despre cultul eroilor <i>de Emil Păunescu</i>	37
Troița de la Cărbuna de <i>înv. Neculai Florian</i>	38

EROUL DIN FAMILIA MEA

Mihail Negruț din Vârlezi <i>de gl. bg. (r) prof. dr. ing. Mihai Radu</i>	40
Bunicul meu, învățătorul Ion C. Panțu <i>de drd. medic Ionuț-Horia T. Leoveanu</i>	42
Monumentul Eroilor din Medgidia <i>de Nichita Traian</i>	41

STROFE	54

CARUSELUL PRESEI	55

Dialog cu cititorii	63

IN MEMORIAM	64

În atenția colaboratorilor

România Eroică primește pentru publicare articole, evocări, portrete, note, documente, recenzii, știri despre activitatea filialelor ANCERM, fotografii inedite. Materialele propuse redacției vor fi prezentate pe suport electronic (CD, dischetă), însoțite de fotografiile originale sau scanate în format JPEG, cu o rezoluție de cel puțin 300 dpi. În cazuri speciale, vor fi acceptate și texte dactilografiate. Fotografiile vor fi însoțite de explicații corespunzătoare și de numele autorului lor (acolo unde este cazul).

De la caz la caz, redacția poate accepta preluarea unor articole apărute în alte publicații, dacă prezintă un interes deosebit pentru tematica **României Eroice**; în această situație, persoana care propune articolul respectiv are obligația să obțină acordul publicației în care a apărut.

Redacția își rezervă dreptul de a publica materialele în funcție de necesități și, desigur, de a nu le reține pe acelea care nu se înscriu în tematica revistei. De asemenea, își rezervă dreptul de a face, pe textele acceptate pentru tipar, îndreptările socotite necesare, atât în ceea ce privește forma cât și conținutul, firește după consultarea sau avizarea autorilor. ■

Reînvățând lecțiile istoriei

General maior (r) prof. univ. dr. Visarion NEAGOE

2015 a fost anul în care toate statele implicate în cea mai mare conflagrație mondială – învingători sau învinși – au celebrat 70 de ani de la încheierea celui mai sângeros război cunoscut vreodată de omenire. În semn de omagiu pentru combatanții supraviețuitori ai ultimului război mondial, Guvernul României a declarat acest an drept “Anul Veteranilor de Război”. Țara noastră s-a alăturat lumii civilizate și și-a comemorat așa cum se cuvine eroii.

Au fost planificate și s-au desfășurat acțiuni la nivel național de mare anvergură, menite a cinsti pe cei care s-au jertfit pentru țară, pe teritoriul național sau pe câmpuri de bătaie din țări străine, acolo unde interesul național a cerut-o.

Asociația Națională Cultul Eroilor “Regina Maria” s-a implicat și a reușit, la nivel național și prin filialele județene ori subfilialele acestora, să contribuie la marcarea evenimentului la cel mai înalt nivel.

Una dintre acțiunile importante la care Asociația noastră a contribuit, în calitate de inițiator și organizator, a reprezentat-o “Ștafeta Veteranilor”, în colaborare cu Asociația Națională a Veteranilor de Război, Asociația Națională a Cadrelor Militare în Rezervă și în Retrageră “Alexandru Ioan Cuza”, cu sprijinul consistent organizatoric al Ministerului Apărării Naționale și al Ministerului Afacerilor Interne și cu implicarea excelentă a Grupului „Invictus”, cei care au reușit să se autodepășească în marșurile militarilor participanți la misiuni în diferite teatre de operații, purtând steagul tricolor pe parcursul a sute de kilometri.

A fost o ștafetă reușită, prin care s-au redesenat direcțiile de operații ale Armatei

României parcurse după 23 august 1944, prin care a fost eliberat teritoriul național de sub ocupația hortisto-fascistă.

Drapelul tricolor a fost ridicat, din nou, pe clădirile cele mai importante din principalele localități eliberate. Cu excepția primului oraș din Ardeal, eliberat de Armata română pe 8 septembrie 1944, este vorba de Sfântu Gheorghe, unde un primar naționalist-extremist maghiar, al cărui nume nu merită a fi pomenit, ce se crede a trăi în altă țară, s-a opus unei acțiuni pur occidentale, care numai în România nu este posibilă. O țară membră a Uniunii Europene și a NATO. Asociația Națională Cultul Eroilor "Regina Maria", care a difuzat un comunicat de presă și a luat poziție în acest caz, așteaptă un răspuns din partea autorităților legale în acest sens...

Rememorând drumul glorios parcurs de Armata română pentru eliberarea teritoriului național în perioada menționată, nu facem decât să aducem în atenția contemporaneității parcursul glorios și jertfa de sânge ale ostașilor români. Prin sacrificiul lor, România este o țară liberă, independentă și suverană, democratică și prosperă. Românii trebuie să știe că sacrificiul suprem al militarilor făcut între 23 august și 25 octombrie 1944 nu a fost în zadar și că ceea ce reprezintă România de azi se datorează eroilor căzuți pe câmpurile de luptă ale celui de al Doilea Război Mondial.

În acest an comemorativ, Asociația noastră s-a implicat în restaurarea și realizarea a noi opere comemorative de război închinată memoriei celor care și-au dat viața în acest adevărat măcel al secolului al XX-lea, servind cu credință patria. Tot așa cum filialele noastre, cu participarea importantă a tinerilor din cele peste 3000 de cercuri "Cultul Eroilor", au contribuit la întreținerea a numeroase cimitire ale eroilor, monumentelor și mormintelor eroilor români sau străini.

Tot în acest an, Asociația noastră a înregistrat apariția a și mai multe reviste editate de filialele județene, monografii, cărți de aur și lucrări dedicate eroilor. Sunt munca și contribuția filialelor și ale membrilor Asociației noastre, care merită mulțumirile și respectul tuturor. Tot așa cum am înregistrat un număr sporit de activități și acțiuni comemorative ce au adus în atenția publică momente de pioasă aducere aminte privind evenimentele și oamenii care au marcat această etapă importantă din istoria națională.

Asociația Națională Cultul Eroilor "Regina Maria", prin întreaga sa activitate, se străduiește și reușește să revitalizeze istoria, trecutul glorios al românilor și eroii săi, căzuți la datorie, în toate războaiele de ieri și de azi, pe toate câmpurile de bătălie, din țară și din străinătate.

Toate acestea reprezintă motive pentru care Asociația noastră își manifestă întreaga disponibilitate de a colabora cu instituții și structuri asociative din țară și din străinătate pentru cinstirea memoriei celor care s-au jertfit pentru neam și țară, pentru cauza în care au crezut, indiferent dacă au fost aliați ori inamici. Această abordare reprezintă, în opinia noastră, maniera modernă și civilizată, într-o eră a globalizării, în care confruntarea trebuie înlocuită prin cooperare, înțelegere și pace, unde trebuie învățate lecțiile trecutului și proiectat un viitor optimist, al păcii, democrației și prosperității. ■

Premiul Asociației Naționale Cultul Eroilor "Regina Maria" pe anul 2015 a fost acordat lucrării

"Pe urmele eroilor. Cimitire militare și monumente din Basarabia"

Ediția a II-a a Premiilor Asociației Naționale Cultul Eroilor "Regina Maria" s-a încheiat. După cum se știe, la fiecare ediție se acordă două premii: Premiul "Comandor Virgil Alexandru Dragalina", în valoare de 1000 USD, și Premiul special, în valoare de 500 USD.

În urma evaluării lucrărilor prezentate la concurs, membrii juriului au decis în unanimitate să acorde doar **Premiul special**, în valoare de 500 USD. Acesta a revenit volumului *Pe urmele eroilor. Cimitire militare și monumente din Basarabia*, vol. I (Editura Armonii Culturale, Adjud, 2015, 504 p.), ediție selectată și îngrijită de **Vasile Buruiană**, în colaborare cu **Ion Negrei**.

Juriul ediției a II-a a Premiilor Asociației Naționale Cultul Eroilor "Regina Maria" a fost format din general maior (r) prof. univ. dr. Visarion Neagoe, președintele juriului, prof. univ. dr. Ioan Scurtu, prof. univ. dr. Petre Otu, general de brigadă (r) Grigore Buciu și locotenent-colonel dr. Florin Șperlea.

Premiul "Comandor Virgil Alexandru Dragalina" nu a fost acordat, banii reportându-se pentru ediția a III-a, pe anul 2016.

Cartea *Pe urmele eroilor. Cimitire militare și monumente din Basarabia* are un caracter enciclopedic, bazându-se pe lucrările și studiile publicate, pe contribuțiile unor istorici și veterani, precum și pe cercetări de teren, privind situația actuală a cimitirelor militare și monumentelor din Basarabia.

Cititorilor li se pune la dispoziție un amplu material documentar privind Basarabia (istorie, geografie, demografie etc.), cele două Războaie

Mondiale (1914-1918 și 1939-1945), contribuția armatei române la apărarea Unirii Basarabiei cu Patria Mamă în 1918, precum și la eliberarea acesteia de sub ocupația sovietică în 1941.

Prin extensie, sunt prezentate amintiri din lagărele sovietice și lista ofițerilor, subofițerilor, ostașilor și voluntarilor căzuți pe front în războiul din Transnistria (1991-1992).

O pondere importantă o ocupă negocierile între guvernele de la București și Chișinău privind regimul juridic al mormintelor de război românești situate pe teritoriul Basarabiei, în condițiile frământărilor politice din Republica Moldova, și semnarea Acordului din 3 martie 2012.

Sunt prezentate, pe larg, eforturile pentru amenajarea cimitirelor și restaurarea monumentelor din Basarabia, situația lor actuală, ilustrată prin fotografiile luate la fața locului.

O deosebită valoare documentară au tabelele nominale cu ostașii români îngropați în respectivele cimitire sau omagiați de monumentele dedicate lor.

Prin conținutul său, cartea **Pe urmele eroilor. Cimitire militare și monumente din Basarabia**, ediție selectată și îngrijită de **Vasile Buruiană**, se înscrie în programul promovat de Asociația Națională Cultul Eroilor "Regina Maria", de cunoaștere a trecutului de jertfă al românilor.

În opinia membrilor juriului, recompensarea acestei lucrări cu **Premiul special, în valoare de 500 USD**, vine să răsplătească un efort meritoriu al autorului, dar constituie și o încurajare de continuare a investigațiilor în domeniul atât de delicat al memoriei istorice. ■

Premiile DRAGALINA ale Asociației Naționale Cultul Eroilor "Regina Maria" pe anul 2016

În anul în care se împlinește un secol de la intrarea României în Războiul pentru întregirea neamului românesc, se lansează ediția a III-a a Premiilor Asociației Naționale Cultul Eroilor "Regina Maria". Ca și la edițiile anterioare, se acordă două premii în valoare totală de 1500\$.

Premiul "Comandor Virgil Alexandru Dragalina", în valoare de 1000\$, va reveni celei mai valoroase lucrări apărute în anul 2016, având ca domeniu de cercetare participarea armatei române la cele două conflagrații mondiale (soarta prizonierilor de război; militari dispăruți pe front; biografii ale unor personalități militare; analize ale unor bătălii; memorialistică de război etc.).

Pentru aceeași tematică, juriul va mai acorda un *premiu special*, în valoare de 500\$.

Condiții de premiere. Sunt considerate eligibile pentru a fi premiate lucrările în limba română editate în anul 2016. Nu vor fi luate în considerație lucrările reeditate sau cele de ficțiune.

Lucrarea câștigătoare a premiului va fi stabilită de un juriu a cărui componență va fi aprobată prin decizia Biroului Executiv Central al Asociației Naționale Cultul Eroilor "Regina Maria". În cazul în care vor fi mai multe lucrări cu același număr de puncte, departajarea se va face în funcție de punctajul obținut la criteriul: valoare științifică.

Și în anul 2016, cele două premii sunt susținute prin contribuția financiară a unor familii de români din Statele Unite și din Franța. Este vorba despre familiile:

dr. Valentin și Opritsa Popa Dragalina (SUA); dr. Cornel și Nina Dumitriu (SUA); Ioana Dragalina-Tudoriu (SUA); dr. Doina Tănăsescu (SUA); Andrea Popa-Appell (SUA), dr. Dan Teculescu (Franța). Le mulțumim și pe această cale pentru generozitatea cu care au înțeles să se alăture acțiunilor asociației noastre de cinstire a memoriei eroilor și de cunoaștere a trecutului de luptă al românilor.

Anul acesta, Premiul „Comandor Virgil Alexandru Dragalina” are o semnificație aparte. Urmașii familiei generalului Ioan Dragalina, ale cărei rădăcini istorice sunt în Banat, la Borlova, comemorează împlinirea unui secol de la moartea celui care a fost numit „Eroul de la Jiu”. Rănit în toamna anului 1916, generalul Ioan Dragalina a murit la 24 octombrie 1916, la București. Cei doi feciori ai generalului, generalul Corneliu Dragalina și comandorul Virgil Alexandru Dragalina, au avut un trecut de luptă demn de cel al tatălui lor.

Autorii care doresc să participe la concurs sunt rugați să trimită lucrările pe adresa: **Asociația Națională Cultul Eroilor "Regina Maria", Bd. Ion Mihalache nr. 124-126, Sector 1, București. Cod Poștal: 011203.**

Termenul limită de depunere a lucrărilor (cărților): **30 noiembrie 2016.**

Premiul va fi înmănat la începutul anului 2017. ■

**Biroul Executiv Central
al Asociației Naționale Cultul Eroilor
"Regina Maria"**

*Familia Dragalina,
una din marile familii militare
ale României. În imagini:
generalul Ioan Dragalina și
cei 2 fi, generalul Corneliu
Dragalina și comandorul Virgil
Alexandru Dragalina.*

Protocol de colaborare între Asociația Națională Cultul Eroilor «Regina Maria» și Ministerul Educației și Cercetării Științifice

La 2 iulie 2015 a fost semnat un nou protocol de colaborare între Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria” și Ministerul Educației și Cercetării Științifice. După cum se știe, în învățământul nostru preuniversitar ființează cercuri „Cultul eroilor”, organizate cu ajutorul cadrelor didactice și cu colaborarea filialelor Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”.

Protocolul încheiat între cele două instituții stabilește, pentru următorii patru ani, cadrul în care se vor desfășura acțiunile de cinstire a memoriei eroilor și martirilor neamului nostru. Se au în vedere activitățile pentru evocarea eroilor căzuți pe câmpurile de onoare, a personalităților și momentelor importante din istoria românilor, dar și cele de îngrijire și înfrumusețare a operelor

comemorative de război și a cimitirelor de onoare unde sunt înhumați ostași români sau ai unor armate străine. Totodată, elevii vor fi atrași, alături de membrii filialelor „Cultul Eroilor”, la ceremonialurile prilejuite de Ziua Eroilor și alte sărbători naționale.

Faptul că Ministerul Educației și Cercetării Științifice a semnat un protocol cu cea mai importantă organizație neguvernamentală care se ocupă de cinstirea memoriei eroilor constituie o recunoaștere a utilității acțiunilor Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria” în rândul elevilor din învățământul preuniversitar. De altfel, este știut că în școli ființează peste 3000 de cercuri „Cultul Eroilor”. ■

*Tufetele eroilor noștri căzuți
ni-au făcut drum spre faimă;
izbânda pământescă n'are
înțeles decât numai dacă
cinstea țării stă înalță ca o
culme.*

1918 *C. Harig.*

General locotenent (rtg.)
Neculai Băhnăreanu,
președintele Fundației
„Sfântul Mare Mucenic
Gheorghe, Purtătorul de
Biruință:

Studii: Liceul Militar „Ștefan cel Mare” din Câmpulung Moldovenesc (1969); Școala Militară de Ofițeri Activi de Infanterie „Nicolae Bălcescu” (1972); Cursul de perfecționare pentru comandanți de companie (1976); Academia de Înalte Studii Militare, Facultatea de Arme Întrunite (1982); Cursul post-academic superior, cu profil unic pentru toate armele (1993); Cursul intensiv de învățare a limbii franceze (1995); Colegiul Național de Apărare (1999); Cursul de perfecționare pe probleme actuale ale securității naționale și internaționale (2002); Colegiul de Management al Resurselor Apărării și Educațional/Departamentul pentru pregătirea personalului didactic (2005).

Funcții îndeplinite: Comandant de pluton în B. 5/Bg. 3 Gr. (1972-1973); comandant de pluton și de companie în Școala Militară de Ofițeri Activi din Sibiu (1973-1980); instructor și lector în catedra de tactica armelor întrunite la Centrul de Instrucție al Infanteriei și Tancurilor (1982-1984); ofițer 2 și 1, șef de secție în Comandamentul Infanteriei și Tancurilor/Comandamentul Trupelor de Uscat (1984-1993); șeful secției planificare și evidența pregătirii pentru luptă în Direcția pregătire pentru luptă din Statul Major al Trupelor de Uscat (1993-1998); șef serviciu doctrină și instrucție în Statul Major al Trupelor de Uscat/SMFT (1998); șef de stat major și locțiitor al comandantului Armatei 1 (1998-2000); locțiitor al comandantului Corpului 1 Armată Teritorială (2000-2002); director al Statului Major al Forțelor Terestre (2002-2003); comandant al Corpului 4 Armată Teritorială (2003-2004); șef al Direcției Operații din Statul Major General (2004-2005); locțiitor al șefului Statului Major al Forțelor Terestre (2005-2007). În 2007 a trecut în rezervă.

În prezent este președintele Fundației „Sfântul Mare Mucenic Gheorghe, Purtătorul de Biruință”.

- Domnule general, imaginea pe care o avem despre dumneavoastră în activitate și care ne-a impresionat în mod deosebit este aceea de comandant al paradei militare, din București, de Ziua Națională a României. Treceți, salutând, în fruntea forțelor reprezentative ale armatei române, pe sub Arcul de Triumf, în aplauzele românilor care mai au încredere în instituția militară. Ce ați simțit în acele momente și ce credeți acum, privind înapoi, despre cariera militară?

- Am iubit și am respectat armata, am ales cariera militară pentru că am simțit că am ceva de spus, că mă identific cu cerințele și mai ales cu rigorile sistemului

«Principalul obiectiv, cel de suflet, al fundației îl constituie înființarea unui cămin-spital pentru veterani, rezerviști și răniții din teatrele de operații»

militar. Am o carieră completă, am intrat la 16 ani în Liceul Militar și am trecut în rezervă la 57 de ani, parcurgând întreaga gamă de funcții pe eșaloane, de la pluton la categorii de forțe ale armatei și o panoplie de grade demnă de invidiat, de la locotenent la general-locotenent.

Sunt momente în viață, la fel și în cariera militară, pe care nu trebuie să le ratezi. Cred că am fost în locul potrivit în momentul potrivit în anul 2001, când în calitate de locțiitor al comandantului C. 1 A. Trt. București, cu gradul de general de brigadă, am primit misiunea să pregătesc Parada Militară pentru Ziua Națională a României. Am trecut la treabă împreună cu staful și așa, după decenii, am reînnotat tradiția ca la 1 Decembrie, de Ziua Națională, să sărbătorim la Arcul de Triumf, locul pe unde Armata victorioasă, dar și suveranii României Mari au intrat în Capitală în aplauzele mulțimii. Aveam o vârstă, dar și mândria că Armata trebuie să se prezinte cu ce are mai bun și mai frumos, pentru a nu ne dezminți de zicala “armata este foarte frumoasă mai ales la paradă”.

A fost un succes, nu am avut niciun fel de probleme, presa a relatat cu obiectivitate evenimentul, iar autoritățile au apreciat cum se cuvine. Emoții, tribuna plină, dar mai ales populația, copii, adolescenți, tineri, bătrâni. Au urmat alte patru participări în aceeași calitate de comandant al paradei militare, trei în Capitală și una la Alba-Iulia, trase la indigo, deoarece nu prea aveam ce schimba, poate câte ceva la ținută, că de tehnică nu prea se poate vorbi. În 2005 sau 2006, când am dat raportul președintelui, la încheierea

paradei, am adus în discuție și emoțiile pe care le trăim de fiecare dată când defilează tehnica, în special transportoarele amfibii blindate și tancurile. Dar, eu am spus, eu am auzit. Și astăzi, cei care se ocupă de paradă trăiesc aceleași emoții.

De fiecare dată se spune că defilează armata sau că urmărim parada militară, dar de fapt din tot dispozitivul de defilare cam 50% din efective și cam tot atâta tehnică aparțin armatei. Nu am văzut în nici o țară să se prezinte la paradă dube ale Jandarmeriei sau autoturisme blindate ale Serviciului de Protecție și Pază. Spuneam cu ani în urmă că la câtă armată mai avem nu ar fi exclus să fie atribuită organizarea paradei de Ziua Națională unei brigăzi și am rezolvat problema.

- Și pentru că am pomenit de Arcul de Triumf din București, cum comentați actele binevoitoare de „modernizare”, „consolidare” și „restaurare” - în fond, o mutilare a monumentului - contractate de fostul primar general al Capitalei, Sorin Oprescu, pe sume uriașe de bani? Avea nevoie Arcul de Triumf de „grija” primarului general, când se știe clar că monumentul face parte din operele comemorative de război?

- Poate nu sunt cel mai avizat să mă pronunț asupra problemei, dar fiind vorba de un monument cu o istorie atât de bogată și semnificații aparte ar fi o mare pierdere să fie lăsat să se degradeze fizic. Redarea formei inițiale și înscrierea acestuia în circuitul turistic al Capitalei este un lucru pozitiv. Faptul că nu au fost respectate termenele de execuție este o altă problemă și nu ar trebui să ne mai mire. Trăiesc cu speranța că

Parada Militară de 1 Decembrie 2016 va avea loc la Arcul de Triumf.

- Românii au mare încredere în armată, fapt confirmat de sondajele de opinie realizate de-a lungul anilor. Simțiți că ar fi o discrepanță de logică, atunci când tot românii îi privesc altfel pe militari după ce sunt trecuți la pensie? Credeți că există o atitudine de ruptură între militarii activi (comandanți) și cei din rezervă, în pofida presupusei solidarități de castă și a spiritului de corp?

- Nu este discrepanță de logică, este o consecință firescă a ceea ce se întâmplă cotidian. Politicul a interferat sistemul militar de la nivelul cel mai înalt. Mai mult, cei mai importanți și vocali vectori de opinie ai structurilor militare, după trecerea în rezervă, au cochetat cu structurile politice, unii ajungând parlamentari și cu sprijinul nostru. Deși ne așteptam să fim reprezentați la acel nivel, lucrurile nu s-au întâmplat ca atare și de aici nu a mai fost decât un pas până la destructurarea solidarității de castă și a spiritului de corp. Nu mai vorbesc de numeroasele cazuri de militari anchetați, iar unii condamnați la închisoare. Vă dau un exemplu, nu știu dacă este cel mai concludent, dar cum puteți aprecia faptul că eu, generalul care am organizat prima paradă pe sub Arcul de Triumf, nu mai sunt invitat de ani buni la Parada Militară?! Ce poate să înțeleagă populația civilă, în special cei tineri, care nu-și mai satisfac stagiul militar, despre semnificațiile jurământului militar? Ce știu despre numeroasele restricții impuse prin Constituție

Generalul Neculai Băhnăreanu a deschis parada militară de la 1 decembrie 2001, reînnoind tradiția ca Ziua Națională să fie sărbătorită la Arcul de Triumf, locul pe unde Armata victorioasă și suveranii României Mari au intrat în Capitală, în aplauzele mulțimii entuziaste.

Participant la Shirbrig Commander's Conference, București, 5-8 februarie 2002

și care au repercusiuni, inclusiv de ordin material, după trecerea în rezervă?! Cu timpul, și procentul de încredere a populației în armată se va reduce. Sunt ani mulți de când militarii așteaptă condiții materiale și de trai mai bune, mai aproape de condiția de stat care aparține Uniunii Europene și NATO. Nu mai vorbesc de capacitatea de apărare a țării, care a atins un nivel îngrijorător, iar statul nu găsește alte soluții de rezolvare decât achiziții de tehnică second hand. A fost distrusă în mod deliberat industria de apărare autohtonă și au fost puse la dispoziția străinilor unele facilități militare. Cine se face vinovat de toate acestea? Vor fi trași vreodată la răspundere?

- Ați absolvit Colegiul Național de Apărare. Dincolo de avansarea în grad și în funcție, i-ați simțit utilitatea? Ce utilitate are acesta pentru politicieni? Dacă premierul care a distrus sistemul de pensii militare ar fi absolvit colegiul, credeți că ar mai fi vorbit de pensii „nesimțite”?

- Vorbeam anterior de interferarea sistemului militar de către politic. Și Colegiul Național de Apărare a contribuit la această situație. Eu, pentru gradul de general, am dat examen, dar nu am auzit de niciun politician care a urmat cursurile Colegiului Național de Apărare să fi dat examen pentru funcțiile ocupate pe linie de partid sau în administrație. Nici pe departe nu poate fi vorba de acea complementaritate necesară atât militarilor, cât și politicienilor, pentru îndeplinirea atribuțiilor. Unii oameni ajung în funcții de mare răspundere fără nicio viziune asupra sistemului social în ansamblu, dar să mai ai pretenția că ar trebui să cunoască și celelalte subsisteme, inclusiv cel militar. Premierul care a distrus sistemul de pensii militare putea să facă și șapte colegii, că la îndoctrinarea

de care a dat dovadă pe timpul celor 4-5 guverne pe care le-a condus tot aceleași aprecieri ar fi avut. Trebuie să fim realiști și să spunem că a fost ajutat, cu ghilimelele de rigoare, de cozile de topor din interiorul sistemului militar. Ce mi se pare și mai grav astăzi este faptul că nu am învățat nimic din cele întâmplate. Deși avem o lege a pensiilor militare de stat, intrată în vigoare la 01.01.2016, am ajuns în aceeași situație, a fost modificată înainte de aplicare. Nu reușim să ne coordonăm punctele de vedere, nici asociațiile cadrelor militare în rezervă și retragere între ele, iar cu militarii activi nici atât. Unii sunt cu „partidul de suflet”, iar ceilalți încearcă să-i convingă pe primii că este bine așa. De sindicatul cadrelor militare, ce să mai vorbim? A fost o soluție cam forțată, dar nu a avut noroc de o conducere credibilă, care să-i coaguleze energiile, iar acum abia așteaptă să apară nemulțumiri și să se revigoreze din punct de vedere financiar. Soluția, din punctul meu de vedere, este în mâna capului armatei, a șefului Statului Major General, care trebuie să aducă argumentele necesare în fața decidentului politic. Suntem reprezentați de cine nu trebuie și avem rezultatele pe care le avem. Să nu mai admitem jocuri politice, la nivel de secretar de stat, când este vorba de oameni care au jurat pentru țară.

- Pentru militarul român integrat în structurile NATO, care se rotește în teatrele de operații, întrunind aprecieri, este suficientă perspectiva drapelului național pe coșciug sau ar trebui să existe și o bătrânețe respectabilă, cu pensie decentă și respectul binemeritat?

- Primirea României, în 2004, în structurile NATO a însemnat multă muncă, uneori și sacrificii, dar și speranțe. Se vorbea încă din perioada de pregătire a

aderării că vom deveni militari NATO și din perspectiva veniturilor. Am înregistrat, încă din noiembrie 2003, primele victime în teatrele de operații, au urmat și altele (26 de morți și peste o sută de răniți). Am rotit toate structurile de tip batalion, unele și de șapte ori, iar baza normativă care să-i protejeze pe luptători în cazuri deosebite - incidente inerente situației de război în care își îndeplinesc misiunile - a fost elaborată cu mare greutate. În 2006 a apărut prima ordonanță de urgență privind drepturile celor răniți și decedați și care, datorită unor oameni devotați din Direcția Calitatea Vieții Personalului din Armată, a fost permanent îmbunătățită. Mulți dintre răniți aveau la un moment dat o singură speranță și anume solicitarea intervenției ONG-urilor cu scop umanitar, fapt destul de rar întâlnit în rândul altor state NATO. Trebuie să punem punctul pe "I" și să risipim unele îndoieli care mai persistă, în special în rândul civililor, că militarii își riscă viața pentru bani. Nu, militarii respectă jurământul militar și își fac datoria acolo unde Patria o cere. Bani și așa nu sunt mulți. Nu a făcut nimeni avere din ce a câștigat în asemenea misiuni, poate doar o locuință la care mai plătește rate zeci de ani. Când vine vorba de viitor, ce putem spune, aceeași lentoare privind asigurarea unei salarizări decente, mai ales în ceea ce privește marea masă a militarilor, cei angajați pe bază de contract. Perspectiva pensionării este la fel de îngrijorătoare, dacă actuala legislație în domeniu nu va fi modificată. Și atunci, probabil ar fi momentul să

"Împreună suntem mai puternici!" – o deviză care a prins viață și datorită Fundației Sfântul Mare Mucenic Gheorghe, Purtătorul de Biruință.

tragem un semnal de alarmă și să o spunem răspicat că nu ne mai mulțumim cu drapelul cu care va fi acoperit sicriul.

- Conduceți, încă de la înființare – acum opt ani în urmă - Fundația „Sfântul Mare Mucenic Gheorghe, Purtătorul de Biruință”, o organizație neguvernamentală foarte apreciată în mediul militar, dar puțin cunoscută în societatea civilă. Ce ați vrea să știe românii despre această fundație?

- În luna martie 2008 am fost solicitat de foștii colegi din Statul Major al Forțelor Terestre să mă ocup de înființarea acestei fundații. Calitățile mele de bun organizator dovedite pe timpul activității, probabil, m-au recomandat. Se impune o precizare, și anume: fundația își îndeplinește scopul și obiectivele stabilite în parteneriat cu Statul Major al Forțelor Terestre.

Principalul scop al fundației este cel de caritate, dar avem și obiective care vizează cultivarea și dezvoltarea sentimentului de camaraderie profesională și de armă, readucerea în conștiința cetățenilor a sentimentelor de adâncă recunoștință față de eroii neamului, stimularea motivației profesionale, promovarea spiritului de solidaritate și întraajutorare.

Principalul obiectiv, cel de suflet, al fundației îl constituie înființarea unui cămin-spital pentru veterani, rezerviști și răniții din teatrele de operații. În acest sens, un sfert din fondurile strânse merge către acest proiect. Până acum, aproximativ 450 mii de lei s-au stâns în rezerva dedicată căminului-spital. Recunoașterea fundației, la 6 noiembrie 2013, de către Guvernul României, ca fiind de utilitate publică, vine în sprijinul realizării acestui obiectiv. Suntem în faza de tatonare și a altor ONG-uri care vizează același gen de proiect și dacă Ministerul Apărării Naționale va fi de acord să ne pună la dispoziție, gratuit, anumite spații, vom încerca să intrăm în parteneriat și cu instituții civile care derulează obiective similare.

Având în vedere parteneriatul cu Asociația Națională Cultul Eroilor "Regina Maria", ne interesează, în primul rând, opinia filialelor vizavi de o astfel de inițiativă.

Îndeplinirea obiectivelor imediate și viitoare ale fundației depinde în mod hotărâtor de nivelul bugetului realizat. Principala sursă de formare a acestuia o constituie donațiile membrilor și simpatizanților și, în special, numărul celor care consimt să aloce cei 2% din impozitul pe venitul din anul precedent prin completarea formularului 230 al ANAF. Datele de identificare ale fundației sunt prezentate pe site, la adresa

“fundatiasfantulgheorghe2008.ro”, alături de deviza “ÎMPREUNĂ SUNTEM MAI PUTERNICI”.

- Ați ajutat orfanii și văduvele de război, răniții și mutilații de război ai timpurilor moderne. În anul 2016, când se împlinesc un secol de la intrarea României în războiul pentru întregirea neamului românesc, aveți proiecte și pentru stimularea cunoașterii trecutului nostru de luptă, pentru cinstirea memoriei eroilor căzuți pentru țară?

- Așa cum am precizat anterior, scopul și obiectivele fundației sunt în principal cele de caritate, nu sunt dedicate unor evenimente. În baza protocoalelor încheiate cu alte ONG-uri, putem participa la astfel de proiecte în limita bugetului aprobat pe programele în derulare, cum ar fi “Tradiții Militare” și “Eroi au fost, eroi sunt încă”. Așa cum cunoașteți, și este și consemnat, suntem printre sponsorii revistei “România Eroică”. De asemenea, participăm, în fiecare an, de “Ziua Eroilor”, la ceremonia organizată la cele trei monumente din capitală care cinstesc memoria eroilor căzuți pentru țară: Mormântul Ostașului Necunoscut, Monumentul Eroilor Căzuți în Teatrele de Operații și Monumentul Eroilor Patriei, unde reprezentanții Consiliului Director depun coroane de flori, iar în fiecare garnizoană se depune câte o coroană, din partea fundației, la mormintele eroilor căzuți în teatrele de operații.

- Aveți o bună colaborare cu multe ONG-uri, între care și Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria”. Este o relație specială sau una printre celelalte?

- Încă de la înființare am discutat problema colaborării cu celelalte ONG-uri care funcționează pe lângă Ministerul Apărării Naționale și nu numai. Principiul după care abordăm această colaborare este cel al complementarității. Nu suntem în concurență cu niciuna din organizații și până în prezent s-a dovedit a fi principiul care dă roade. Mai mult decât atât, am organizat până în prezent două mese rotunde de cunoaștere reciprocă, întâlniri care s-au bucurat de o bună audiență. Printre participanți s-au numărat președinți, vicepreședinți și membri ai consiliilor directoare ale asociațiilor și fundațiilor.

De fiecare dată a fost prezent și președintele Consiliului Director al Asociației Naționale Cultul Eroilor “Regina Maria”, domnul general maior (rtg.) Visarion Neagoe, împreună cu colaboratorii cei mai apropiați, ocazie cu care am semnat și protocolul de colaborare. Personal am participat cu mare plăcere la activitățile organizate de asociația dumneavoastră și folosesc această ocazie pentru a vă mulțumi încă o

dată pentru deschiderea ce manifestați în relația cu fundația “Sfântul Mare Mucenic Gheorghe, Purtătorul de Biruință”.

Având în vedere evenimentele ce vor urma, calendarul activităților specifice celor două organizații, sperăm să dezvoltăm această relație și mai ales să-i îmbunătățim conținutul.

- În actualele condiții de erodare a spiritului patriotic, de denigrare nefirească a istoriei noastre naționale, considerați că eroii, pe jertfa cărora s-a clădit România, așa cum o avem, au suficiente șanse să rămână în memoria colectivă?

- Sunt tot mai rare activitățile organizate la nivel național pentru menținerea și dezvoltarea spiritului patriotic. Se reduc orele de istorie din programele școlare, au dispărut multe garnizoane militare care cât de cât mai întrețineau vie flacăra dragostei față de simbolurile naționale și eroi. Până la urmă cred în această șansă și vă măturisesc că vă consider vârful de lance care a demarat un calendar de acțiuni și activități cu mare impact local, dar și la nivel național. Actuala structură a asociației, la nivel național, suplinesește ceea ce spuneam mai înainte și anume dispariția garnizoanelor militare, în special în localități mai mici. Cercurile “Cultul Eroilor” organizate în școli sunt de o mare importanță, cooptarea unor personalități civile la conducerea filialelor, precum și a preoților cred că ne dau dreptul să sperăm și să fim optimiști că eroii nu vor fi uitați, iar memoria colectivă îi va cuprinde și pe cei care acum rățesc și propăvăduiesc globalizarea cu orice preț.

- Ce își propune fundația pe care o conduceți să facă în 2018, ca omagiu adus celor ce au reușit să se unească într-o singură țară?

- Evenimentul este mult prea important și încărcat de semnificații ca să facem declarații fără acoperire. Fundația funcționează, așa cum știți, în parteneriat cu Statul Major al Forțelor Terestre și cel mai probabil vom fi solicitați în derularea unor acțiuni la care participă Forțele Terestre. Până în prezent nu avem un plan de activități dedicat evenimentului, dar în virtutea angajamentelor stabilite prin protocoalele de colaborare vom participa la pregătirea și sărbătorirea evenimentului.

- Vă mulțumesc! A fost o plăcere să stăm de vorbă și să simt că vibrăm pe aceeași lungime de undă! ■

Interviu realizat de general de brigadă (r) Grigore BUCIU

General
de brigadă (r)
Grigore BUCIU

PUNCTUL DE VEDERE

Anul intrării în război

În vara anului 2016 se împlinesc o sută de ani de când România și-a părăsit neutralitatea. A intrat în război la modul românesc, adică romantic și sentimental. Mai pe înțeles, a intrat puțin pregătită material și strategic și trădată în așteptări din prima, de aliatul occidental. A fost doar entuziasm și dorința autentică de a-i elibera pe românii ardeleni și bănățeni de stăpânirea ungaro-austriacă. O vitejie izvorâtă din inimă, ca în vremurile de demult, dar nedublată de o reală și modernă dotare.

Surpriza atacului pe linia Carpaților a funcționat câteva săptămâni, apoi a început replierea și marea retragere. În decembrie 1916, în București, protipendada nerefugiată vorbea deja nemțește. Conversa, cum s-ar spune, cu ocupantul într-o limbă occidentală de circulație. O emancipare de război. Câtă țară mai rămăsese se ghemuise într-o Moldovă destul de strâmtă, contând neinspirat, dar probabil necesar, pe Rusia țaristă, care în anul următor se năruia, scufundându-se în apele roșii ale bolșevismului, cu tezaurul românesc cu tot. O bogăție pe care niciun căutător de comori n-o mai poate găsi, darmită actualii noștri conducători, obsedați mai mult de europenism decât de românitare.

Așadar, comemorăm intrarea României în război și avem multe lucruri și întâmplări pe care să le plângem. Nu avem un zid al plângerii în fața căruia să ne lamentăm.

Germanii și-au uns mașina de război și s-au pornit împotriva cavaleriei românilor. Marea retragere, cu rezistențele eroice pe trecători, ne-a costat enorm. De la Turnu Severin până la Focșani, Armata română a semănat pământul cu morți.

Atunci s-a văzut diferența de înzestrare și, poate, lipsa de viziune strategică anterior concepută și, de ce nu, situația creată de englezi, care au lăsat descoperit frontul de sud.

Oricum, protipendada noastră, europeană și pe atunci, s-a repliat repede și în decembrie, sub ocupația germană a Bucureștiului, vorbea nemțește, uitând instantaneu de proverbiale ei francofonie. Fenomenul nu e singular, ține de întorsăturile istoriei. Peste douăzeci de ani devenea rusofonă până în măduva oaselor, ca mai apoi, după teribila destrămare a lagărului, cortinei și zidului să devină anglo-americanofonă. Chestiuni de emancipare, pe care unii dintre noi le înțeleg mai greu, având în vedere condițiile în care ne-am luat bacalaureatul!

Așadar, avem un an întreg pentru a comemora intrarea în război și am avea multe, chiar foarte multe lucruri și locuri de aducere aminte, de spălare a uitării de pe oasele celor intrați de tineri în pământul țării.

Mă tot întreb dacă politicienii eliberați în sfârșit de povara guvernării și administrațiile locale vor avea deschiderea, voința și dorința de a fi români, în sensul

Alegorie. Bronz realizat în 1918 de Alexandra Slătineanu (1889-1979)

atașării de trecutul istoric și de valorile identității noastre. Oare își vor aminti ei ce s-a întâmplat la Merișori, în defileele Jiului și Oltului, pe crestele și trecătorile Munților Vâlcan, prin satele Gorjului și la Tg. Jiu, la trecerea Oltului și a fiecărui râu ce bara înaintarea nemțească, de Prunaru și de toate câte s-au întâmplat până în celălalt august 1917, despre care voi scrie într-un număr viitor?

Întoarcerea din război.

Desen semnat de pictorul Ștefan Popescu

Se vor găsi bani de restaurări, de reamenajări la cimitirele și monumentele comemorative de război, așa cum se alocă în țările dezvoltate? Să sperăm că așa va fi, că nu se va mai fura nimic, cu un guvern tehnocrat, neatins de boala corupției. Așa va da Dumnezeu ca mormintele celor 618 ostași, situate în Slatina, să iasă la suprafață de sub bătătura fostului depozit de carburanți al unei unități militare, azi proprietate municipală. Ba, chiar mă gândesc că toți soldații și personalul auxiliar

mort în lupte și în spitalele de campanie prin Harghita-Covasna să-și redobândească cetățenia română și să se simtă după o sută de ani că sunt ai țării lor. Mă gândesc că după povestea cu tricolorul din Sf. Gheorghe, mă refer la tricolorul românesc, a cărui greutate nu poate fi suportată de structura fragilă a clădirii primăriei secuiești, asupra căreia statul român național și unitar pare a nu mai avea nicio autoritate, se va întâmpla și minunea restaurării Monumentului eroilor din Cimitirul Central, unde în groapa comună și-n câteva morminte dorm în pacea uitării depline soldații tuturor armatelor, ce au avut nenorocul să-și piardă viața în zonă. Ar fi un gest de europenism autentic și de împăcare între vecini ce trăiesc unii printre alții de o mie de ani, la care nu mă aștept din partea autorităților ungurești cu dublă cetățenie.

În pregătirea acestor evenimente desigur, a fost respinsă de la promulgare legea care-l privea pe Avram Iancu, pentru motivul cultural, fără îndoială, că nu avea o redactare prea corect românească! E firesc, presupunând

că ar fi fost făcută de unguri. Aștept să se adopte și Ziua limbii romani, adică a limbii țigănești, care are și ea o argumentație de susținere solidă, având în vedere că, în părțile ei cele mai populare, în expresii ca băga-mi-aș, scoate-mi-aș, să moară mama, spagaroi la barosani, este utilizată de întreaga populație. Mișto, nu?! Se va întâmpla ca distinsese case regale țigănești să dea un decret prin care toate busturile și statuile de bronz ale eroilor furate în sfertul de veac al libertății depline să fie retrocedate și puse la locul lor. Ce frumos ar fi!

Mă aștept la parăzi, ditirambi și steaguri printre declarații pompoase despre sacrificiul armatei, sacrificiu ce a stat la temelia României Mari, despre cei ce s-au dus să formeze Marea Adunare de la Alba Iulia etc. Vorbe multe, mari, frumoase și emoționante ce vor zbura îngerește printre cocarde și flamuri aniversare, și nicio voință, niciun leu, nimic-nimic, pentru ridicarea unui monument al unirii centenare chiar la Alba Iulia. Desigur, momentul ar fi, dar nu e potrivit să-i supărăm pe unguri, ridicând tocmai în cetatea tereziană, proaspăt restaurată, un monument valah. Deci, la Alba nu se va ridica nimic, cu toate că un sculptor mare așteaptă să pună acolo o mare cruce catolică, poliinterpretabilă și neidentitară pentru ceea ce s-a întâmplat atunci, în decembrie 1918.

Eu chiar mă aștept ca folosind aceste evenimente ce afectează grav nostalgia foștilor stăpâni să apară o lege prin care să se instituie ca 1 decembrie să fie zi de doliu minoritar pentru ungurii ce visează o Transilvanie integrată cumva, cumva, în statul unguresc. N-ar fi democratic? N-ar fi o expresie reușită a libertății de conștiință și un exemplu pentru frații noștri occidentali, care ar putea da și ei, nu-i așa, pentru imigranți să aprobe un califat islamic, ca și cum ar fi o Ungarie Mare.

Doamne, câte avem de făcut! Câte avem de plâns și n-avem unde! Copacii-frați pe care-i îmbrățișăm ca să putem străbate istoria, au fost uciși de niște nemți mai mici, după o sută de ani de la uciderea bunicilor noștri de nemții mai mari.

Sunt însă optimist. Pădurea, soră cu românul, ce formulă depășită!, se regenerează, încet, dar se regenerează. Și poporul meu cel adevărat se va trezi din somnul cel de moarte, regenerat și dornic să fie el însuși autentic și distinct în această confederație europeană! ■

**Întoarcerea
acasă.**
Acuarela
de Ion
Theodorescu
Sion

Troița „Golgota Eroilor”

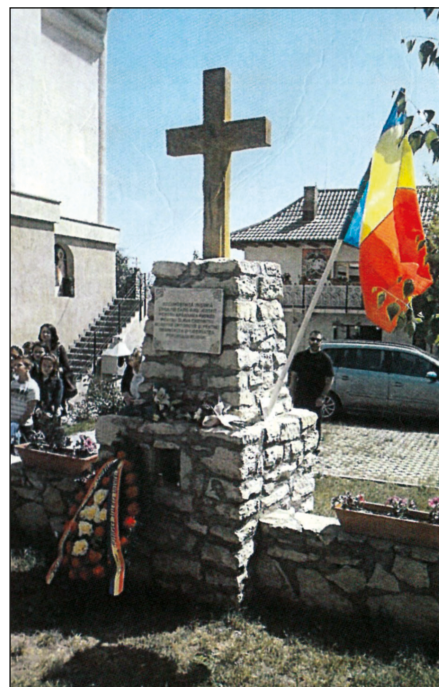
La 21 mai 2015, cu ocazia Zilei Eroilor (Înălțarea Domnului), la biserica „Sf. Prooroc Daniel și Sf. M. Ioan Valahul”, din cartierul ieșean Nicolina – CUG, a avut loc ceremonia de sfințire a unei troițe închinată celor ce au făcut suprema jertfă pe câmpurile de bătaie, în toate timpurile și în toate locurile, pentru independența, libertatea și suveranitatea patriei și neamului românesc.

Prin strădania unui grup de enoriași, conduși de preotul paroh Ioan Chirvase, a fost ridicată troița denumită „Golgota Eroilor”.

Serviciul religios a fost oficiat de un sobor de preoți, iar la ceremonie

au participat credincioși din parohie, reprezentanți ai Brigăzii 15 Mecanizate și ai Garnizoanei Iași, precum și ai filialei județene a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”, veterani de război, profesori și elevi.

Au fost depuse coroane și jerbe de flori. Aducem pioasă recunoștință și felicităm pe toți cei care și-au dat mâna pentru a ridica această frumoasă troiță, pe care stă scris: „Recunoștință veșnică eroilor care s-au jertfit pentru apărarea patriei, pentru salvarea credinței noastre ortodoxe și pentru demnitatea și libertatea Poporului Român.” ■

Colonel (r) ing. Ioan TIMOFTE
Președintele A.N.C.E.
„REGINA MARIA”, filiala jud. Iași

Urme de istorie

Era o vreme când nu găseai o localitate în care să nu existe câțiva veterani de război, mai ales în Bărăgan și în Dobrogea – zone în care mulți supraviețuitori ai Războiului de Independență și ai Primului Război Mondial au fost împroprietăriți.

După atâția ani, mulți din acei veterani au renunțat la viață, lăsând urmașilor pământurile de care, încet, dar sigur, au scăpat în diferite moduri, astfel că la ora actuală loturile primite ca răsplată pentru participarea la război au proprietari noi, care nici pe-acolo n-au trecut, nici nimica n-au făcut.

Bărăganul, acest pământ mănos, îngrășat din abundență cu trupurile foștilor veterani, numără din ce în ce mai puțini supraviețuitori, degetele de la o mână fiind o cifră mare. Dureros este faptul că ei au fost uitați de beneficiarii moștenirilor – copiii și nepoții. Totuși, pe alocuri și această regulă este încălcată... Astfel, în comuna Dorobanțu mai supraviețuiau, la data când am scris aceste rânduri, trei veterani, dintre care cel mai valid este un invalid: Soare Tudor. A fost surprins și emoționat când, de Ziua Veteranilor, copiii de la școala din comună l-au invitat la micul cimitir al

eroilor și la Monumentul Eroilor din curtea bisericii. Ceremonia și programul susținut de copiii sătenilor nu au fost onorate de niciuna din personalități, nefiind an electoral și nefiind nevoie de noi promisiuni mincinoase.

Pentru săteni a fost o plăcere deosebită să-l asculte pe veteranul de război de peste 90 de ani povestind cum a fost la Cotul Donului, cum au încercat să traverseze râul înghețat și cum le-au degerat picioarele (dumnealui fiindu-i amputate degetele de la picioare), cum au avut noroc să scape de prizonierat și mai ales să ajungă acasă, lângă cei dragi.

Cel mai bun leac a fost traiul alături de familie, în vatra străbună viața părându-i-se frumoasă și mai ușoară cu toate greutățile ei.

Cât timp vor mai exista oameni respectuoși, inimoși și cu inițiativă, istoria va mai dăinui pe meleagurile locuite de români. Mai ales că poporul nu-și mai dorește războaie.

Memorabilă mi-a rămas concluzia unui veteran de război care, la 102 ani, ne-a spus: „Eu nici acum nu știu împotriva cui am luptat și de ce.” ■

Colonel (r) Nicolae DRAGU
președintele Asociației Naționale
Cultul Eroilor „Regina Maria”,
Filiala județului Călărași

Nu mai avem nevoie de trecut? Nu ni-l apărăm? Nu vrem să ni-l apărăm? Atacul la marile personalități modelatoare, la marile repere înseamnă tot atâtea atacuri la substanța noastră etnică. Vrem să-l reabilităm pe Ceaușescu cu „ctitoriile” lui, îl plângem cu lacrimi de lemn, în limbă de lemn, dar Mircea Vulcănescu, martirul, rămâne sub sentința „criminal de război”; Valeriu Gafencu, „sfântul închisorilor”, care i-a salvat viața pastorului Wurmbbrand cu prețul vieții lui, nu-i canonizat. Nici Arsenie Boca. Bustul lui Corneliu Coposu din curtea primului sediu al PNȚCD-ului ieșean a dispărut: clădire retrocedată. Ion Gavrilă Ogoranu era, în 2000, tot condamnat la moarte, din care cauză i-a fost respins un împrumut bancar. Paul Goma, azilant politic în Franța din decembrie '77, continuă să fie și acum azilant politic, iar torționarul său, Constantin Istrate, a murit nederanjat în pătuțul din comuna Peciu Nou, la 88 de ani.

De ani răi încoace, asistăm la slăbirea conștiinței etnice. Insistent, intens, continuu. În *Raportul* final, greutatea n-a căzut, cum ar fi fost firesc, pe asasinii deținuților politici din crudul, cumplitul, sălbaticul obsedant deceniu, ci pe demagogia cântăreților de curte ceaușistă. De ce? Pentru că ar fi corectă politicește poziția contra aceluși sentiment al patriei, *neasemuit* pentru Mircea Eliade, dar considerat de „recenti”

învechit, perimat, obsolet (tautologii, dar le las așa), de disprețuit?

Vă mai amintiți de istoricul Sorin Mitu și de „miturile” lui schimbând accentele de interes, în manualul școlar, pe buzele senzuale ale lui Decebal ori Traian, că nu mai știu care? S-a ajuns la patul fierbinte al voievozilor. Ștefan cel Mare a fost declarat, după o cercetare îndelungată pesemne, cel mai

desfrânat voievod român. Vasile Lupu? Un desfrânat și el. Faptele de rușine ale domnitorilor sunt minuțios comentate: Ștefăniță Vodă, bisexual, ar fi fost maestru în „curvii”; Radu cel Frumos – concubinul sultanului Mahomed al II-lea; Petru Rareș? Pom înflorit pe-afară, lac împuțit pe dinăuntru. Spusele unui cronicar din tabăra adversă (Miron Costin despre Vasile Lupu; Dimitrie Cantemir despre Petru Rareș) sunt des citate, fără precizările necesare. Și nu mă interesează, din opera lui Cantemir, pasajul mult pus în valoare că sultanul Ibrahim a cerut să i se confecționeze din aur un vagin de vacă, folosit la fel ca pantoful Cenușăresei, spre a-și găsi aleasa potrivită.

Istorici de ultimă oră

contabilizează nebunii, beții, legături bolnăvicioase. Istorie la TV? Iată o temă discutată: în 1716, Mavrocordat avea douăzeci de țiiitoare. Câtă precizie! Ce contează Unirea (mult controversată, de la 1600), când Mihai s-a iubit și cu Stanca (soție) și cu Velica, și cu Zamfira, și cu Maria Christierna... Pomelnicul se lărgește cu Tudora din Târgșor, care i-a dăruit-o pe Marula ș.a.m.d.

Când istoria cade în corectitudine politică

O descoperire din Arhivele Naționale Iași? Carnețelul lui Kogălniceanu despre isprăvi eroticești „prin bordeluri, la braț cu Cuza”. Când nu-i declarat antisemit, acest mare bărbat politic al României e declarat imoral: ar fi avut 700 de amante, pe numărate bob cu bob.

Așa vă place istoria? Mie, una, nu! Joaca de-a istoria e păguboasă, ca și ideea că ar fi cea mai frumoasă poveste, adică ficțiune. Vorba etnosofului: „frumoasă poveste, mare minciună!”

Ion Cristoiu, tot pe micul ecran, vrea *exclusiv* (cuvântul îi aparține) o istorie alcătuită din eșecuri, înfrângeri, insuccese pe câmpul de bătălie. Ce Posada, ce Baia, ce Mărășești? Turtucaia și Stalingrad, coșmarul de la Cotu

Donului, asta ne-ar caracteriza, pe noi, românii.

Ar mai fi de scris și o istorie a comploturilor, a înjunghierilor și decapitărilor între frați; a trădărilor și a ochilor scoși (à propos, se aduce vorba în exces despre domnitorii cu handicap fizic: Petru Șchiopul, Bogdan cel orb, Iuga Ologul; despre cel mare, cel bun, cel viteaz, cât mai puțin). Trebuie musai știut (prin tabloide) că lui Iliș I, fiul lui Alexandru cel Bun, i-a scos ochii fratele său, care a fost ucis de Roman al doilea, fiul lui Iliș I. Tatăl lui Ștefan cel Mare, Bogdan al II-lea, a fost decapitat, la o nuntă din Reusenii – Suceava, de Petru Aron, frate vitreg, omorât tot prin decapitare de răzbnătorul Ștefan cel Mare.

Și-n tot acest timp, trecem cu buldozerul peste situri arheologice. S-a dus și parte din „Piscul Crăsani”, unde ar fi fost cetatea regelui dac Dromichete. Cui să-i pese? Vasile Pârvan e mort.

În 2007, Stejărel Ionescu spunea mâhnit că în Transnistria un cimitir al soldaților români fusese nivelat și transformat în cimitir al soldaților sovietici: „Nici n-au fost exumați”. Întreb: au protestat guvernării? Spre rușinea autorităților noastre, nu s-au găsit bani pentru un cimitir al celor căzuți în războiul antisovietic. Au înjghebat unul rușii, la Volvograd, fost Stalingrad.

După părerea mea, nu numai nepăsarea autorităților (și-i mai mult decât evident acest dezinteres dacă se distruge

încet casa lui Maniu, dacă se scoate la licitație conacul Brătienilor de la Florica etc. etc.), dar e vinovată și propaganda anti-martiri, anti-eroi tragici, în care excelează fiii agenților de bolșevizare a țării. Și propaganda prinde, de vreme ce mulți douămiiști declară: nu mai servim istorioare despre eroi, slavă și morminte.

Morții noștri, scumpii noștri morți, ne îndeamnă să luptăm, spre a nu lăsa ca jertfa lor să fi fost zadarnică. Ei au dat viața lor. Dar pentru ca viața aceasta să fie fructificată în viitor, e așteptată munca noastră.

Vasile Pârvan, *Memoriale, Cultura Națională, București, 1923.*

Pe timpuri, sper apuse (deși baba Vanga prognozează revenirea comunismului în forță, la 2076, că lumea va fi din nou condusă de comuniști), această opoziție față de interesul etnic s-a numit internaționalism proletar. De la *tanc* la *think thank* nu-i, uneori, decât un pas.

Ni se scurtează memoria istorică, se ironizează istoria noastră tragică, sentimentul soartei potrivnice, al nedreptăților tratatelor etc. Doar Stalin spunea că „tratatele sunt semnate pentru a fi încălcate”. Destui condeieri (chef Cioflâncă e unul) ne învață cum să râdem de „obsesiile naționale”. Și-i umflă râsul când aud de

conștiință etnică, conform politiciii corectitudinii ideologice. Ce dacă vom scrie Europa cu subtitrare arabă? E-n trend, ni l-a arătat Angela Merkel. Dispare în UE tradiția noastră? Dacă-i mică, să piară, nu-i nici o pagubă, doar suntem o „țară de rang inferior”.

Am ajuns iarăși la *ideologic*? Petru Ursache crede că da: „când istoria cade în politic”, se produce abaterea, devierea de la adevăr. În liceu, a fost forțat să învețe după *Manualul unic de istorie a RPR*, de Mihai Roller (zis și Controller), scos în 1947. Și a durat mult până ce s-a mai spart *gheața ideologică* rolleristă. Acuzat de C. Daicoviciu, A. Oțetea și Barbu Cămpina de „orientare antinațională” și plagiat (în memoriul către Dej), prietenul lui Leonte Răutu, Roller (zis și Rolea), a ieșit greu din scenă. Petru Ursache, martor la impunerea falsului în istorie, în interviul luat de Alexandru Ovidiu Vintilă în „Bucovina literară”, nr. 7-8, din iulie-august 2012, povestește: „Începutul se datorează lui Mihai Roller, cu «istoria» sa. Lansarea volumului la Iași s-a făcut în forță, în aula Bibliotecii de la Fundație (Ferdinand, nota mea, Magda U.): asistență aleasă după criterii politice, iar clădirea – înconjurată de armată. Osipov (de la care dețin informația), fost luptător pe frontul din răsărit, aflat atunci în sală, s-a ridicat și a spus câteva fraze în dezacord. Imediat polițiștii au sărit pe el (era student la Facultatea de Istorie), punându-i cătușe și ducându-l direct la închisoarea

Galata. Mișcarea strategică era bine calculată: dacă la o primă lansare se proceda cu precauție iar la nevoie în forță, era de așteptat ca următoarele ediții să se desfășoare în condiții mai potolite, fără incidente. Cu timpul, spiritul începe să lăncezească, interesul pentru adevăr scade, în schimb minciuna devine și mai activă. Tocmai de aceea se cuvine și *trebuie* spus corect și documentat *ce și cum* a fost, ce s-a întâmplat în deceniile postbelice, filă cu filă, prin instituții abilitate și personalități competente, repetat și sistematic, nu la întâmplare, amatoristic”.

Adaos: postsocialist, fostul deținut politic Osipov (i-am văzut urmele lanțurilor intrate-n carne) a vrut să ridice, pe proprietatea sa din str. Dumbrava Roșie, o capelă în memoria sfinților și martirilor închisorilor. Moștenitorii n-au mai dorit-o. Au dărâmat ce se construise și au ridicat vilă făloasă.

Istoria e memorie? Da, dar a cui? A lui Roller sau a lui Gh. I. Brătianu? A lui Pârvan, a lui Iorga, a Giureștilor sau a politrucilor ceaușiști? A lui Ioan Aurel Pop sau a lui Mihai Răzvan Ungureanu? În 2005, ministrul nostru de externe i-a sugerat ambasadorului României în Federația Rusă să nu continue discuția despre tezaur. Răspunde M.R.U. la întrebarea de ce?

Crimele abominabile nu s-au prescris, dar nu se dorește

reluarea necesarului proces al comunismului. Elita românească a fost torturată și decimată; după procese trucate, s-a executat un masacru drăcesc. Lideri ai partidelor istorice, generali de armată, oameni ai Bisericii, funcționari superiori, filosofi, scriitori, ziariști au devenit „criminali de război”. Au căzut, din *prima linie de sacrificiu*, Mircea Vulcănescu

Cine nu ia în considerare trecutul, n-are nevoie nici de viitor. Trăiește exclusiv, în prezent. Prezentul ca un timp orb(itor)...

Gheorghe Grigurcu, Jurnal, Eikon, 2015.

(în august '44, rezerva de stat era de 49 de vagoane de aur), Iuliu Maniu, Gh.I. Brătianu, Daniil Sandu Tudor, Anton Golopenția... Au fost zvârliți după gratii și n-au mai ieșit. Un exemplu din *Basarabia necunoscută* de Iurie Colesnic? Sociologul Petru V. Ștefănuță, din școala Dimitrie Gusti, a fost condamnat de un tribunal bolșeo-comunist, trimis într-un lagăr din Republica Tătară, unde a sfârșit, în 1942. Capete de acuzare: agent al românismului și al imperialismului, fascist, antisemit.

S-a rezistat prin credință la martiriu. În memoriile intitulate *Aiud însângerat*, publicate de editura Conta în 2010 (ed. a 4-a,

definitivă), Grigore Caraza a consemnat că la Aiud, între 1949 și 50, au murit de foame 625 de inși, care au fost duși în Râpa Robilor.

„Să nu uitați pentru ce am murit”, par a striga cei cu vocația eroismului și a sfințeniei, umiliți și acum prin liberticida lege 217/2015. Jurnalele de închisoare ale oamenilor împovărați cu ani de pușcărie doar pentru că istoria își ieșise din minți, așa cum scrie Petru Ursache comentând dialogul lui Adrian Alui Gheorghe cu părintele Iustin Pârnu, ar fi trebuit să stea la baza procesului comunismului, pentru descoperirea adevărului istoric. Jurnale și scrieri memorialistice, semnate de Ioan Ianolide, Dumitru Bacu, Nicolae Mărgineanu, Nistor Chioreanu, Grigore Dumitrescu, Marcel Petrișor, N. Steinhardt, Oana Orlea, Florin Constantin Pavlovici...

Nu ne-am săturat de gândire captivă, de învățământ ideologic dacă permitem să ni se rescrie trecutul, dar și viitorul? De unde să extragem sensul existenței, dacă nu din jertfa înaintașilor? Crede și nu cerceta? Ba nu! Avem voie să credem și să cercetăm. Cine spunea despre istorie că se scrie pe tăcerea morților? N-aș mai vrea să fie așa.

Apud *adevarul.ro-24 dec.2015*, scriitorul și profesorul de istorie din Focșani, Florinel Agafiței, a trimis la Ministerul Educației un protest privind propunerea ca disciplinei Istorie să i se consacre

o oră pe săptămână pentru clasele V-VIII. Are dreptate: asta înseamnă „început de etnocid cultural în România contemporană. Măsurile ce se vor a fi luate împotriva poporului român, pe care nici regimul lui Ceaușescu nu le-a luat”. Ceașcă a încercat un etnocid biologic prin cei trei F – foame, frig, frică; acum se urmărește prin astfel de măsuri (nesăbuite sau cu sistemă?) distrugerea identității etnice.

„Acțiunea «coliva», cum numește F. Agafiței sistemul educațional, îi vrea pe elevi neinformați. Să scoți din școală limba latină, să nu mai știi de Școala Ardeleană și de lupta pentru afirmarea latinității (ca să ne declarăm „slavi romanizați”?) *este mai mult decât o crimă, este o greșală*, cum spunea francezul acela teribil. Jertfa lui Șincai, cu desaga-n spate, târând *Chronicile Românilor* (prima ediție, Buda, 1808) a intrat în neștiință. Cenzorul austriac scrisese pe marginea manuscrisului: *opus igne, auctor patibula dignus* (opera în foc, autorul merită spânzurat). Noii cenzori, care mizează pe amnezie, dar și pe atonie, pe inerție etică, îl elimină din cartea de română. Ce dacă profesorii de istorie au semnat Memorandumul de la Neamț (10-12 sept.2015), ca istoria să se facă la clasele V-XII, timp de 2-3 ore și să se respecte cronologia, că de-aia e istorie? Brambureala asta cronologică îi va face pe elevi să creadă că Tatulici e descălecătorul și că Andreea

Esca e Ana Ipătescu. Tov. Brucan, mâna grea a „Scânteii”, o să le apară ca profetul neamului, un soi de Moise, că tot ne-a prevestit gura lui grea răul de 20 de ani.

E de datoria noastră civică să le repetăm tinerilor că avem personalități morale exemplare. Soluția nu-i tăcerea (lui Iohannis). E necesar să constituim o Ligă, *Liga contra tăcerii*, după modelul Demetru (Dem.) I. Dobrescu, al 51-lea primar general al Capitalei (1930-34). Dacă ne-am cunoaște istoria, n-am putea fi atât de ușor manipulați. Autocunoașterea etnică e necesară ca aerul. Dacă ne menținem identitatea, existăm. Dacă nu, nu.

Mi-a fost dat, nu demult, să-l aud pe un cântăreț de muzică ușoară, exprimându-și dorința: „aș vrea niște gulaguri, niște tabere”. Asta știe el despre GULAG, că-i o tabără pentru chitariști? Nu s-a cântat, cu foc, după '89, „țara te vrea prost”? Mai exact, neinformați privind adevărata noastră istorie tragică: rezistența anticomunistă din munți, experimentul Pitești, Canalul, revolta de la Brașov...

O să-i dau băiatului un exemplu (din miile posibile) de Gulag. Aflat în fruntea Grupului de cavalerie 25, de la Rădăuți, Ion Tobă a salvat Putna de Armata Roșie, în 1940, după ultimatum. „Vecina și prietena” voise ca Putna să intre în componența URSS. Și Ion Tobă a fost trimis, în 1948, după un proces-marionetă, în Siberia,

vreme de 16 ani.

Cât despre „politicul deșănțat dementocratic românesc”, așa cum îl numește antropologul Bogdan-Călin Georgescu, autor al unei cărți nedrept de puțin comentate, *Încercări de hermeneutică antropologică asupra ritualurilor religio-creștine*, Eikon, 2014, corect-politicul acesta are bătaie lungă. Să resuscităm morala politicianilor actuali? Mă tem că e moartă, deces declarat. Marii bărbați de stat *s-au devotat*, acțiune necunoscută politicianilor. Avem un Mircea Vulcănescu, un Țuțea, un Ion Petrovici, un Gusti, care să se devoteze? Îi numără cineva, ca Take Ionescu la 1920, pe românii trăitori dincolo de frontiera estică? 600.000 atunci, acum câți, câte milioane? Dar am putea măcar să-i forțăm pe acești politicieni cu conștiință națională distorsionată de vreme ce au formulat, aprobat, promulgat liberticida lege 217, să spună ca la doctor: 33! Mă refer la Constituția României, articolul 33, care am bănuiala că le rămâne necunoscut. Citez: „Statul trebuie să asigure *păstrarea identității spirituale* (subl. îmi aparține), sprijinirea culturii naționale, stimularea artelor, protejarea și conservarea moștenirii culturale, dezvoltarea creativității contemporane, promovarea valorilor culturale și artistice ale României în lume”.

Așadar: Dacă vreți să fiți bărbați politici, nu politicieni, spuneți 33! ■

Magda URSACHE

Alături de factorii politici, economici și sociali, cei militari au o relevanță deosebită în declanșarea, desfășurarea și judecarea evenimentelor revoluționare. Deși există și revoluții de „catifea”, schimbările revoluționare presupun cel mai adesea utilizarea forței pentru transformarea regimului politic, fiind astfel calificate ca adevărate lovituri de stat¹ date în situații excepționale². Această particularitate a stărilor de criză ale societății face ca forțele armate să se afle, în întregul lor ori prin elemente ale acestora, de o parte sau de alta a taberelor care se confruntă prin utilizarea violenței armate. În funcție de rezultatul final al luptelor, acțiunile militare ale armatei în stările excepționale de criză pot fi declarate ca legitime și ilegite, putându-se pune și problema analizării lor în cadrul unor procese judiciare, dincolo de judecata politică, populară ori cea a istoriei. Merită, de aceea, să se analizeze specificul tragerii la răspundere a militarilor pentru implicarea lor în evenimentele revoluționare, ca și constatările instanțelor judiciare, naționale și internaționale, referitoare la responsabilitatea juridică pentru pregătirea, declanșarea, desfășurarea și consecințele acțiunilor militare în revoluție.

Tragerea la răspundere juridică a militarilor

Considerat „o continuare a politicii cu alte mijloace”, războiul a făcut ca militarii, ca profesioniști și instrumente ale acestuia, să beneficieze de o anume imunitate pentru consecințele vătămătoare ale acțiunilor armate, inclusiv în caz de război civil, asociat cu evenimente revoluționare; ca și politicienii, militarii au fost caracterizați de o anumită „iresponsabilitate juridică” în activitatea lor, urmând ca pe baza legislației stării de asediu să răspundă doar cei care au încălcat legile militare. Acceptarea, cu timpul, de către societățile organizate a valorilor democrației, drepturilor omului și domniei legii a determinat apariția încă din zorii epocii moderne a justiției militare ca formă specială de judecare și tragere

Activitățile militare ale armatei române în procesele judiciare ale evenimentelor din decembrie 1989

la răspundere a militarilor. Această evoluție a sistemului judiciar a pus capăt imunității militarilor, principalul argument al necesității existenței justiției militare, separată de justiția civilă, fiind obținerea disciplinei fără de care nu poate fi realizată victoria în luptă, deoarece infraționalitatea militară ar afecta grav capacitatea de luptă a forțelor armate. Pe astfel de considerente se explică introducerea în Codul român al justiției militare din 1937 a teoriei baionetelor inteligente prin care erau sancționați atât subordonații executanți de ordine criminale cât și superiorii care le-au dat³.

Cu timpul, constituțiile moderne ale statelor au interzis înființarea de instanțe excepționale, inclusiv pentru militari, ca și pentru timpul stării de asediu când se putea institui „legea marțială”. Plecându-se de la ideea, materializată recent

Într-un document al ONU, că toate popoarele și toți indivizii au dreptul de a rezista și a se opune opresiunii coloniale, ocupației străine și dominației dictatoriale interne⁴, unele state au desființat tribunalele militare, încredințând competența acestora către justiția civilă, în timp ce altele au inclus justiția militară în sistemul lor general de organizare judiciară, în scopul menținerii independenței și imparțialității magistraților militari, concomitent cu restrângerea competenței tribunalelor militare exclusiv la militari și la infracțiunile militare, soluția din urmă fiind adoptată și de România. Astăzi, militarii români pot fi trași la răspundere juridică în fața instanțelor militare doar pentru infracțiuni în legătură cu serviciul (restrânse la infracțiunile săvârșite de militari contra capacității de luptă a forțelor armate, prezentate de art. 413-437 Cod Penal) și numai dacă, în caz de participare, n-au fost și civili printre făptuitori⁵. Înțelesul noțiunii de „militar” se referă la personalul MAN, dar și la acela din alte instituții componente ale forțelor armate stabilite potrivit legii, inclusiv cel al serviciilor speciale. În măsura în care România recunoaște existența și activitatea instanțelor penale internaționale, militarii forțelor armate pot deveni justițiabili și în fața acestora.

Precizările asupra tragerii la răspundere juridică a militarilor evidențiază constatările instanțelor juridice naționale referitoare la legitimitatea acțiunilor militare ale armatei în evenimentele din 1989.

Concluzii asupra acțiunilor militare ale armatei în procesele judiciare române referitoare la evenimentele din decembrie 1989

Sunt teorii care susțin că „revoluția” nici nu există „de fapt”, ea fiind doar o construcție mentală, fără existență obiectivă, analiza și interpretarea evenimentelor revoluționare constând în sistematizarea fenomenelor complexe care compun întregul proces, compararea lor cu alte procese și extragerea de

învățămintele asupra cauzelor și consecințelor lor⁶. În momentele de reculegere după marile stări excepționale ale popoarelor s-a văzut că revoluțiile, atât de inconsecvente în graba lor ipocrit generoasă de a proclama noi drepturi, au violat întotdeauna, au călcat în picioare și au distrus dreptul fundamental al omului la continuitate⁷. Se pare că acest fenomen s-a produs și în România nu numai în decembrie 1989, dar și în procesele judiciare care au urmat, inclusiv în cercetarea și calificarea acțiunilor militare din acele momente. S-au făcut anchete politice și jurnalistice, mii de articole, comunicări și cărți, s-a schimbat legislația și s-au produs modificări de mentalități, s-au emis ipotezele cele mai diverse, dar adevărul nu a putut fi aflat, oricum, un adevăr care să-i mulțumească pe toți. Victimele i-au dat în judecată pe cei care au tras cu armele, dar nici procesele judiciare n-au reușit să explice în totalitate scenariile, confuzia, diversiunea și acțiunile dezordonate, soldate cu pierderi de vieți omenești și pagube materiale ireparabile. Pentru cele 7000 de victime ale evenimentelor din 1989 (morți - 1142, răniți - 3198, asistați - 760) s-au întocmit 4495 de dosare din care 2984 au fost analizate de Parchetul Tribunalului Militar Teritorial și 1601 de Parchete Militare teritoriale; din acestea, 3135 au avut ca obiect omorul sau atentatul grav la integritatea fizică, în 112 dosare 275 de inculpați fiind trimiși în judecată (6 generali, 38 ofițeri și subofițeri, alți 35 de militari din M.Ap.N., precum și 12 generali, 81 de ofițeri și subofițeri, un militar în termen și 61 de civili din M.A.I.). Mai există însă și situații când ori n-a fost dispusă urmărirea penală, ori dosarul nu a fost înaintat instanței (pentru evenimentele de la Sibiu, de ex.).

Mai cunoscute prin semnificația lor sunt, în ceea ce-i privește pe militari, procesul colonelului Gh. Marinescu din 1996 (condamnat pentru instigare la omor deosebit de grav), procesul din 1999 de la Tribunalul Militar Teritorial când a împușcat 3 „teroriști” (condamnat la 4 ani de închisoare), procesul Otopeni din 2001 (finalizat cu condamnarea la închisoare a unor ofițeri pentru ucidere din culpă), procesul unui general și

a doi ofițeri din 2001 care au ordonat deschiderea focului la Timișoara (condamnați de CSJ și grațiați în 2002), al generalului Iulian Topliceanu, din 2005, pentru reprimarea manifestațiilor de la Cluj (condamnat de Secția Penală a ICCJ la 10 ani de închisoare) sau al generalului Victor Stănculescu, la care ne vom referi pe larg în continuare, relevând aprecierile juridice la adresa acțiunilor militare.

Procesul generalului Victor Stănculescu a avut un parcurs sinuos și îndelungat. Încă din 1990, o comisie guvernamentală de anchetă a evenimentelor din decembrie 1989 a propus trimiterea sa în judecată pentru participare la reprimarea revoluției; pe atunci, acuzațiile din procesele judiciare referitoare la revoluție, începând cu cel al lui N. Ceaușescu, erau de genocid, subminarea puterii de stat și a economiei naționale⁸. Noile realități politice au făcut ca anchetarea și trimiterea în judecată să înceapă în 1997, procesul finalizându-se în 2008 prin confirmarea sentinței de condamnare la 15 ani de închisoare pentru omor deosebit de grav și suprimarea revoluției din Timișoara, degradarea militară cu scoaterea din evidențele militare. Constatările primei instanțe din 1999, ale instanței de recurs din 2000 și ale recursului în anulare din 2004 sunt semnificative nu numai la nivel personal, ci și pentru aprecierea juridică a acțiunilor militare ale armatei în evenimentele din decembrie 1989; casarea hotărârilor judecătorești anterioare în 2004 n-a fost însă finalul procesului deoarece instanța a trimis cauza spre rejudecare la Secția Penală a ICCJ, care a reconfirmat în 2007 sentința de condamnare, iar în octombrie 2008 aceasta din urmă a devenit definitivă prin respingerea recursului generalului Stănculescu.

În prima instanță, din 1999, Curtea Supremă de Justiție (CSJ) a avut în vedere rechizitoriul Parchetului de pe lângă CSJ-Secția Parchetelor Militare, prin care generalii V. Stănculescu și M. Chițac (trimiși în judecată în același dosar nr. 2955/1998) au pus în executare ordinul de înăbușire a manifestațiilor de la Timișoara, sens în care s-au informat asupra situației, au preluat comanda trupelor din garnizoană, le-

au înarmat, le-au instruit, le-au scos pe străzi, amplasându-le în punctele de întâlnire cu manifestații, le-au dat ordin să deschidă focul, folosind muniție de război, le-au controlat dacă și cum execută ordinele, au verificat rezultatul represiunii, stabilind numărul morților și al răniților, au luat măsurile de anihilare a rezistenței protestatarilor și i-au raportat mereu comandantului suprem mersul „operațiunii de restabilire a liniștii”. În sentința nr.9 din 15 iulie 1999, instanța a constatat că învinuirea este întemeiată și susținută de probele dosarului. În fața acestor probe de vinovăție, inculpații s-au apărat susținând că (1) n-au făcut decât să execute ordinele superiorilor, (2) n-au prevăzut rezultatul reprimării manifestațiilor, pe care nu l-au dorit și nu l-au acceptat, (3) n-a existat un raport de la cauză la efect între activitățile lor periferice și împușcarea demonstranților, (4) că nu pot fi decât coautori ai infracțiunii deoarece nu au săvârșit omorurile în mod nemijlocit, (5) că trupele au deschis focul împotriva celor care au atacat unitățile militare și alte obiective publice, (6) că potrivit art.2 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului puterea legitimă poate folosi armele mortale împotriva unei insurecții care primejduiește ordinea constituțională și, în sfârșit (7) că regimul recunoscut ca legitim de toate țările nu putea deveni ilegal peste noapte pentru a justifica insurecția. În opinia instanței de fond, apărările inculpaților au fost respinse ca neîntemeiate deoarece: (1) disciplina militară implică responsabilitatea neexecutării ordinelor vădit ilegale, ca acelea de a trage împotriva unor oameni nevinovați; (2) inculpații trebuiau să prevadă consecințele folosirii armelor de foc și muniției de război împotriva manifestațiilor, omorurile nedatorându-se unor accidente sau neînțelegeri ci acțiunii trupelor comandate de ei; (3) inculpații și subordonații lor au desfășurat activități concordante în scopul înăbușirii revoltei, primii de organizare, dirijare, planificare și conducere iar ceilalți de punere în executare; (4) coautorii la omor fiind cei care contribuie nemijlocit la săvârșirea faptelor, inculpații au săvârșit prin conducerea represiunii

acte nemijlocite de execuție a infracțiunii; (5) demonstrarea prin probe că victimele represiunii au fost pașnice și neînarmate, iar liniștirea unor grupuri violente răzlețe nu justifică măsurile militare, depășind cu mult limitele unei riposte legitime; (6) manifestația de la Timișoara devenise un act de revoltă împotriva regimului dictatorial iar represiunea ei era criminală, fără aplicarea art.2 din CEDO; (7) saltul de la răzmeriță la răscoală populară s-a produs în decembrie 1989 datorită încălcării drepturilor fundamentale ale românilor astfel încât sistemul social politic de guvernământ nu mai avea legitimitate de mult timp. Instanța a respins și obiecțiile MAPN în conformitate cu care prin obligarea ministerului la despăgubiri în solidar cu inculpații ar fi culpabilizată Armata, deoarece e vorba de răspunderea comitenților pentru faptele prepușilor, conducerea represiunii aparținând MAPN pentru toate forțele de ordine.

Instanța de recurs, completul de 9 judecători ai CSM, a respins recursurile formulate de inculpați și de partea responsabilă civilmente MAPN, stabilind prin Decizia nr.8 din 25 februarie 2000 aprecieri relevante în legătură cu susținerile conform cărora culpabilizarea armatei prin condamnarea militarilor poate avea consecințe grave, că militarii nu pot fi ținuți responsabili de executarea unor ordine emise de puterea politică căreia îi revine răspunderea în întregime, că timorarea instituțiilor de forță publică le face inoperante în situații de criză, că tragerea la răspundere a armatei ar trebui făcută în sfera răspunderii penale și nu a celei civile delictuale, că subordonații nu pot face aprecieri de legalitate a ordinelor, ci trebuie să le execute, că sentința atacată ar putea fi încadrată în rândul actelor cu caracter de răzbunare sau că victimele oricum au fost despăgubite prin Legea nr. 42/1990. Decizia instanței de recurs face referiri ample la toate aceste aspecte⁹, în special la legitimitatea reprimării revoluției (cu trimiteri în istoria României și a altor state), la răspunderea militarilor pentru ordinele emise de puterea publică, la legătura de cauzalitate dintre activitatea inculpaților și împușcarea victimelor, la momentele istoriei naționale când s-a recurs

la represiuni (răscoala din 1907, conflictele de la Lupeni 1929 și Grivița 1933, rebeliunea legionară din 1941), la obligarea inculpaților și a MAPN la despăgubiri și scopul legii nr.42/1990 de cinstire a eroilor martiri.

Instanța de recurs în anulare, Secțiunile unite ale ICCJ, a admis ca fondat recursul în anulare împotriva Sentinței primei instanțe și Deciziei instanței de recurs. Astfel, prin Decizia nr.1 din 22 martie 2004 s-a considerat că este întemeiat recursul în anulare declarat de Procurorul General al Parchetului de pe lângă ICCJ cu privire la soluționarea laturii penale deoarece generalului V. Stănculescu nu i s-a efectuat expertiza psihiatrică obligatorie, n-a fost asistat juridic în recurs iar instanța de fond n-a examinat excepția de neconstituționalitate ridicată, prin care Sentințele pronunțate de Secția Penală a CSJ în cauzele privind infracțiunile săvârșite de generali pot fi atacate numai cu recurs la Completul de 9 judecători, astfel că inculpatul a fost privat de calea ordinară a apelului de care poate beneficia orice cetățean, creîndu-se astfel o discriminare inadmisibilă. Instanța de recurs în anulare și-a motivat decizia și prin largi considerații asupra condițiilor legale pentru calitatea de autor al infracțiunii, contextul istoric și politic al momentului, personalitatea și individualizarea răspunderii penale, elementele constitutive ale infracțiunii, violențele contra armatei, concluzionându-se că activitățile desfășurate la Timișoara de către inculpați nu au cauzat moartea celor 72 de persoane și rănirea altor 253, ceea ce a constituit motivul de recurs în anulare. După cum am văzut deja, procesul nu s-a încheiat aici, instanța de recurs în anulare trimițând cauza la rejudecare, unde sentința de condamnare din 1999 a fost reconfirmată și apoi executată. Tergiversarea procesului lui V. Stănculescu și întorsăturile lui de situație au caracterizat mai toate procesele referitoare la acțiunile militare ale armatei în evenimentele din decembrie 1989, demonstrând că mișcările revoluționare reprezintă fenomene complexe care sunt soluționate cu dificultate de către instanțele judiciare, somate adesea de opinia publică să

facă dreptate în sensul răzbunării victimelor, ceea ce este o deturnare a sensului revoluției. Prima instanță, din 1999, chiar precizează în sentință: „Instanța nu judecă revoluția. Faptele deduse judecății sunt infracțiuni de omor deosebit de grav și tentative la această infracțiune, pentru care răspunderea celor care le-au săvârșit este inevitabilă. Există un vocabular imuabil al crimei și pedepsei. Crima atrage pedeapsa. Pedeapsa decurge din crimă. Legea este o necesitate a lucrurilor. Condamnarea nu înseamnă răzbunare. Înseamnă transparența sensului la ceea ce el semnifică...”

Intervenția Curții Europene a Drepturilor Omului în procesele juridice ale acțiunilor Armatei în evenimentele din decembrie 1989

Apărută în sânul Consiliului Europei ca o posibilitate de recurs supranațional la cazurile de încălcare a Convenției Europene a Drepturilor Omului, instanța de la Strasbourg și-a dovedit în cursul timpului atât necesitatea cât și capacitatea de a asigura respectarea de către state a libertăților fundamentale ale cetățenilor lor, inclusiv în situația utilizării forței armate. Pentru prima dată s-a pus problema judecării într-o instanță internațională cu ocazia Congresului de la Paris din 1815, cu referire la Napoleon, iar primul text convențional în acest domeniu aparține Pactului Societății Națiunilor privindul pe Kaizerul Wilhelm al II-lea, nematerializat în practică. Necesitatea înfăptuirii justiției ca valoare supremă a democrației, drepturilor omului și domniei legii s-a concretizat mai bine după cel de-al doilea război mondial când au apărut curți regionale de apărare a drepturilor omului dar și Tribunale penale internaționale, de la cel de la Nürnberg (1945) la Curtea Penală Internațională cu caracter permanent (1998). Toate aceste jurisdicții supranaționale sunt complementare celor naționale¹⁰ și au avut de soluționat și aspecte ale legalității și legitimității utilizării forței armate în contextul respectării drepturilor omului

în situații excepționale ori de conflict armat.

Justițiabilii la CEDO pot fi și militari care consideră că drepturile lor au fost încălcate, exemple în acest sens fiind cazuri precum: Streletz ș. a. vs Germania 2001, împușcarea la Zidul Berlinului; Perkins ș. a. vs UK/2002, militari homosexuali trecuți în rezervă; Miloșevici vs Olanda/2002, neepuizarea căilor de atac; Papon vs Franța/2002, constituire ca prizonier; Miran vs Turcia/2009, dreptul de a cunoaște învinuirile în justiția militară; Thompson vs UK/2004, dreptul de a fi judecat de o curte marțială imparțială. Din România pot fi amintite spețele Agache/2009, urmașii unui maior de poliție ucis în evenimentele din decembrie 1989, dar și acela al generalului V. Stănculescu/2015, cererea acestuia la reexaminare a procesului său pe motiv de durată a procesului fiind respinsă. Mult mai multe sunt însă cazurile reclamate de victime ale acțiunii forțelor armate, polițienești și de securitate, de pildă: McCann ș. a. vs/UK 1995, tiruri mortale ale sodaților britanici contra suspecților IRA; Loizidou vs Turcia/1995, regimul proprietății după conflicte armate; Pelegrin vs Franța/1999, participarea militarilor și polițiștilor la exercitarea puterii publice; Bankovic ș. a. vs Belgia, jurisdicția statului în cazul raidurilor aeriene NATO; Er ș. a. vs Turcia/2004, reținere civili în operații militare; Isaieva vs Rusia, ucideri în bombardamentul aviatic din Cecenia; Bosphorus Airways vs Irlanda/2005, confiscarea în regimul sancțiunilor ONU împotriva Iugoslaviei; Hirsi Jamaa ș. a. vs Italia/2009, extrădare emigranți de nave militare; Cătan ș. a. vs Moldova și Rusia/2012 jurisdicția extrateritorială a militarilor; Al Nashiri vs Polonia 2014, închisori secrete ale CIA și tortură.

Pentru România, cele mai multe cazuri de reclamații ale victimelor violenței forțelor armate, polițienești și de securitate s-au făcut în contextul evenimentelor din decembrie 1989 și al mineriadelor, o decizie importantă fiind și aceea din cauza Asociația 21 decembrie 1989/2013 referitoare la accesul public la dosarele revoluției și imprescriptibilitatea infracțiunilor săvârșite cu acel prilej. Pe de altă parte, Curtea de la Strasbourg a decis plata unor sume importante pentru despăgubirea victimelor. Așa se face că

În condițiile inexistenței unor soluții judiciare în România tot mai multe victime ale acțiunilor armatei în evenimentele din decembrie 1989 s-au adresat CEDO, cele mai cunoscute fiind:

Asociația 21 decembrie 1989 și doi revoluționari din București și Brașov/2011; Pastor și Țiclete, revoluționari din Cluj/2011; Acatrinei și 71 revoluționari din Timișoara/2013; Alecu și 89 victime de la București/27 ianuarie 2015; Dobre și 21 victime de la Timișoara/17 martie 2015; Cătălina Filip din București/21 aprilie 2015.

De fapt, declasificarea dosarelor de către MAN pentru a proba acțiunile armatei pe timpul evenimentelor din decembrie 1989 nu a adus atât de multe elemente noi pe cât se așteptau unii iar CEDO n-a afirmat niciodată că în spețele respective soluționează adevărul despre revoluție ci doar cum s-au anchetat; hotărârile instanței reclamă încălcarea art.2, dreptul la viață sub aspect procedural, în sensul nesoluționării acesteia. În fiecare caz în parte, înainte de decizia propriu-zisă, sunt analizate faptele, dreptul și practica internă și internațională relevantă și se fac aprecieri juridice asupra pretențiilor reclamanților. Spre exemplu, în cauza Asociația 21 decembrie 1989 vs România/2011 se precizează că instanța își propune să examineze caracterul efectiv al anchetei începută în 1990 și nefinalizată până în prezent, subliniind că obligația procedurală decurgând din art. 2 impune desfășurarea unei anchete eficiente privind uzul de forță, în special al agenților statali, și dacă a cauzat pierderi și pagube; e vorba de a proceda, menționează Hotărârea respectivă, la un examen prompt, complet imparțial și aprofundat al circumstanțelor în care omorurile și răniile au fost comise, în sensul de a ajunge la identificarea și pedepsirea vinovaților. Fiind o obligație nu de rezultat ci de mijloace, autoritățile trebuie să ia măsurile rezonabile pentru a asigura obținerea probelor relative la faptele în cauză, fiind implicată în acest context o exigență de celeritate și de precauție rezonabilă, iar persoanele responsabile cu investigația să fie independente de cele implicate în evenimente, cu excluderea oricărei legături ierarhice sau instituționale,

dispunând de independență practică. Curtea amintește că pot exista obstacole ori dificultăți împiedicând progresul anchetei într-o situație particulară, dar autoritățile trebuie să reacționeze prompt pentru a menține încrederea publicului și adeziunea sa la statul de drept; orice carență a anchetei slăbește capacitatea sa de a stabili circumstanțele cazului sau identificarea responsabililor, riscând caracterul efectivității sale. În plus, apropiații victimelor trebuie asociați la procedură în toată măsura necesară protejând interesele lor legitime.

Față de aceste considerații ne putem doar exprima speranța că procesele evenimentelor din 1989 să se finalizeze astfel încât să se facă lumină deplină asupra acțiunilor militare ale armatei, ca învățăminte pentru perfecționarea permanentă a pregătirii forțelor armate într-o societate democratică. ■

Colonel (r) prof. univ. dr. Ion DRAGOMAN
Comisar de poliție dr. David UNGUREANU

NOTE:

1. I. Strâmbeanu, *Despre lovitura de stat și apărarea împotriva ei*, Ed. Risoprint Cluj-Napoca, 2009, p.126.
2. F. Șerban, *Starea de asediu, starea de urgență*, Ed. Militară, București 2005, p.83.
3. R. Macovei, *Legalitatea acțiunilor armate în situații de criză internă*, Ed. Muntenia, Constanța 2002, s.129.
4. Documentul Consiliului Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului A/HRC/20/31 din 2012, Declarația privind dreptul la pace.
5. V. Siserman, *Justiția militară în România*, Ed. Militară, București, 2004, p.197.
6. P. Calvert, *Revoluție și contrarevoluție*, Editura DU Style, Bucuresti, 1998, p.50.
7. José Ortega y Gasset, *Revolta maselor*, Et. Humanitas, 2007, p.36.
8. I. Scurtu, *Revoluția Română din decembrie 1989 în context internațional*, Ed.Enciclopedică, București, 2006, p.281.
9. Amănunte referitoare la acțiunile armatei în C. Sava, C. Monac, *Adevăr despre decembrie 1989*, Ed. Forum, București 1999, cu documente din Arhivele militare.
10. Conform art.17 al Statutului Curții Penale Internaționale o cauză este inadmisibilă dacă este anchetată de un stat competent, cu excepția cazului când acesta nu are voința și capacitatea de a finaliza procesul sau de a-l condamna pe vinovat.

Amos Frâncu, apărătorul românilor din Munții Apuseni

Amos Frâncu (1866–1933). Strălucit avocat și om de cultură, renumit prin colecțiile sale istorice, Amos Frâncu și-a cheltuit întreaga avere pentru a-i apăra pe moși. A murit umilit și sărac, deși merita recunoștința deplină a neamului său. M-am atașat de acest personaj tragic al istoriei românilor și pentru faptul că bunicul meu, preotul Gheorghe Cotenescu, atașat Regimentului 9 Vânători în campania de eliberare a Transilvaniei, l-a cunoscut personal, l-a admirat și l-a respectat.

Avocatul Amos Frâncu, apărătorul memorandiștilor în procesul din 1894, avocatul dr. Ioan Rațiu, iar după 1920 avocat al românilor din Munții Apuseni în procese răsunătoare legate de proprietatea asupra pădurilor. Fond: Biblioteca Județeană Cluj

Declanșarea Primului Război Mondial a creat în rândurile elitei ardeleno multă confuzie, propagată rapid și în rândul poporului. Cu multă abilitate, guvernul ungar a obținut, treptat, numeroase declarații de fidelitate din partea celor considerați, pe bună dreptate, conducătorii românilor: membri de vază ai conducerii Partidului Național (Teodor Mihali, Alexandru Vaida-Voevod, Ștefan Cicio-Pop, Andrei Bârseanu etc.), dar și capi ai Bisericii Greco-Catolice (Vasile Mangra, Vasile Hossu etc.) și Ortodoxe (Ioan Mețianu, Elie Miron Cristea, Ioan Papp, Nicolae Ivan etc.).

În 1915, lideri importanți ai Partidului Național (Iuliu Maniu, Alexandru Vaida-Voevod) au pendulat între Budapesta și Viena, reluând negocierile cu primul ministru ungar Stefan Tisza (înghețate în februarie 1914), prin intermediul deputatului catolic german Matthias Erzberger, trimisul cancelarului Bethmann-Hollweg, cointeresat în păstrarea neutralității României în schimbul unor concesiuni simbolice din partea Imperiului Austro-Ungar, care nu au putut fi obținute, odinioară, de Alexandru Vaida-Voevod și Aurel C. Popovici la Palatul Belvedere din Viena, sediul cabinetului militar al Prințului moștenitor Franz Ferdinand, asasinat între timp la Sarajevo.

Situația s-a complicat și mai mult în momentul publicării Declarației de la Darnița (aprilie 1917) de către prizonierii de război ardeleni și bucovineni din Rusia, care au format acolo primul Corp de Voluntari al armatei române. Printre altele, declarația aborda și sensibilul subiect al declarațiilor de fidelitate și în special al celor care au făcut astfel de declarații după intrarea României în război, aceștia fiind considerați ca nereprezentativi pentru popor, indiferent de meritele lor anterioare în luptele naționale.

Spre deosebire de deputații în Dieta de la Budapesta, trimiși de alte naționalități din imperiul bicefal, ale căror declarații și acțiuni le-au atras condamnări la ani grei de închisoare, inclusiv pedeapsa capitală, din fericire nedusă la capăt (ex. cehii Karel Kramar și Alois Rasin), deputații români, conduși de Teodor Mihali, au preferat să se manifeste mai discret, așteptând să vadă cum evoluează situația internațională și raportul de forțe.

În februarie 1918, deranjat de "moliciunea" lor

în vremuri cruciale, Amos Frâncu le solicită demisia de onoare în bloc, făcând public demersul printr-o scrisoare adresată lui George Pop de Băsești, președintele P.N.R. Teodor Mihali, președinte al clubului parlamentar al naționalităților din Ungaria, dar și vicepreședinte al P.N.R., desemnat să ocupe provizoriu și funcția de președinte datorită sănătății precare a lui George Pop de Băsești, consultându-se cu ceilalți deputați români (Alexandru Vaida-Voevod, Ștefan Cicio-Pop, dr. Nicolae Șerban și protopopul Vasile Damian, aleși cu toții în iunie 1910, cu programul național), respinge brutal solicitarea lui Amos Frâncu, preferând să rămână în continuare membri ai Dietei. În aceste condiții, intransigentul Amos Frâncu demisionează din P.N.R. în aprilie 1918, rămânând simplu soldat al partidului.

În realitate, conflictul dintre conducătorii mai tineri ai P.N.R. și memorandistul Amos Frâncu, membru în Comitetul Executiv încă din 1894, era mult mai vechi, aflându-se la baza mutării acestuia, în 1900, de la Sibiu, unde lucrase enorm atât pentru P.N.R. cât și pentru asociații culturale precum „Astra” și „Fondul de Teatru Român”, la Cluj, unde, în perioada 1900-1918, desfășoară o activitate pe multiple planuri pentru regenerarea românismului într-un oraș în care 90% din populație era maghiară. Printre altele, Alexandru Vaida-Voevod a fost „nemulțumit” de rapiditatea cu care Amos Frâncu a transformat în doar doi ani fieful său de odinioară, filiala clujeană a „Astrei”, în cea mai activă din Transilvania, forțându-i demisia, iar Iuliu Maniu a încercat, fără succes, demiterea timpurie a lui Amos Frâncu de la conducerea băncii „Economul”, instituție implicată masiv în susținerea financiară a multor asociații, societăți și instituții educaționale, culturale și bisericești în timpul mandatelor sale de director și de președinte al Consiliului de Administrație.

În 1915, Iuliu Maniu, ca să evite o mobilizare riscantă la infanterie, s-a înrolat voluntar în armata austro-ungară (*Kriegsfreiwilliger* – același statut l-au avut, printre alții, contele Tisza, în armata austro-ungară, Mussolini, în Italia, dar și austriacul Hitler, în armata germană) din „ură față de Sârbi” (conform corespondenței cu Valeriu Braniște), primind mult-râvnita decorație „Signum Laudis” și avansând rapid la gradul de locotenent de artilerie, armă cu pierderi mult mai reduse datorită distanței între beligeranți

și pe care nu a părăsit-o până la prăbușirea Imperiului Austro-Ungar. Deranjat de rolul tot mai activ al lui Amos Frâncu, guvernul ungar îl mobilizează forțat, în 1916, deși acesta împlinise vârsta de 50 de ani, ca simplu soldat în Regimentul 2 infanterie, cu garnizoană la Praga. În aceste condiții, singura-i alinare a constituit-o prezența periodică a mamei sale la Praga, dar aceasta moare acolo, în 1917, fiind înmormântată la Baia de Criș.

Succesele aparente ale Puterilor Centrale din anii 1914-1917, cel mai palpabil fiind scoaterea din luptă a Rusiei țariste prin subvenționarea bolșevicilor conduși de Lenin, nu au cum să ascundă secătuirea accentuată a propriilor resurse materiale, financiare și umane. Intrarea în luptă a Statelor Unite ale Americii de partea Antantei contribuie decisiv la prăbușirea ultimelor speranțe într-o victorie, ajungându-se la o succesiune de armistiții, echivalente ale înfrângerilor pe toate fronturile.

E momentul în care Ungaria decide să iasă de sub tutela Vienei, iar la Budapesta preia puterea Consiliul Național Maghiar condus de contele Mihaly Karolyi, care ulterior este desemnat președinte al unei Republici Populare. Teama de haosul care se putea extinde și în Transilvania, inclusiv prin jefuirea moșiei sale, îl determină pe Teodor Mihali să accepte demersul inițiat de ministrul Oskar Jaszi și să semneze o proclamație comună trilingvă, alături de pastorul Janos Hock (înlocuitorul lui Karolyi în C.N.M) și deputatul sas Wilhelm Melzer, care îndemna, practic, la liniște, prin constituirea de Consilii Naționale și Gărzi Naționale mixte, o metodă prin care guvernul ungar încerca o temporizare menită să-i permită, ulterior, preluarea controlului în Transilvania.

O inițiativă cel puțin stranie, în condițiile în care deputatul Alexandru Vaida-Voevod citise în Dieta de la Budapesta, la 18 octombrie, Declarația de independență a Transilvaniei, iar la 30 octombrie, tot la Budapesta, se constituise Consiliul Național Român Central, mutat ulterior la Arad.

Între timp, la 28 octombrie 1918, Amos Frâncu, în calitate de președinte al organizației militare din Ardeal, lansase fulminantul "Manifest" adresat moților, românilor din Munții Apuseni și Țara

Zarandului, cărora le cerea să-și ia armele și să se încadreze de urgență în două legiuni, cea de la Cluj și cea de la Alba-Iulia.

Conform mărturiei profesorului Traian Mager, care cita ziarul budapestan "Az Est" (Seara) din 2 noiembrie 1918, ministrul de război Albert Bartha, la solicitarea expresă a aceluiași Amos Frâncu, emisese comunicatul cunoscut sub numele de "dezlegare de jurământ", potrivit căruia jurământul de credință urma să fie făcut doar față de Sfatul Național ales de fiecare naționalitate din Republica Ungară. Sprijinit de studenți și de ofițerii români din garnizoană, Amos Frâncu reușește să constituie, în 30 octombrie - 2 noiembrie 1918, Sfatul Național Român din Ardeal cu sediul la Cluj. Contracara astfel influența Consiliului Național Maghiar din Transilvania, constituit la Cluj în 26 octombrie 1918 și aflat sub conducerea lui Istvan Apathy, Jenő Janovicsi și Sandor Vincze. Simțindu-se direct amenințat, C.N.M. intră în negocieri cu o parte din membrii Sfatului Național Român (Emil Hațieganu fiind bun prieten cu Jenő Kertész și Emil Grandpierre, fost comisar guvernamental), reușind divizarea acestuia și punerea în minoritate a partizanilor lui Amos Frâncu. Mai mult decât atât, deși Teodor Mihali avizase favorabil, la 6 noiembrie 1918, toate acțiunile întreprinse de Amos Frâncu (trimiterea în comitatul Cojocna și în cele vecine de împuterniciți care să recomande înființarea de Consilii Naționale și Gărzi Naționale românești pentru accelerarea preluării puterii; anchetarea masacrului comis la Beliș de unități neregulate maghiare; crearea, împreună cu medicul Carol I. Șotel și Iustin Ilieșiu a Serviciului Militar Secret, însărcinat, printre altele, cu interceptarea comunicațiilor C.N.M din Ardeal/Cluj și cu contactarea organizației similare create de Florian (Florea) Bogdan și a armatei române care începuse să pătrundă în Transilvania), între Cluj și Arad încep să circule curieri cu informații și instrucțiuni secrete menite să-l discrediteze și să-l marginalizeze pe Amos Frâncu.

Fără să-i accepte explicațiile, Iuliu Maniu recomandă demiterea sa pe motive care nu stăteau în picioare: acte scizioniste, tendințe dictatoriale și acceptarea jurământului de credință și a mixtării gărzilor naționale sub comanda generalului Konrad Siegler (în realitate, la 3 noiembrie 1918, Amos Frâncu ceruse, printr-un Apel publicat în numele Sfatului Național din Cluj, ca "toți frații români să

se pună sub poruncile comenzii militare române, urmând ca Adunarea Națională, stăpâna întregii obște, să desăvârșească apoi lucrarea sfântă..." pentru contracararea eforturilor prof. Apathy pe linia întăririi forțelor aflate la dispoziția sa cu voluntarii secui, care vor teroriza, ulterior, întregul comitat), înlocuindu-l cu Emil Hațieganu. Dezamăgit, Amos Frâncu renunță, pe motiv de boală, la orice funcție civilă și militară, înrolându-se ca simplu soldat ("gregar") în Legiunea I din Cluj. Comandantul acesteia, colonelul Ioan Hidu (viitor general și președinte de onoare al "Frăției de cruce") îl avansează în 24 de ore la gradul de sublocotenent.

Este suficient să citim cu luare aminte însemnările Sidoniei Docan, secretara Sfatului Național Român din Cluj, pentru a înțelege obstacolele cu care s-a confruntat în permanență Amos Frâncu, ridicate atât de dușmani, cât și de "prieteni". Printre altele, acesta nu a pregetat să proclame imediat egalitatea națională a locuitorilor Transilvaniei, beneficiind de toată încrederea Consiliului Național Săsesc din Cluj, care acționa consiliat de cel din Sibiu, spre deosebire de C.N.M., care s-a străduit în permanență să-l destabilizeze, singur sau cu ajutorul C.N.R. Central din Arad..

În ochii generalilor armatei române și mai ales pentru generalul francez Henri Matthias Berthelot, care a vizitat Clujul la 31 decembrie 1918, Amos Frâncu a rămas adevăratul conducător și stăpân al situației din comitatul Cojocna și județele vecine. Generalul Berthelot nu a uitat până la moarte primirea entuziastă pe care i-a făcut-o Amos Frâncu și nici cadourile simbolice oferite atunci de moși: sabia tribunului Ilie Măcelaru și tulnicul eroinei Pelaghia Roșu.

Suflet nobil, generos și modest, Amos Frâncu nu și-a dorit niciodată funcții și nici grade militare. L-a mulțumit pe deplin menținerea de către Regele Ferdinand I, motu proprio (din proprie inițiativă), a gradului de sublocotenent în armata română, în 1919, cu ocazia vizitării Ardealului de către familia regală. Ulterior, i-a fost balsam recunoașterea meritelor sale de luptător pentru Unire prin primirea ordinului "Ferdinand I", pe care, de exemplu, Iuliu Maniu nu l-a putut primi, nefiind nici fost gardist și legionar luptător pentru întregirea Neamului, și nici voluntar în armata română, pentru că fusese

voluntar în armata austro-ungară. Din același motiv, Iuliu Maniu n-a putut deveni membru al „Uniunii Foștilor Voluntari Români”, înființată în 1922 (președinte Victor Deleu), și nici al „Asociației Foștilor Gardiști și Legionari Luptători pentru Întregirea Neamului 1918-1919”, înființată în 1931 (președinte de onoare Amos Frâncu; președinte activ generalul Alexandru Vlad, urmat de colonelul Aurel Hetco, fostul comandant al gărzii naționale din Jibou, respectiv Aurel Dumitraș, după mutarea sediului la București), deși s-a încercat preluarea controlului ambelor asociații, inițial de către Partidul Național Român, ulterior de către Partidul Național-Țărănesc. Printre președinții de onoare ai Asociației Foștilor Gardiști și Legionari s-au numărat generalii Gheorghe Mărdărescu, Traian Moșoiu, Constantin Neculcea (comandantul Diviziei 7 Infanterie, care a intrat în Cluj la 24 decembrie 1918) și Gheorghe Rasoviceanu.

Cu mare greutate, la presiunile studenților clujeni, conduși de Emil Dandea, Amos Frâncu a fost desemnat prim-delegat al Cercului electoral II Cluj la Adunarea Națională organizată la 1 Decembrie la Alba Iulia. Prim-delegatul Cercului I Cluj fusese ales Emil Hațieganu. În timp ce Amos Frâncu nici măcar n-a fost nominalizat pe lista celor care urmau să fie aleși membri ai Marelui Sfat Național, de acest favor a beneficiat Emil Hațieganu. În vara anului 1919, cu prilejul completării Marelui Sfat Național, în ședința organizată la Sibiu, mai mulți membri, clerici și laici, inclusiv din Țara Moșilor au insistat să fie ales și Amos Frâncu, chiar prin cedarea propriilor mandate, dar Iuliu Maniu s-a opus cu îndârjire, motivând că regulamentul nu permite cedări de mandate și nici suplimentarea listei deja elaborate de Consiliul Dirigent din Sibiu.

Onouă umilire publică, adăugată șirului lung de umilințe prin care i-a fost dat să treacă acestui tribun al Moșilor. E momentul în care renunță la calitatea de membru al P.N.R. și îi sprijină pe studenții clujeni să constituie Liga pentru Desrobirea Românilor Subjugați (erau vizate Banatul și Crișana). Simultan înființează "Frăția de Cruce pentru desrobirea Românilor din Banat, Crișana, Peninsula Balcanică și de peste Nistru", declanșând cea mai importantă campanie la nivelul României Mari în favoarea obținerii în întregime a Banatului la Conferința de Pace de la Paris. Un val de

mitinguri naționale a umplut Ardealul, ajungând și în Oltenia. La Târgu-Jiu, printre vorbitori, alături de Amos Frâncu, s-a numărat și tânărul politician liberal Gheorghe Tătărescu.

N-a intenționat niciodată să transforme "Frăția de Cruce" într-un partid (statutul interzicea acest lucru), iar în momentul în care și-a dat seama că la orizont apare o grupare de extremă dreaptă care, prin bunăvoința guvernării țărăniște, încearcă să i se substituie, o desființează, pur și simplu, reînființând-o sub forma "Frăției de Cruce din Țara Moților", merită să ajute și să apere interesele Moților. Iar Moșii i s-au alăturat cu încredere, reprezentanții lor cei mai de seamă fiind protopopul Alexandru Munteanu și primarul din Răchițele, Teodor Șușman, cel care în timpul regimului comunist a îndrăznit să ia arma în mână și să urce în munți, cu întreaga familie, pierind în condiții cumplite. L-au și votat de două ori, fiind ales deputat și senator averescan.

N-a fost membru al Consiliului Dirigent, nici ministru și nici prefect, deși, poate că ar fi meritat pentru flacăra cu care a ars, consumându-i viața: dragostea față de Români și în primul rând față de Moșii din care se trăgea urmașul celor doi Tribuni ai lui Avram Iancu, unchiul său Amos Frâncu și Ilie Măcelaru, rudă prin soție cu mama sa.

Pasivistul de odinioară, în spiritul mentorului său, dr. Ioan Rațiu, pe care l-a apărut în procesul Memorandului (Cluj, 1894), a devenit în timp un apig luptător pentru Unirea provinciilor surori cu țara-mamă, vechiul Regat, sub sceptrul Regelui Ferdinand Întregitorul. Un alt motiv de a intra în conflict cu majoritatea politicienilor ardeleni din jurul lui Iuliu Maniu, interesați mai degrabă în păstrarea, dacă se poate, la infinit, a autonomiei regionaliste. Interese sesizate de Octavian Goga, Vasile Goldiș și Ioan Suci, care au părăsit fără regrete Comitetul Executiv al Partidului Național Român când au înțeles rolul tergiversărilor în îndeplinirea hotărârilor ferme luate la Alba-Iulia. Chiar și Emil Hațieganu, care în 1935 devine vicepreședinte al "Frontului Românesc", partidul de dreapta, adept al proporționalismului în toate domeniile, înființat de Alexandru Vaida-Voevod, după părăsirea definitivă a Partidului Național-Țărănist.

Cu câteva zile înainte să moară (2 spre 3 noiembrie 1933), Amos Frâncu se ocupa cu febrilitate de organizarea la Teatrul Național din Cluj, împreună cu Maria Giurgea și alți actori de la Teatrul Național din București, a spectacolului la care avea să participe și Regele Carol al II-lea, invitat să ia parte la sfințirea Catedralei Ortodoxe. Beneficiile spectacolului urmau să fie repartizate copiilor de moți, flămânzi și desculți, în pragul iernii. Nu știm dacă aceștia au mai primit sau nu pâinea și laptele de care aveau atâta nevoie în casele lor. Deși luptase zeci de ani pentru pădurile promise moșilor de Regele Ferdinand și de Ionel Brătianu, cerșindule drepturile mărimilor zilei, însoțit de protopopul Alexandru Munteanu și primarul Teodor Șușman, interesele economice și politice potrivnice i-au depășit puterile. Tragedia de odinioară a Munților Apuseni continuă și în zilele noastre, cu scandalurile nesfârșite legate de "băieșii"/minerii Munților Apuseni (Roșia Montană și alte perimetre aurifere) și tăierea la ras a pădurilor.

Guvernul țărănist a acceptat organizarea, la Cluj, a unor funeralii naționale, la care au vorbit, printre alții, Emil Hațieganu, ministrul Ardealului, dar și prietenii săi apropiați, protopopul Elie Dăianu, preotul scriitor Ion Agârbiceanu și profesorul Traian Mager, fostul comandant al gărzii naționale din Hălmagiu. După o viață de trudă, rămășițele lui pământeste au cunoscut în sfârșit odihna.

Amos Frâncu rămâne o pildă de toleranță religioasă pentru noi, cei de azi și prin stipularea în testament a cerinței ca la moartea sa să oficieze doi preoti, unul ortodox, altul greco-catolic. Gest simbolic, al unui greco-catolic plin de respect față de ortodocși, în amintirea unei mame care i-a stat mereu în preajmă.

Amos Frâncu, strălucitul avocat și om de cultură, renumit prin colecțiile sale istorice, și-a cheltuit întreaga avere pentru a-i apăra pe moși. A murit umilit și sărac, deși merita recunoștința deplină a neamului său.

Oare mai pune cineva, azi, măcar o floare, pe mormintele de la Baia de Criș? ■

Radu PETRESCU-MUSCEL

La Vârlezi a fost inaugurat monumentul generalului Alexandru Cernat

Cu ajutorul lui Dumnezeu și al oamenilor de suflet ai comunei mele natale Vârlezi, din județul Covurlui (azi parte a județului Galați), am inaugurat monumentul generalului ALEXANDRU CERNAT (comandantul armatei române de operații din Războiul de independență 1877-1878). Este rezultatul unei preocupări și al unor griji de trei ani.

La evenimentul din 9 Mai 2015, în mijlocul cetățenilor comunei Vârlezi, urmași ai eroilor din 1877-1878, s-au aflat generalul Mihai Radu, doctorul Dobrovici Nicolae Bacalbașa, președintele Consiliului Județean Galați; senatorul Gheorghe Saghian; colonelul (r) Marcel Cristea; colonelul Valentin Tănase, directorul Institutului de Arte Plastice al Armatei; Ștefan Patriche, primarul comunei Vârlezi; Costel Gafton, primarul comunei Smulți; Laurențiu Viorel Gîdei, primarul orașului Tg. Bujor; reprezentantul prefecturii Galați; Cristian Căldăraru, directorul muzeului județean Galați; Marius Nitrof, consilier al direcției de cultură a județului, col.(ret) ing.Valerian Paraschivan și cpt.(r) ing. Constantin SAMOILA, din partea Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria” - filiala județeană Galați; prof. PATRICHI, directoarea școlii comunale Vârlezi; profesor Victoria Giurgiu, directoarea muzeului din orașul Tg. Bujor. O formație militară din Galați a asigurat ritualul de gardă și onor, precum și fondul sonor pentru asemenea evenimente, căruia i s-au alăturat corul copiilor din școala comunei și un sobor de preoți pentru slujba de sfințire a monumentului.

Ne facem o simplă datorie să amintim aici numele celor care s-au angajat material și spiritual în acest gest de cinstire a memoriei unuia din eroii de rezonanță ai românilor au fost prezenți la evenimentul de dezvelire a monumentului ridicat

în curtea școlii comunei Vârlezi, și anume: Gl.bg. (ret.) Mihai Radu - coordonatorul colectivului; col. (r) Marcel Cristea - pentru problemele județene; primarul Ștefan Patriche - pentru problemele comunale; artistul plastic col. Valentin Tănase - autorul bustului și al tabloului generalului Alexandru Cernat.

*

Alexandru Cernat s-a născut la 17 ianuarie 1834 la Galați, fiind ultimul fiu al lui Eustațiu Cernat (originar din Vârlezi, județul Covurlui) și al Teodosiei, fiica protopopului Gheorghe Avram,

din Galați. A urmat cariera militară, ajungând la cele mai înalte demnități militare: șef al Statului Major General și ministru de război. A contribuit la opera de reorganizare a oștirii și a sistemului național de apărare a țării între anii 1879-1890, incluzând, între altele, trecerea armatei la cadrul de pace (1879), elaborarea și aplicarea Legii asupra organizării comandamentelor militare (1882), a Legii asupra administrației militare, adoptarea Legii asupra serviciului de stat major (1883) și a Regulamentului asupra serviciului de stat major.

La 2 aprilie 1877, în preajma declanșării Războiului de Independență, a fost numit ministru de război. În Ordinul de zi, dat cu ocazia numirii sale, generalul Cernat arăta: *„Activitatea și energia sunt mai necesare astăzi decât oricând, spre a se putea da o mai mare impulsie și mai repede dezvoltare instrucției și formării soldatului nostru, insuflându-i acea disciplină adevărat militară, care face pe om a*

merge cu abnegație până la sacrificiul vieții sale.”

La insistențele sale, în ziua de 6 aprilie 1877 a fost decretată mobilizarea armatei, trecându-se la pregătirea acesteia pentru război, concomitent cu acoperirea frontierei de sud a țării și respingerea atacurilor otomane la nord de Dunăre, acțiuni începute la 26 aprilie când *„tunul românesc a bubuit la Calafat, nu însă cum bubuie de peste 200 de ani, numai la parade, ci și ca să arate străinilor care ne încalcă drepturile, (...) că nu permitem aceasta fără a protesta și în scris și cu tunul”*.

Iar „protestul” armatei române, sub comanda generalului Cernat, a fost semnalul ieșirii de sub dominația otomană, permițându-i ministrului de externe al acelei vremi, Mihail Kogălniceanu, să declare Independența.

Generalul Alexandru Cernat a decedat la 8 decembrie 1894, la Nisa, fiind înmormântat în cimitirul Bellu-București. ■

General de brigadă (ret) prof.dr.ing. Mihai RADU

Delegația ARPIA, pelerinaj în Ungaria, Slovacia și Cehia

Vlčnov, Cehia.

Cimitirul unde este înmormântat aviatorul Gh. Mociorniță

În perioada 16 - 22 mai 2015, o delegație ARPIA a făcut o deplasare în Ungaria, Slovacia și Cehia. Itinerariul a inclus localitățile București, Brașov, Cluj, Oradea, Debrețin, Zvolen, Vlčnov, Rýmařov și revenire prin Zvolen, Balassagyarmat, Oradea. Misiunea: participarea la Sesiunea de primăvară a Comitetului Director al Parteneriatului European al Asociațiilor Aeronautice – EPAA; omagierea ostașilor și aviatorilor români care s-au jertfit în al Doilea Război Mondial pentru eliberarea teritoriului României, Ungariei, Cehoslovaciei și executarea unor misiuni de prestigiu în pionieratul aviației europene.

După momentele omagiale desfășurate la Predeal, Oarba de Mureș, Cluj și Oradea, am trecut granița, având la bordul mașinii materiale pentru promovarea imaginii Forțelor Aeriene și, în general, a Aviației Române, buchete de flori, jerbe și coroane de flori. În țara vecină, Ungaria, am depus flori la Debrecen și Miskolc.

Primul moment comemorativ de amploare a avut loc la Monumentul și Cimitirul Ostașilor Români din Zvolen, în ziua de 18 mai, la ora 11.00. La

intrarea în cel mai mare cimitir militar al Armatei Române de pe teritoriul Slovaciei și, se pare, chiar din Europa, am fost întâmpinați de membri ai Asociației Aviatorilor din Slovacia, de oficialități locale, printre care viceprimarul orașului Zvolen. Aici se află înmormântați 10.384 de români. În centrul acestui uriaș complex funerar se află un monument care, prin configurația sa arhitectonică, sugerează un sanctuar voievodal românesc. O construcție din beton, placată cu marmură, pe care se află scris în limba română și slovacă: *Glorie veșnică eroilor români căzuți în lupta pentru eliberarea Slovaciei.*

Delegațiile ARPIA, Slovak Air Association și viceprimarul au depus câte un aranjament floral, jerbă sau coroană. La plecare, am salutat gestul gazdelor și le-am mulțumit pentru participare. Totul a fost emoționant! Am mai aruncat o privire peste crucile aliniate în acest loc sacru, la florile așezate pe lespede de piatră, și am plecat vădit emoționat. Cineva a spus că este un loc de tristă amintire. Așa este, dar știți cum e vorba: *cine uită trecutul e condamnat să-l repete!* Așa că din când în când merită să ne amintim de cei care

nu mai sunt și care și-au pierdut viața pentru semenii lor. Fie ei conaționali sau nu.

Ne-am continuat drumul spre localitatea Vlčnov, din Cehia. La ora 18.00, am ajuns la primărie, unde am fost primiți cu amabilitate de primarul Jan Pijacek, de doamna Marta Moštцова, viceprimar, și un funcționar local. După o scurtă informare, ne-am deplasat la cimitirul din localitate, unde se află Monumentul ostașilor români și al eroului locotenent aviator Gheorghe Mociorniță, pilotul doborât în ziua de 21 aprilie 1945, în timpul atacului unei coloane de mașini inamice. După degajarea din atac, coechipierul nu și-a mai văzut liderul, dar a zărit pe câmp, un punct mare și alb. Era I.A.R.-ul 81C numărul 426 al lui Gheorghe Mociorniță, care fusese lovit de un echipaj de mitralieră plasat pe unul din camioane. Localnicii l-au găsit mai târziu în carlingă cu picioarele tăiate și o împușcătură în cap. A fost îngropat în cimitirul Vlčnov, alături de alți 33 de soldați români. În amintirea jertfei lor a fost ridicat un monument. Este locul unde vizitatorii aduc omagiul lor aviatorului și ostașilor români. Împreună

cu reprezentanții primăriei am depus câte o coroană de flori, spre amintire veșnică.

În 1988, cehii au donat câteva bucăți din avionul lt. Mociorniță Muzeului Militar Național din București. În onoarea pilotului căzut, în 1991, Grupul 86 Vânătoare, Fetești, a primit numele "Locotenent aviator Gheorghe Mociorniță". Fie ca sacrificiul lui să rămână de-a pururi ca o imagine a curajului și eroismului acestui pilot născut la Băicoi.

De la Velčnov, delegația noastră s-a îndreptat spre orașelul Rýmařov, aflat la 270 km est de Praga. Acolo, la 19 mai 2015, s-a derulat un eveniment comemorativ la monumentul aviatorului român Gheorghe Bănciulescu (1898-1935), situat în curtea spitalului din localitate. Au depus coroane de flori primarul orașului, Petr Klouda, delegația ARPIA și reprezentanți ai Ambasadei României în Republica Cehă, prin domnul Gabriel Mareș, secretarul ambasadei. Amintesc faptul că monumentul a fost dezvelit la 16 octombrie 2013 în memoria aviatorului Gheorghe Bănciulescu, primul pilot din lume care a zburat un avion având proteze la ambele picioare. Monumentul are și un simbol de prețuire pentru salvarea vieții acestuia de către medicii de la spitalul din orașelul Rýmařov, în toamna anului 1926.

La 12 septembrie 1926, Gheorghe Bănciulescu, alături de mecanicul Ioan Stoica, la bordul unui avion Potez-XXV, pus la dispoziție de Compania Franco-Română de Navigație Aeriană, a decolat de pe aeroportul Le

Bourget cu destinația București pentru stabilirea unui record de viteză. După circa 1000 de km, din cauza condițiilor meteorologice nefavorabile, avionul a ieșit din ruta stabilită și s-a prăbușit într-o zonă de munte din Cehoslovacia, în apropierea de Rýmařov. Mecanicul de bord Ioan Stoica a murit în drum spre spitalul din Rýmařov, iar lui Gheorghe Bănciulescu, după luni de tratament de către medicii cehi, i-au fost amputate picioarele pentru a-i fi salvată viața.

Se știe că Bănciulescu a fost îngrijit cu o atenție deosebită de personalul Spitalului din Rýmařov. În filmul documentar „Și totuși, voi mai zbura”, realizat de Anca Filoteanu, în octombrie 2013, este evocat un episod emoționant: „Escadrila bazei militare din Olomouc se deplasa zilnic spre poligonul de antrenament de la Bruntál. O mare perioadă din timpul când pilotul Bănciulescu a fost internat la Rýmařov, întreaga escadrilă, condusă de colonelul Sazima, și-a modificat cursul

de zbor, iar piloții cehi survolau spitalul pentru a-l saluta pe camaradul lor rănit la datorie, prin evoluții aeriene și ambalări de motor. Zilnic, Bănciulescu se târa din patul de suferință către fereastră pentru a primi omagiul colegilor de zbor din Cehia. Când sănătatea i-a permis să iasă pe patul de campanie în parcul spitalului, aceștia i-au aruncat de sus buchete de flori.”

La plecarea lui Bănciulescu din Rýmařov, comandantul unității de aviație din Olomouc a trimis mai mulți aviatori să-l conducă pe camaradul lor român. După o convalescență dificilă, în iulie 1927, Bănciulescu a pilotat din nou, de această dată cu proteze la picioare. O premieră mondială. La 22 octombrie 1927, președintele Republicii Franceze i-a conferit Ordinul Legiunea de Onoare în grad de Cavaler.

Menționez că, în primăvara anului 1928, a avut loc primul miting aerian pe Aerodromul Băneasa, unde mii de spectatori, printre care și soția lui Bănciulescu, au urmărit

Zvolen. Moment de reculegere la Monumentul Eroilor Români

acrobațiile lui aeriene. Cu acea ocazie, ea a aflat că soțul său zboară din nou, cu toate că, înainte de miting îi promisese că nu se va mai urca niciodată în carlinga unui avion.

În anul 1935, Bănciulescu a fost desemnat de către Guvernul francez pentru o misiune de ampoare, respectiv, explorarea unui traiect de zbor în vederea înființării liniei aeriene Paris – Madagascar. I s-au pus la dispoziție cel mai modern tip de avion Potez (Potez-56), un mecanic și un radiotelegrafist francezi. Aproape de finalul misiunii, după colectarea datelor necesare, extenuat de o gripă tropicală, Bănciulescu s-a stins din viață la 12 aprilie 1935, la Cairo.

Până la capătul vieții, Bănciulescu nu a uitat niciodată Cehoslovacia, țară în care a revenit întotdeauna cu bucurie datorită căldurii umane cu care a fost îngrijit. Spre exemplu, în anul 1934, la bordul unui IAR-23, Bănciulescu a efectuat raidul rapid București – Praga, în 5 ore și 6 min. La înapoiere a atins o viteză medie de 240 km/oră, la înălțimea de 2000 – 3000 m și parcurgând distanța în 5 ore.

Astăzi, aerodromul de la

*La
Monumentul
ostașilor
români și
al eroului
locotenent
Gh.
Mociorniță
din Vlčnov*

Ploiești poartă numele lui Gheorghe Bănciulescu.

Delegația ARPIA, în seara zilei de 19 mai a revenit la Zvolen, unde urma să aibă loc sesiunea de primăvară a EPAA, prima de acest fel, în Slovacia, după ce președinția fusese deținută, în anii 2013 și 2014, de ARPIA – România.

Programul sesiunii a cuprins: modificări și îmbunătățiri la Statutul acestui organism european, la Manualul de referință, prezentarea Asociației Aviatorilor din Slovacia, a Forțelor Aeriene din această țară, invitarea și prezentarea Asociației Aviatorilor din Ungaria, vizitarea Bazei Aeriene Sliaci, lângă Zvolen,

și depunerea, în asistența participanților la sesiune, a unei jerbe de flori de către delegația slovenă la o placă memorială dedicată unui aviator devenit cetățean slovac.

Pe drumul de întoarcere acasă, misiunea noastră a continuat cu identificarea unor nume și monumente în localitatea Balassagyarmat, din Ungaria. O ploaie torențială și ora de contact cu administrația locală, inclusiv cea de la cimitirul din localitate, ne-au îngreunat căutările. Cu unele dificultăți de limbă, am reușit totuși să găsim cimitirul și modalitățile de identificare a militarilor români.

Cu pasiune și un mic efort, spre mulțumirea noastră, a membrilor delegației ARPIA, am reușit să ne îndeplinim misiunea și să atingem câteva repere profesionale și omagiale foarte importante. ■

General (ret.) Iosif RUS,
președintele ARPIA

*Foto:
sublocotenent (r) Ioan VULPOIU,
șef Secție Monumente
și Locuri Istorice*

*Rýmařov.
La
Monumentul
aviatorului
Gh.
Bănciulescu*

Mărturii despre cultul eroilor

Recent, Muzeul județean "Teohari Antonescu" din Giurgiu a devenit beneficiarul unei donații de documente și fotografii de familie din partea doamnei inginer silvic Luciana Pitulice. Tatăl dânzei, Nicolae Ploeșteanu, a fost veteran de război (rănit la Stalingrad). Absolvent al Școlii de subofițeri de infanterie din Botoșani în 1936, el și-a încheiat cariera cu gradul de plutonier major. Fiu al comunei Băneasa (jud. Vlașca), Nicolae Ploeșteanu (foto 1) s-a căsătorit cu consăteanca Elena Chiriac. Soții s-au stabilit la Giurgiu și au avut trei copii.

Cercetând actele și imaginile intrate în fondul nostru documentar, am fost impresionat de modul în care familia amintită și-a educat copiii în spiritul tradițiilor patriotice și de comemorare a eroilor neamului. Am aflat astfel că bunicul patern al donatoarei, soldatul Ruse Ploeșteanu din Regimentul de artilerie antiaeriană, a participat la bătălia de la Mărăști, în vreme ce bunicul matern, Marin Chiriac, a fost decorat cu Crucea "Serviciul Credincios", clasa a III-a, iar fratele acestuia (Dumitru Chiriac) a primit "Crucea comemorativă a războiului 1916-1918", cu baretele "Tg. Ocna, Mărășești, 1918 și 1919", din partea Comandantului Regimentului 4 Roșiori "Regina Maria".

Dintr-o fotografie îngălbenită de vreme, datată "Ziua Eroilor. 1957", ne privesc Mircea și Luciana Ploeșteanu, elevi de școală elementară, pozați lângă coroana de flori ce urmau să o depună la Mausoleu. Alte două imagini, datate "Ziua Eroilor. 1962", înfățișează un grup de familii în curtea Bisericii "Înălțarea Domnului" (Eroilor) (foto 2), într-o vreme în care mulți cetățeni se fereau de a fi văzuți într-o asemenea ipostază. Cea mai interesantă fotografie este făcută tot de Ziua Eroilor, dar în 1965, la începutul scurtei destinderi ideologice ce a urmat "Declarației" din aprilie 1964. În curtea casei familiei Ploeșteanu, situată pe Șoseaua București, în "amonte" de complexul format de Biserica și Mausoleul Eroilor, este fotografiat un grup de veterani de război, care participaseră împreună cu soțiile și copiii la „claca” realizării coroanelor de flori (foto 3). Mărturiile înfățișate susțin informația că, an de an, subofițerii în rezervă ori în retragere din grupul lui Nicolae Ploeșteanu continuau să respecte cultul eroilor și transmiteau datoria omagierii jertfelor înaintașilor către propriile vlăstare.

Din amintirile copiilor de atunci rezultă că la ceremoniile ad-hoc, improvizate de părinții lor, nu participau reprezentanți ai autorităților civile ori militare, iar preoții se limitau la slujba oficiată în biserică, evitând expunerea în public. Comportamentul foștilor subofițeri, care apar în imaginile ce însoțesc acest scurt articol, nu a fost singular. De aceea pledăm în favoarea orientării tinerilor cercetători către adunarea unor asemenea probe, care vorbesc despre rolul educativ al familiei și despre lupta tăcută dusă cu un regim opresiv și demolator, adversar al conservării unor tradiții care nu puteau fi despărțite de instituții pe care fie le abolise, fie dorea să le marginalizeze. ■

Emil PĂUNESCU

Troița de la Cărbuna

În anul 1944, în perioada mai - august, în luptele pentru apărarea Culmii Pleșului, armata română a plătit un greu tribut de sânge pentru a opri înaintarea regimentelor din armata a 7-a de gardă sovietică, componentă a Frontului 2 ucrainean. Mulți ostași români din Regimentul 17 infanterie, din Timișoara, au căzut în lupte și au fost înmormântați în cimitirele din Mânăstirea Neamț, Vânători-Neamț, Lunca și Agapia. 46 de eroi au fost înmormântați în marginea pădurii rare de stejari falnici de la Cărbuna.

Prin grija pădurarului Gheorghe Iacoboia știm astăzi numele acelor eroi:

Numele și prenumele	Gradul	Ctg.	Data eroică
1. Tunaru Aurel	soldat	1942	01.06.1944
2. Păun Nicolae	sergent	1938	01.06.1944
3. Danc Ladislau	soldat	1931	01.06.1944
4. Cristu Liviu	soldat	1933	21.05.1944
5. Ploscaru Victor	soldat	1942	21.05.1944
6. Gheorghe Ilie	caporal	1935	21.05.1944
7. Șalapa Victor	soldat	1934	22.05.1944
8. Sgondrea Alexa	soldat	1941	24.05.1944
9. Chismore Traian	soldat	1943	24.05.1944
10. Foale Petru	soldat	1936	26.05.1944
11. Boloacă Constantin	frunțaș	1943	05.06.1944
12. Râcu Gheorghe	caporal	1938	05.06.1944
13. Clonțată Dumitru	soldat	1935	06.06.1944
14. Stăniloiu Gheorghe	frunțaș	1935	05.06.1944
15. Tuncu Dumitru	sergent	1936	05.06.1944
16. Braican Alexandru	sergent	1933	07.06.1944
17. Circu Vasile	soldat	1932	09.06.1944
18. Lăzărescu Petru	caporal	1934	11.06.1944
19. Popescu Ioan	frunțaș	1938	12.06.1944
20. Păunescu Alexandru	caporal	1938	14.06.1944
21. Găină Dumitru	soldat	1932	14.06.1944
22. Iancea Mihai	soldat	1941	22.06.1944

23. Gorun Vasile	soldat	1935	27.06.1944
24. Turbureanu Ion	soldat	1934	30.06.1944
25. Simionescu Gheorghe	soldat	1932	30.06.1944
26. Balman Pavel	soldat	1931	30.06.1944
27. Călianu Ion	soldat	1944	02.07.1944
28. Sandi Iosif	soldat	1944	03.07.1944
29. Tismănaru Gheorghe	soldat	1944	05.07.1944
30. Căldărăș Coridan	soldat	1931	06.07.1944
31. Bârlan Ion	sg. mj.	T.R	02.07.1944
32. Irinescu Cornel	soldat	1937	07.07.1944
33. Diaconescu Gheorghe	fruntaș	1936	08.07.1944
34. Păiușan Petru	soldat	1933	08.07.1944
35. Datcu Gheorghe	caporal	1938	11.07.1944
36. Palcu Petru	soldat	1944	11.07.1944
37. Moraru Traian	fruntaș	1942	18.07.1944
38. Hășcău Constantin	soldat	1937	20.07.1944
39. Drăgîlă Gheorghe	soldat	1935	20.07.1944
40. Beze Constantin	caporal	1944	20.07.1944
41. Uriceanu Gheorghe	soldat	1934	20.07.1944
42. Mitocea Constantin	caporal	1937	01.08.1944
43. Șerbănoiu Victor	soldat	1943	05.08.1944
44. Banici Ropon	soldat	1943	10.08.1944
45. Erou necunoscut			
46. Tofan Ioan	soldat	1944	21.08.1944

Cum s-au păstrat numele lor ne povestește chiar pădurarul: *Crucile de la morminte, parte din ele fiind scrise cu creionul și, ca să nu se piardă inscripția de pe ele din cauza ploilor, au fost numerotate de mine cu un ciocan revolver de la serviciul silvic al Mănăstirii Neamț, corespunzătoare cu numele din prezentul pomelnic. În caz că se va pierde inscripția de pe cruce, rămâne numărul de pe ea, număr care corespunde cu cel din acest tabel.*

Gheorghe Iacoboia a devenit la 6 august 1956 călugărul Glicherie de la Schitul Icoana, iar mai apoi protosinghelul Glicherie, care a condus Mănăstirea ortodoxă Sfântul Ilie din Toplița.

În memoria acestor ostași eroi s-a ridicat înainte de august 1944 o troiță înaltă de 3 m, din stejar, în lemnul căreia au fost încrustate următoarele cuvinte: *În amintirea eroilor Regimentului 17 infanterie căzuți în luptele de la Dadișa, Secuța, Moișa și Groși de la 1944. Fie-le țărâna ușoară!*

Cu trecerea anilor, crucile au căzut una câte

una, a putrezit și troița, totul păcăgînindu-se. Era vremea în care aveam mai mare grijă de mormintele ostașilor sovietici decât de eroii noștri. În aceste condiții s-a luat hotărârea de a muta osemintele în cimitirul Bisericii Sfântul Ioan de la Mănăstirea Neamț, pe locul cimitirului punându-se o piatră pe care s-au săpat următoarele texte. Pe față: *În amintirea eroilor Regimentului 17 infanterie Timișoara căzuți în luptele de la Dadișa, Secuța, Moișa și Groși în 1944 dezgropați și duși în cimitirul Mănăstirii Neamț în timpul Înalt Preasfințitului Iustin Moiescu și stareț al Mănăstirii Neamț arhimandrit Firmilian Olaru prin sânguința și toată cheltuiala ieromonahului Casian Gafencu. 15 septembrie 1969.*

Pe spatele pietrei: *Cinste și laudă vouă, eroilor neamului românesc, care v-ați jertfit viața salvând Cetatea și Mănăstirea Neamț lăsate în păstrare de marii noștri voievozi.*

Tot atunci troița de stejar a fost legată de un stejar bătrân.

În anul 1995, prin străduința preotului profesor Vasile Ignătescu și cu contribuția unor locuitori din satul Nemțisor, s-a ridicat o nouă troiță, frumos sculptată de Vasile Checheriță, și s-au făcut o masă și bănci - constituind un loc de reculegere și odihnă. Pe fața mesei, spre cimitir, s-a fixat o placă de marmură pe care a fost dăltuit textul de pe vechea troiță, la care s-au adăugat următoarele: *Astăzi 27 mai 1995. S.C. AGROINDUSTRIALA S. A. DUMBRAVA.*

Am văzut de mai multe ori micul sanctuar din vecinătatea schitului. În iunie 2003, crucile erau strâmbe, căzute într-o parte, băncile deteriorate, placa de marmură crăpată în două, gata să cadă. Un aspect de neglijență și uitare. Și asta poate și datorită faptului că Agroindustrială nu mai există.

Scriam aceste rânduri și în minte aveam cele spuse de marele istoric Nicolae Iorga: *Eroii nu mor în ciasul când coboară în pământ, ci numai atunci când coboară în uitare.* Încercăm prin demersul nostru să împiedicăm uitarea și să ne amintim cu drag de cei care s-au jertfit pentru Patrie. ■

Învățător Neculai FLORIAN, Vânători-Neamț

Ideea revistei "România eroică" de a aduce în paginile sale evocări ale familiilor care s-au jertfit pentru Țară se bucură de un interes firesc din partea cititorilor. Sub acest titlu, ne-au sosit la redacție scrisori, fotografii, copii după brevete de decorații și multe altele care depun mărturie despre oameni care au plecat pe front și nu s-au mai întors niciodată acasă. În multe case, fotografiile lor sunt icoane de închinat.

Mihail Negruț din Vârlezi

Eroul din familia mea se numește Mihail Mihalache Negruț. S-a născut la 10 decembrie 1912, în comuna Vârlezi, județul Covurlui. Tată său, Mihalache, participant la primul război mondial, invalid de război, a fost împrăștiat cu 5 ha de teren arabil. A decedat în 1928. Mama sa, Domnica, a decedat în 1970.

Mihail Negruț a absolvit clasele primare în comuna natală, după care a urmat Liceul Militar la Cernăuți și Școala Pregătitoare de Ofițeri la Sibiu, pe care a absolvit-o la 10 mai 1941, cu gradul de sublocotenent. A

fost repartizat la Regimentul 31 Dorobanți din Cahul. S-a căsătorit în iunie 1941 cu Xenia Vizireanu, la Roman, unde se refugiaseră părinții soției din Basarabia.

La cedarea Basarabiei, în 1940, Regimentul a fost dislocat la Calafat, de unde a plecat pe front. De când a ieșit ofițer, a fost sprijinul de bază al familiei. A mai avut trei surori: Elisaveta, Frăsâna (mama autorului acestor rânduri) și Ortansa, care va împlini în acest an vârsta de 93 de ani.

După intrarea României în război (22 iunie 1941), unitatea din care făcea parte eroul (Regimentul 31 Dorobanți, Divizia 10 I, Corpul 3 Armată, din compunerea Armatei a 4-a Română) a forțat Prutul și a dus lupte grele, pentru eliberarea Basarabiei, continuând până în preajma orașului Odessa, unde a fost oprită de trupele sovietice. În încercarea Armatei a 4-a de a rupe apărarea sovietică (în arc de cerc în jurul Odesei), în urma unor confruntări militare aprige, a căzut eroic împreună cu alți camarazi, în luptele de pe dealul Delinskaia, stropind cu sânge românesc locul care, astăzi, nu are amenajat un

cimitir al eroilor români. A fost înmormântat alături de ceilalți eroi, la 6 octombrie 1941, în localitatea Novobelicenco (lângă Odessa). A fost decorat cu Ordinul "Coroana României clasa a V-a cu Spade și Panglică de Virtute

Militară" (Înaltul Decret nr. 2827/1942).

Deși osemintele i-au rămas pe câmpul de luptă, în comuna Vârlezi i s-a amenajat un mormânt, la care ne reculegem toți cei din neamul eroului. De asemenea, numele său este încrustat pe soclul Monumentului Eroilor, împreună cu alți 83 de eroi ai comunei Vârlezi, din județul Galați.

După anunțul oficial al morții, mama eroului - bunica mea - a primit pensie de urmaș, deoarece feciorul său era unicul susținător al familiei. După 1945 pensia i-a fost anulată pe motiv că fiul ei a luptat împotriva Uniunii Sovietice. Abia în 1968, mama eroului a re primit pensia care i se cuvenea, până la deces (1970).

Nu mi-l amintesc, deoarece

la începutul războiului nu împlinisem 3 ani. Dar, în clasa a patra fiind, am cotrobăit în podul casei părintești și am descoperit o ladă mare cu ce mai rămăsese de pe urma lui. M-au impresionat multe lucruri strânse de bunica în amintirea singurului ei băiat, dar în mod special am reținut o pereche de patine, o caschetă de ofițer și, printre cărți, câteva reviste "Junimea", a lui Titu Maiorescu, în care se comentau poeziile lui Eminescu.

După 1989 am intenționat să mă deplasez la Dalnic (lângă Odessa) pentru a aduce prinosul meu eroului Mihail Negruț, unchiul și nașul meu de botez. Dar, documentându-mă despre acele locuri, am aflat din călătoriile făcute de Ion Cristoiu, că nu există cimitire românești

în jurul Odesei. Oare eroii români căzuți în luptele din Est nu au același drept de cinstire și comemorare? Câți ani trebuie să mai treacă pentru ca statul român să amenajeze cimitire ale eroilor români căzuți pe câmpurile de luptă din Est? Cine trebuie să vibreze la acest sentiment de recunoștință națională față de cei care și-au dat viața pentru întregirea României Mari?

Nutresc speranța că țara românească va avea conducători care să se aplece și asupra aspectului de cinstire a tuturor eroilor acestui neam. ■

Gl.de bg.(ret.)

dr. ing. Mihai RADU

profesor consultant la Academia Tehnică Militară

La mulți și frumoși ani, Medgidia!

La 2 septembrie 2015 s-au împlinit 159 ani de la atestarea documentară a localității Medgidia. Cu această ocazie, administrația locală a primăriei a dezvelit un monument în onoarea eroilor din toate timpurile, căzuți în devălmășie pe aceste locuri. Este vorba de vechiul monument al eroilor, care a fost restaurat prin grija autorităților locale.

La ceremonialul militar și religios au fost de față numeroși locuitori.

Cinste primarului și celor din administrația locală care au dat o nouă înfățișare Monumentului Eroilor și ne-au reamintit, în chiar Ziua orașului, că soldații căzuți la datorie, știuți sau neștiuți, biruitori sau înfrânți, anonimi sau rămași în legendă, trebuie să rămână veșnic în sufletul urmașilor lor.

Așa să ne ajute Dumnezeu! ■

Traian N. NICHITA

Foto: Vlad Costin NICHITA

Bunicul meu, învățătorul Ion C. Panțu

Dedic aceste rânduri memoriei bunicului meu drag, **căpitanul în rezervă Panțu C. Ion, învățător institutor**, imagine vie a copilăriei mele. Cine nu are și nu a avut bunici, a pierdut o bucată frumoasă din viață și amintiri prețioase. Cele mai frumoase și, poate, cele mai prețuite amintiri din copilărie sunt cele legate de imaginea bunicului meu.

În anii fragedei pruncii, vocea blândă și plină de căldură a bunicului îmi spunea cu răbdare povești, dar niciodată nu mi-a spus o poveste pe care, poate, atunci nu aș fi înțeles-o la reala ei valoare. Aceasta ar fi fost "povestea lui", povestea vieții eminentului învățător din comuna Padina, județul Buzău, o poveste tristă, plină de durere, cu ani grei de condamnare și încarcerare în temnițele și lagărele comuniste, pentru simplul motiv de a fi îndrăznit să-și dedice și să-și împartă viața între grija pentru familie, munca de învățător la școala din sat și munca în arșița câmpului din Bărăgan, pentru a agonisi hrana zilnică a familiei, lucru etichetat, la acea vreme, de fost chiabur.

*Căpitan în rezervă,
învățător Ion C. Panțu (1899 – 1972)*

Crezul profesional, simțul datoriei la catedră și în viața de familie, credința în Dumnezeu, devotamentul de bun patriot, naționalist, dar și în lucrul bun, făcut cu dăruire, înțelepciune l-au ajutat să depășească umilința, batjocura, suferința sufletească, deprecierea sănătății în anii de detenție în lagărul de exterminare Salcia Piatra-Frecăței, din Insula Mare a Brăilei.

S-a născut la 29 ianuarie 1899 într-o familie modestă, în Padina, județul Buzău (pe acea

vreme, raionul Pogoanele), fiind primul copil din cei cinci (Alexandrina, Constantin, Eufrosina și Melania) ai familiei Maria și Constantin Panțu. După absolvirea claselor gimnaziale în comuna natală, își continuă studiile la Școala Națională de Băieți (actualul Liceu Pedagogic) din Buzău, la "secția învățători".

La absolvire se întoarce în comuna natală, unde începe, cu suflet, dragoste și dăruire, ucenicia de învățător. Aici o cunoaște pe educatoarea Maria A. Rațulea, cu care se căsătorește

Bunicul, cu familia, înainte de plecarea pe front

la 20 februarie 1925. Tânăra familie de dascăli își întemeiază o frumoasă gospodărie, luminată de zâmbetul celor trei fete aduse pe lume: Virginia, Eugenia și Valeria.

Primele două fice ale familiei Panțu, Virginia și Eugenia, pășesc pe urmele părinților, devenind învățătoare. Bunicul își făcea meseria cu multă pasiune și cu o extraordinară dăruire. Credința în Dumnezeu, dragostea pentru copii și familie erau reperatele didactice și de viață care l-au însoțit cât a trăit. Era învățătorul cu cei mai mulți elevi la clasă, dar, pentru dânsul, nu era o problemă. Își făcea timp pentru fiecare elev. Avea o răbdare de aur; dacă nu înțelegeai ceva, îți explica de zeci de ori până era convins că ai înțeles, că ai plecat din clasă cu lecția aproape învățată. Această răbdare și grijă am resimțit-o și eu, ca nepot, până în clipa în care și-a "făcut bagajul" și a plecat spre "o altă galaxie", de unde, de zeci de ani, privește răbdător și blând spre cei dragi rămași aici în "lumea pământeană". Era un om capabil de o mare dăruire, de un imens sacrificiu. Avea o fire generoasă, o inimă bună și blândă, știa să asculte necazurile, întristările și suferințele tuturor, încercând, pe cât era posibil, să le aline. A știut să dezvolte spiritul de întrecere, competiție, emulație, atât între elevii săi, cât și între vecinii și sătenii comunei Padina.

Bunicul nu m-a certat niciodată, în ciuda năzbâtiilor pe

Bunicul, alături de camarazii de pe front, un luptător, de-a lungul întregii sale vieți

care le făceam, năzbâtiile care, de multe ori, îi tulburau sănătatea, căci paralizase în ultimii ani ai vieții. Bunicul meu drag mi-a marcat existența, chiar și până astăzi. De la bunicul am învățat că "în viață nu este întotdeauna ușor", că trebuie să lupti, dacă vrei să ajungi ceva, dacă vrei să obții ceva, iar pentru mine, această luptă s-a concretizat prin a învăța mereu. Uneori îmi spunea: "Dacă Bunul Dumnezeu te va ajuta să-ți împlinești visul, de a deveni medic, să ai demnitatea să privești înapoi, să nu uiți de unde ai plecat, dar să privești și înainte, drept, vertical, onest, cu o coloană vertebrală care să nu se îndoie pentru a te umili, să înțelegi că cei din jurul tău sunt oameni cu defecte și calități, cu slăbiciuni, sensibilități și atuuri, cu bune și cu rele." Am învățat de la bunicu că trebuie să ai curaj, demnitate și onoare, să vorbești tot ceea ce simți și ce

ți se pare drept sau nedrept, să nu-ți bați joc de sentimente, de suflute, de cei dragi, să ai cuvânt în ceea ce spui, să nu porți masca fățarniciei și minciunii, aroganței și puterii banului, să nu profiți de cel de lângă tine.

De multe ori îl vedeam cu ochii încețoșați de lacrimi, tăcut și trist. Un glas molcom, cald, șoptea: "Uțică...", căci așa mă alinta bunicul, după care urma un oftat prelung și sfâșietor, plin de durere și multă amărăciune, ca totul să fie, apoi, îngropat în tăcere. Naiv, întrebam: "Ce este, nenelu?...". Dar, din nefericire, nu am primit niciun răspuns. A preferat să ducă cu el, în mormânt, această suferință mută, pe care eu am înțeles-o mult, mult prea târziu...

Povestea care i-a schimbat destinul și viața a început în luna februarie a anului 1950. Într-o noapte teribil de geroasă de februarie, pe

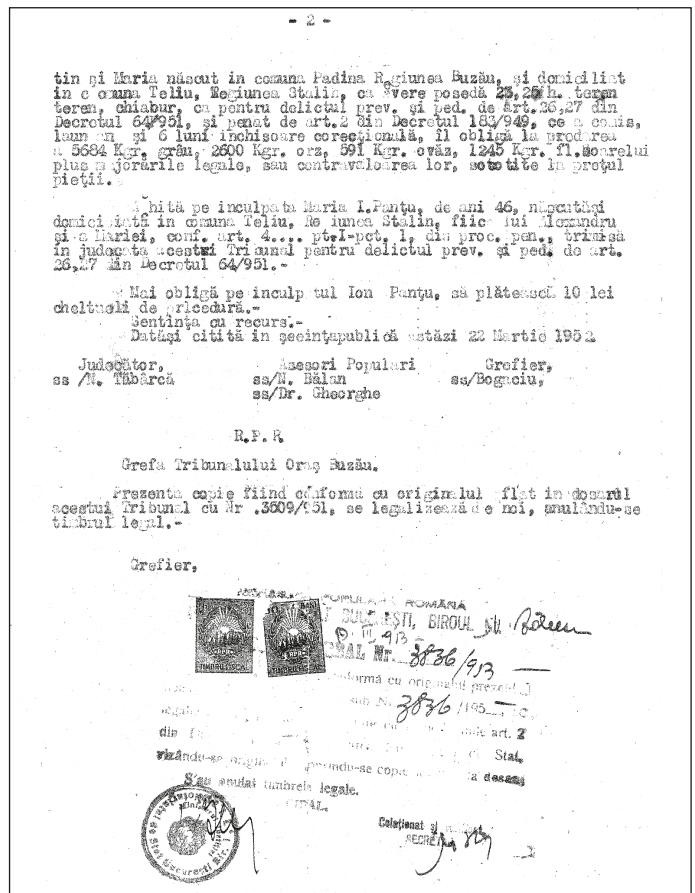
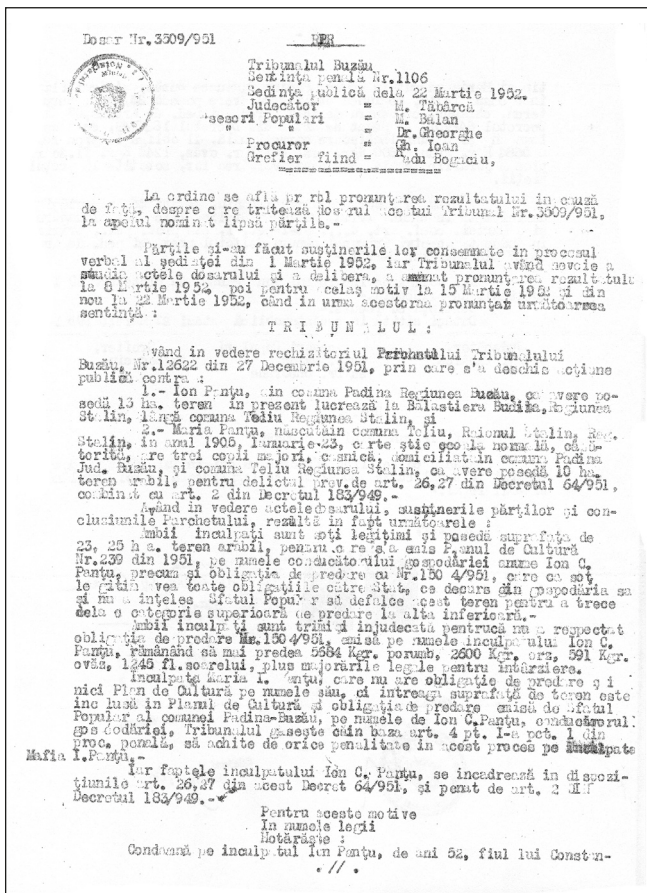
un viscol cumplit, specific "pustei Bărăganului", familia învățătorului Ion C. Panțu este forțată de milițieni și de șeful de post al comunei Padina să părăsească gospodăria. Li se permite ca, din agoniseala de-o viață, să-și ia doar actele personale și câteva bulendre. La câteva zile, undeva, la sfârșit de februarie '50, familia, socotită "chiabură", ajunge pe drumuri. Bunica, Maria Panțu, este exclusă din învățământ, fiind trimisă la muncă silnică în agricultură, muncă ce nu-i asigură nicio sursă de existență. Eugenia este deportată în satul Udații Noi, iar Virginia ajunge în satul Mitropolia, la mare distanță de casa părintească, în condiții

inumane pentru supraviețuire. Acolo, se îmbolnăvește de tuberculoză, fiind internată în "Sanatoriul Moroeni", județul Dâmbovița. Mezina familiei, Valeria, este exmatriculată abuziv din toate școlile din țară, fără dreptul de a-și mai continua studiile, ajungând muncitoare în Secția Turnătorie a Uzinei 2 din Brașov, lucru care i-a grăbit și sfârșitul, în urma unei lungi și grele suferințe.

Învățătorului Ion C. Panțu i se încensează un proces de sabotaj, un proces calomniator de "dușman al poporului și statului", și în regim de maximă urgență este condamnat pe motive neîntemeiate, nici până astăzi cunoscute. Sentința

de condamnare este dată prin Dosarul Nr. 3509/951 al Tribunalului Buzău, în Ședința Penală Nr.1106 din 22 martie 1952. În momentul arestării, bunicul lucra ca muncitor necalificat la Balastiera Budila, regiunea Stalin (astăzi, județul Brașov). Face pușcărie politică în penitenciarele Brașov și Jilava, după care, fiind considerat un "element periculos", este transferat sub escortă și pază severă, specială, în Lagărul de Exterminare Salcia-Piatra Frecăței, din Insula Mare a Brăilei.

După condamnarea bunicului, întreaga agoniseală a familiei este confiscată în mod abuziv, fără niciun articol

Acte ale condamnării bunicului

de lege sau alt ordin, iar familia este destrămată, luând drumul bejaniei, cu impunerea de domiciliu forțat și privarea de drepturile civile. Surorile învățătoare Eugenia și Virginia sunt numite în regim de urgență, cu statut de domiciliu forțat, în localitatea Timișul de Jos, din județul Brașov, iar Maria Panțu este trecută pe funcția de îngrijitor-educator, ca să nu spun femeie de servici-infirmieră, la Casa de Copii din Poiana Florilor, județul Brașov.

În tot acest surghiun, membrii familiei erau supravegheați, atent monitorizați de lucrătorii securității și miliției și de politrucci, fiind interzisă orice comunicare între ei, dar mai ales cu deținutul învățător Ion C. Panțu, cu acel învățător care, prin tot ce a făcut, a transmis elevilor săi dragostea pentru cunoașterea și iubirea pământului sfânt strămoșesc. Destoinic, principial și drept, apărător al adevărului, având la bază o construcție morală sănătoasă, înzestrat cu voință și ambție, veșnic neîmpăcat cu ceea ce este, a muncit din răspuțeri, uneori până la epuizare, urcând pe scara valorilor, acolo unde, de fapt, era locul lui, parcurgând toate examenele profesionale până la statutul de învățător institutor.

Problemele și încercările familiei mele, pe care le-am înțeles doar la anii maturității, m-au determinat să încep, cu răbdare și voință, să răsfoiesc arhiva familiei și să studiez

acest "Memorial al Durerii" care, cumva, face parte din istoria familiei mele, o istorie tristă, dar cât se poate de reală. Această istorie a fost și pe linie maternă, dar și pe linie paternă la fel de tristă și nefericită.

Din povestirile auzite în casă, la început voalat, pentru că așa impuneau rigorile antedecembriste, ulterior, spuse fără ocolișuri și menajamente, am aflat de anii detenției politice a bunicului meu, de domiciliul forțat al mamei Eugenia, mătușii Virginia și bunicilor, de înlăturarea tatei din rândul cadrelor militare active ale armatei Române.

Am aflat că transportul deținuților spre lagărul de Exterminare Salcia-Piatra Frecăței se făcea întotdeauna în condiții extreme, numai noaptea, deținuții fiind înghesuiți precum sardelele în vagoane destinate transportului cimentului sau transportului de animale, loviți cu bestialitate, batjocoriți, umiliți. Atmosfera din vagoane era irespirabilă, fără lumină, fără apă. Oamenii își făceau necesitățile fiziologice într-un ciubăr, care era golit, de cele mai multe ori, la stația de destinație, punctul terminus.... Lagărul!, care, pentru mulți, era și punctul exitus!

Penitenciarul "Ostrov" (Formațiunea 0957) a luat ființă la 1 aprilie 1952, prin Ordinul M.A.I. Nr. 0031715/1952. Acest imens penitenciar, cu statut de lagăr de exterminare, avea trei secții: Piatra-Frecăței, Salcia și Grădina. Sediul central a fost

stabilit la Salcia, de la înființare până în anul 1954, cu scopul de a se executa diferite munci forțate, așa-numitele "munci speciale", aplicate, cu precădere, deținuților cu condamnări politice.

Salcia-Piatra Frecăței este și în prezent un martor tăcut, ale cărui "ruine" vorbesc, parcă, și astăzi, despre cele ce i s-au întâmplat bunicului meu și altor sute de deținuți în urmă cu mai bine de cinci decenii. În lagărul acesta erau încarcerați 1200-1500 de deținuți politici, etichetați cu apelativul de "bandiți", la care se adăugau 350-550 de deținuți de drept comun.

Filozofia și politica de organizare a lagărului opera o foarte riguroasă distincție între categoriile de deținuți încarcerați: violatori, hoți, care trebuia să fie protejați de "bandiții", numiți "dușmani ai poporului". Între victimele nevinovate ale detenției politice găsim: învățători, profesori, preoți, medici, avocați, juriști, oameni de cultură, care au avut curajul și îndrăzneala să-și exprime fâțiș o nemulțumire față de regimul de democrație populară.

În timpul zilei, deținuții erau obligați să stea cu picioarele și jumătate din corp afundate în apă rece, murdară, chiar în mâl, noroi, să taie stof. Munca dura cam 12 ore pe zi, începând de la orele 5.00, dimineața, până la orele 18.00, seara, uneori chiar mai târziu, sub lumina reflectoarelor de supraveghere

ale gardienilor tortionari.

Meniul zilei era un fel de ciorbă, o adevărată delicată, "zoaie de murături", alterate și fierte în apă de Dunăre, apă plină de lipitori, moluște, mormoloci, viermi și nisip. Deși lagărul se afla amplasat pe malurile Dunării, treceau luni până când deținuții aveau voie să facă o baie pentru minima lor igienă corporală. Cei care păraseau lumea pământeană erau îngropați în mare taină în Pădurea Agaua, iar cadavrele lor aveau la gât o plăcuță metalică de identificare, pe care era inscripționat un număr de identificare care, în mod normal, ar fi trebuit să se regăsească pe certificatul de deces al deținutului sau în înscrisurile de

evidență ale penitenciarului.

Lagărul de exterminare de la Salcia-Piatra Frecăței a fost locul unor grave atrocități. Asasinatele prin împușcare, interzicerea tratamentelor medicale, scoaterea forțată la muncă, fără respectarea orelor de odihnă, introducerea deținuților, iarna, în carcere descoperite, în pielea goală, obligarea lor de a sta în apă până la brâu, la tăiatul stufului sau la recoltatul orezului, erau printre cele mai barbare metode de exterminare.

Lagărul era, în acea vreme, o "instituție" în care "noroii", o realitate fără de sfârșit, revine obsedant în toate amintirile celor de la Salcia. Mediul "banditului" devenise noroiul.

Experimentul temnițelor și al muncii forțate în lagărele și coloniile de muncă comuniste a însemnat distrugerea clasei politice interbelice, eliminarea elitei intelectuale, a valorilor spirituale, represiunea împotriva tuturor persoanelor care s-au împotrivit instaurării "democrației populare", a regimului totalitar comunist începând cu martie 1945.

Ca motivație a zilelor noastre, se constituie tot mai acut și pregnant dorința de a explora un domeniu atât de tragic și de negru, întunecat, dezolant, atât de polemic și profund mediatizat, precum crimele comunismului. Astăzi, arhivele istorice, în mare parte incinerate după decembrie

Anul 1952, luna ...

FIȘA MATRICOLĂ PENALĂ

1. Numele Pănușu C. Prenumele Ioan

2. Porecla ---

3. Născut în anul 1899 luna Ianuarie ziua 29 în Comuna Padina,
Raioul Pogoanele Regiunea Buzau

3. Fi Alin Constantin și al Maria

4. Domiciliat în Comuna Teliu Str. T. Vladimirescu

5. Ocupația la data arestării funcționar în trecut, învățat
o casă și 25 ha. pământ

6. Averele deținute la data arestării fără în trecut invățat

7. Ocupația soției în prezent fără în trecut invățătoare

8. Averele soției în prezent fără în trecut fără

9. Ocupația părinților în prezent tata + mama agricultori

10. Averele părinților în prezent fără în trecut 6 ha. pământ, o casă

11. Originea socială mijlocie Studii 6 cl. normala

12. Cetățenia ROM. (dacă este cetățean străin se va menționa dacă posedă pașaport).

13. Starea civilă Căsătorit numele soției Maria Rădulescu copil băiețel

14. Serviciul militar: ctg. 1921 gradul Lt. unitatea căreia aparține ---

15. Apartenența politică a deținutului la data arestării apo în trecut naționalist

16. Starea sănătății (Ce defecte fizice și psihice are) sufer de reumatism

SEMNALMENTE: Talia 7cm. fruntea înaltă nasul carnos gura potrivită bărbia rotundă
fața roșcovată ochii verzi părul și sprâncenele cast iarba redă
urechea mică mustața redă semne particulare cicatrice pe gât

SITUAȚIA JURIDICĂ:

a) **Antecedentele penale**
Dacă este infractor din obicei _____ de către _____ cu mandatul de arestare

b) **Prevenit**, după la data de _____ de către _____ cu mandatul de arestare
Nr. _____ /1952 pentru fapt _____ art. _____
Descrierea pe scurt a faptului _____

Prin ordonanța definitivă Nr. _____ /1952 emisă de _____
rămân sub stare de arest până la terminarea judecării

c) **Internat**, de către _____ cu ord. Nr. _____
Se mai menține ca prevenit _____ mandat _____ cu _____ N-rele _____

Eșiri provizorii _____
Reprimiri din eșiri provizorii _____
Pedepse disciplinare _____
Purtarea _____ Cum a muncit _____
Eșiri definitive _____

d) **CONDAMNAT** _____ înscrisurilor în ziua _____

Numele mandanței și instanța care l-a emis	Numărul hotărârii judecătorești și instanța în care s-a pronunțat-o	Fapta comisă articolul, corul sau legea în care se încadrează	Durata și felul pedepsei	Comatră, reduceri, grațiosi, sădăgrii, comatră, contopiri	DATA ÎNDEPLINIRII PEDEPSEI			DATA EXPIRĂRII PEDEPSEI		
					Anul	Luna	Ziua	Anul	Luna	Ziua
2900/52	1106/52	sebotaj	1 an și 6 luni	---	1952	XI	18	1954	VII	16
Curtea București 1837/Secție IV, Penală.										
Descrierea pe scurt a faptului: nu a predate cota de cereale cu care este programat										
Descrierea pe scurt a faptului:										
Descrierea pe scurt a faptului:										

Observațiuni:

Eșiri (transferări, afaceri judiciare, spital, muncă, evadări, ridicat, cercetări, etc.)
1. 16.11.52. înscrisurile 10334/52. 2. 14.XI.52. la Salcia.

3. _____ 4. _____
5. _____ 6. _____
7. _____ 8. _____
9. _____ 10. _____

Reprimiri din eșiri (af. judic. spital, evadări readus, cercetări, etc.)
1. _____ 2. _____
3. _____ 4. _____

Cum a muncit și meseria înșușită _____
Primit, evidențierii _____
Școli urmate în penitenciar _____
Pedepse disciplinare _____
Purtarea _____

Readaptat sau nu _____
Eșiri definitive 10-12-53 la Salcia
Plasat în câmpul muncii 153/52 2022448/52

Fișa înlocuită de Berg Maj Ambrus C.
Verificată și eșiri în conformitate cu actele de deținere dela dom

DIRECTOR
[Signature]
Secretar de grefă,
[Signature]

Stamparea de finant
[Signature]

Fișa matricolă penală a bunicului

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
Seria A Nr. 408689															
CFR															
BILET DE CALĂTORIE SPECIAL															
pentru o singură persoană															
CLASA III (treia)															
Tren de persoane															
VALABIL PÂNĂ LA 500 Km															
D <i>Varașca</i>															
calitatea <i>eli</i>															
călătorește gratuit de la <i>Varașca</i>															
ia <i>Sighețu Mic</i>															
Se legitimează cu															
Emitis la <i>14/11</i> 195 <i>3</i>															
EMITENT <i>[Signature]</i>															
1) Se aplică ștampila și semnătura descifrabil.															
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31

COPIE BILET DE ELIBERARE DIN PENITENCIAR -

Biletul de liberare Nr Formatia Nr 0957 din 953 August -
 Numele si Prenumele Pentru Ioan din Teliu Nr 212 ~~FINOXXNY~~
 A fost condamnat la un an si sase luni la care a executat cinci luni
 Numarul Dosarului personal cu care sa judecat Nr 11106 Sv 953 -
 Cu Mandatul de executare a pedepsii Nr 2900 / 953 -
 Penitenciarul de unde a executat pedepse , la Coloniea de Munca
 Nr 0957 Reionul Macin Regiunea Galati -
 In prezent numitul Pentru Ioan este cu Domiciliul fixat in
 Comuna Teliu Str Tudor Vladimirescu Nr 212 Reionul si regiunea Stei

SEFUL POSTULUI DE MILITIE TELIU
 SERG MAJR DE MILITIE
 PATRASCU ALI *[Signature]*

Bilet de eliberare a bunicului din penitenciar și biletul de tren pentru întoarcerea acasă

1989, nu mai confirmă cu foarte mare exactitate aceste tragice mărturii, pentru ca ele să permită chiar să se meargă mai departe cu investigarea acestor atrocități, a identificării celor dispăruți. A sosit momentul, cred eu, să se prezinte în mod corect masiva și sistematica teroare care, în multe cazuri, a devenit o incontestabilă crimă împotriva umanității, care din nefericire se menține și astăzi. Arestările s-au făcut în valuri, pe bandă rulantă, fără un motiv bine întemeiat (pe baza unor delațiuni și pure intervenții), numărul lor fiind de ordinul sutelor de mii. Victimele au fost private de libertate, în cea

mai mare parte fără judecată, cu insinuarea unor sabotaje, fiind considerate a se îndrepta împotriva statului și a regimului care era la putere. Cei ajunși în fața tribunalelor au fost condamnați pe baza unor procese fictive și a unor martori mincinoși, confiscându-li-se averea, familiile lor ajungând pe drumuri. Copiii celor arestați au fost, și ei, scoși din școli și facultăți, trecuți la munca de jos, iar toate acestea mă fac să gândesc cu mare durere la

toate chinurile câte le-a îndurat bunicul meu și resimt un imens gol în suflet...

Dincolo de regretul plecării bunicului, rămâne exemplul lui luminos, care onorează breasla învățătorilor, a cadrului didactic cu principii morale și educaționale sănătoase, în formarea tinerelor vârstare, în pașii timizi de descifrare a buchiei cărții. La capătul existenței sale pământene, nu mi rămâne decât să-l rog pe Bunul Dumnezeu să-l primească în lumea dreptilor, ca pe un om bun, cinstit, corect, credincios, care a iubit și a slujit catedra, familia și glia străbună, pentru că, așa cum ne învață Biblia, iubirea de om este, de fapt, iubirea de Dumnezeu.

Cu dragoste, respect și pioasă amintire, "Odihnește-te în pace, bunicul meu drag"! ■

**Drd. medic
Ionuț-Horia T. LEOVEANU**

Lagărul
Salcia
Frecăței

Lagărul
Salcia
Frecăței,
așa cum
arată
astăzi

Un as al aviației române

Dan Vizanty

În ziua de 24 august 1944, la orele 8.30, o convorbire telefonică avea să intre în istorie. Avusese loc între comandantul german al aviației de vânătoare din Balcani, colonelul Eduard Neuman¹, și căpitanul aviator Dan Valentin Vizanty, devenit, în urma Armistițiului cu Forțele Aliate, comandantul grupurilor de vânătoare românești (1 și 6) reunite pe aerodromul Popești-Leordeni. Până în ajun fuseseră prieteni și camarazi de arme.

... „*Dragă Vizanty, într-o jumătate de oră, voi lansa un bombardament asupra Bucureștiului. Ce vei face?*

Fără ezitare, răspund:

„Ridic aviația de vânătoare.”

El: „Te înțeleg, fiecare cu datoria sa.”

Eu: „Nu există alternativă. Tristă realitate. Dacă ne ajută Dumnezeu, ne vom reîntâlni într-o zi pentru a evoca doar clipele fericite petrecute împreună.”²

După 35 de ani de la această memorabilă discuție, „parcă trasă dintr-o tragedie antică”³, cum o caracterizează Neagu Djuvara, are loc la Munchen, în octombrie 1979, Reuniunea Internațională a Piloților de Vânătoare, sub patronajul lui

Walter Scheel, președinte al Germaniei Federale (între 1974 și 1979), și membru al Asociației Piloților de Vânătoare Germani. Cu această ocazie, lucru de neimaginat în urmă cu 35 de ani, cei doi protagoniști ai dialogului de mai sus, comandorul Dan Vizanty și colonelul Eduard Neumann, s-au reîntâlnit într-un cadru festiv și emoționant, evocând, într-adevăr, vechea lor prietenie și toate acele calități și valori care i-au unit: onoarea, respectul, simțul datoriei și pasiunea pentru zbor.

Să ne întoarcem în timp și să punctăm câteva etape importante din viața și cariera tatălui meu, Dan Vizanty, personaj cu un destin „ieșit din comun”, cum l-a definit același Neagu Djuvara⁴.

S-a născut la 9 februarie 1910 la Botoșani, într-o veche familie de boieri moldoveni, având și rădăcini grecești. Deși aspirațiile lui erau inițial îndreptate spre teatru, după doi ani de Conservator la Iași are revelația adevăratei sale vocații – zborul. Abandonează studiile artistice și se înscrie la Școala Militară de Ofițeri de Aviație de la Cotroceni, pe care o absolvă în 1931. Parcurge cu pasiune

și entuziasm toate treptele ierarhiei militare: sublocotenent-observator aerian (1931), pilot de război (1932), pilot de vânătoare (1934), locotenent aviator (1936), căpitan aviator (1939), grad pe care îl va deține și în timpul războiului. Perioada 1931-1940 este dedicată desăvârșirii sale ca ofițer și comandant, în cadrul Flotei 1 Aero, când urmează diferite cursuri de perfecționare și zboară pe cele mai diverse tipuri de avioane: M.S.35, M.S.230, SET, Potez XXV, Moth, Hawk, PZL-11F, Fleet, Heinkel-112 etc.

După cum scrie el însuși într-un articol⁵ apărut în Franța, cel de al Doilea Război Mondial a fost pentru armata și aviația română „o luptă prodigioasă și extrem de dificilă a unei armate care, pe parcursul aceluiași conflict, a luptat, la început cu URSS la est, cu anglo-americanii în interior, și la final, cu germanii la vest.” Istoricul și eseistul Mircea Platon, în articolul *Peste cenușa imperiilor*, remarcă pe bună dreptate: „Dan Vizanty a fost un personaj silit să se miște între două fronturi, prin sârma ghimpată dintre două lumi care își caută reciproc anihilarea.”⁶

Începând cu 22 iunie 1941, se

distinge la comanda Escadrilei 43 Vânătoare în campania de eliberare a Basarabiei. În fruntea acestei escadrile, echipată cu avioane poloneze PZL 11F, participă, între iunie 1941 și august 1942, la peste 50 de misiuni de război și se afirmă prin curajul și spiritul de sacrificiu cu care a înfruntat aviația inamică și prin importante distrugerii aduse armatei terestre sovietice în ținuturile Fălciu și Țiganca.

În perioada august 1942 - august 1943 este numit șef de cabinet la Subsecretariatul de Stat al Aerului (SSA), având responsabilitatea Serviciului Cifru al Flotilei 3 Vt. Datorită meritelor și prestigiului de care se bucură, primește avizul Ministerului de Război pentru înscrierea la Școala Superioară de Război. Reorganizarea aviației, ca urmare a atacurilor iminente ale aviației americane, impune însă imediat revenirea sa pe câmpul de luptă, Generalul Gheorghe Jienescu numindu-l comandant al Grupului 6 Vânătoare.

Astfel, imediat după raidul american de la 1 august 1943 (operațiunea „Tidal Wave”), devine comandantul Grupului 6 Vânătoare (cod „Paris”), grup care avea ca misiune apărarea capitalei și a zonei petroliere Ploiești-Câmpina, țintele esențiale ale bombardamentelor anglo-americane.

Grupul, bazat inițial la Pipera, apoi la Popești-Leordeni, avea în dotare avioane românești IAR 80/81, comparabile, în prima

*Cpt. Dan Vizanty
pe coperta revistei
Aripi Românești din
15.06.1944*

parte a războiului, cu cele mai moderne avioane de luptă ale vremii.

Pentru Grupul 6, „apărătorii Bucureștiului”, și comandantul său este perioada celor mai dramatice dar și glorioase lupte împotriva aviației americane. În ciuda evidentei inferiorități numerice și tehnice, unitățile grupului 6 (cele trei escadrile 59, 61 și 62), formate din piloți de elită, înzestrați cu un curaj excepțional, au doborât peste 90 de avioane de bombardament cu patru motoare și 45 de avioane de vânătoare. Dan Vizanty a doborât 12 Fortărețe Zburătoare (B-17) și Liberatoare (B-24) și 3 avioane de vânătoare (Lightning).

În primăvara anului 1944, în urma succeselor raportate de aviația de vânătoare română care punea serioase probleme Alianților, Comandamentul Interaliat decide un raid de anvergură care să anihileze acest punct de rezistență. Aviația de vânătoare americană (Forța a 15-a Aeriană), bazată la Foggia, desemnează grupurile de vânătoare Gr. 1 și Gr. 82, dotate cu aparate Lightning P-38, să se ocupe de această operațiune. Data raidului a fost fixată pentru 10 iunie 1944, la o oră neobișnuită (8 dimineața), și la joasă înălțime, pentru a surprinde și distruge aviația română de vânătoare aflată la sol. Raidul, la care au participat

Eroul zilei de 10.06.1944 în fața avionului său, IAR 80, nr. 344

circa 100 Lightning-uri, s-a dovedit însă un enorm eșec, nici un avion de vânătoare românesc nu a fost surprins la sol, alarma fiind dată din timp și cele 26 de IAR 80 funcționale ale Grupului 6 fiind ridicate. După o luptă dură și impresionantă de 12 minute, aviația americană a trebuit să se retragă, cu peste 50% pierderi. Astfel, 10 iunie 1944 rămâne ziua de glorie a Grupului 6 Vânătoare, a lui Dan Vizanty și a avionului IAR 80/81. În acea memorabilă zi, denumită de americani «Blackest day», aceștia au pierdut 24 de Lightning-uri (23, după unele surse), în timp ce aviatorii români din Grupul 6 au deplâns 3 pierderi.

După 23 August 1944, Dan Vizanty devine comandantul grupurilor 1 și 6, reunite pe aerodromul Popești-Leordeni, și asigură apărarea Bucureștiului

contra atacurilor germane, scoțând din luptă, cu unitățile sale, 25 de avioane germane.

În ultima etapă, din 8 septembrie 1944 până la sfârșitul războiului, continuă campania contra Germaniei, contribuind la eliberarea Transilvaniei, Ungariei și Cehoslovaciei, în calitate de comandant al Grupului 1 Vânătoare, grup dotat în mare parte cu avioane Messerschmidt 109G. La 10 mai 1945 este avansat la gradul de lt. comandor.

La sfârșitul războiului palmaresul său se ridică la peste 4600 ore de zbor și 16 victorii aeriene (43, conform sistemului de calcul prevăzut de Statul Major al Aerului, Secția a II-a). Se clasează astfel pe poziția a patra în topul așilor români din a doua conflagrație mondială (după Constantin „Băzu” Cantacuzino,

Alexandru Șerbănescu și Ion Milu).⁷

Ca recunoaștere a calităților sale de pilot de elită și bun comandant, „*pentru fapte de arme excepționale săvârșite pe câmpul de luptă*”, a primit înalte decorații și distincții, printre care, **Virtutea Aeronautică**, diverse clase, până la gradul ofițer, **Coroana României**, **Steaua României**, precum și cea mai înaltă distincție militară românească de război, Ordinul militar „**Mihai Viteazul**”, acordat de Regele Mihai, la 3 octombrie 1944, fiind singurul pilot de IAR 80 decorat pentru meritele sale în confruntările cu aviația americană.

În afara calităților sale de bun comandant și organizator, este prețuit și pentru cele de adevărat camarad și prieten loial. Este totdeauna profund marcat de pierderea unui coleg, își încurajează subalternii cu generozitate, ridicându-le moralul, creând o atmosferă destinsă, prietenească, insuflând optimism și bună dispoziție. Nu-și uită prima pasiune, teatrul, inițiind și participând la spectacole jucate de aviatori în colaborare cu trupa celebrului teatru de revistă „Cărăbuș”, sub bagheta vestitului Constantin Tănase.

După război, odată cu instaurarea regimului comunist, este trecut în rezervă, împărțind soarta multor personalități remarcabile ale elitei militare și intelectuale. Având o atitudine fermă și refuzând orice fel de

compromisuri, suportă cu demnitate și curaj toate încercările la care a fost supus în noul context istoric. Este nevoit să accepte și să practice meserii care nu aveau nici o tangență cu pregătirea, competențele și adevărata sa vocație. Astfel, în prima parte a anilor '50, este tehnician la Intreprinderea „Recuperarea” din Brașov, unde, printre altele, participă la recuperarea epavelor de avioane rămase după război, iar apoi este încadrat ca agent agricol la Plafar, unde se ocupă de cultivarea și recoltarea plantelor medicinale. Revenit în București, va fi un timp macaragiu la CF Otopeni. La 11.08.1961 este arestat și învinuit de „*uneltire contra ordinii sociale*”, conform renumitului articol 209 al Codului Penal comunist din 1948. Era de mult urmărit ca fost ofițer al Aviației Regale Române. Este condamnat la 5 ani închisoare, condamnare însoțită de confiscarea averii și suspendarea pensiei militare. Între 1961-1963 trece pe la penitenciarele Jilava, Gherla, Cluj, dovedind și în fața acestor grele încercări aceeași tărie de caracter. Este pus în libertate printr-un decret de grațiere. Imediat ce iese din închisoare, ca o nouă dovadă de curaj, dă statul comunist în judecată, revendicând repunerea sa în drepturile civile și restituirea bunurilor confiscate. Câștigă procesul, înregistrând nu numai o victorie juridică ci, în primul rând, o strălucită victorie morală. În continuare, își dovedește forța

și tenacitatea, câștigându-și existența ca tehnician mecanic iar, în final, ajunge subinginer pe un șantier de irigații din Bărăgan.

Ca mulți ofițeri ai Armatei Regale Române, Dan Vizanty, ignorat și marginalizat în țara sa, este recunoscut pentru meritele sale în străinătate, mai precis în Franța, unde, devine, la propunerea generalilor Hubert Loizillon⁸ și Gh. Negrescu⁹, membru pionier al Asociației Aeronautice Internaționale „Vieilles Tiges” (din octombrie 1976). În iunie 1977, imediat după stabilirea sa la Paris la invitația aceleiași asociații, este onorat cu „*Medalia de argint a orașului Paris*”, aceasta fiindu-i înmănată de însuși Jacques Chirac, în acea vreme primar al Parisului. Astfel, la 67 de ani, la apusul vieții, începe un nou capitol al existenței sale: exilul.

Deși departe de țară, rămâne

devotat până la capăt patriei sale. Își publică amintirile de pe front în reviste aeronautice din Franța și Germania.¹⁰ Demne de menționat sunt eforturile sale îndreptate spre evidențierea calităților și performanțelor avionului românesc IAR80/81, într-o perioadă când acesta era complet uitat de istoricii și specialiștii occidentali.¹¹

Abia în urma demersurilor tatălui meu, susținute și de colonelul Edu Neumann, au început și americanii să-și revizuiască punctul de vedere. Timp de 40 de ani de la terminarea războiului, aceștia crezuseră că înfrângerea lor din 10 iunie 1944 se datorase avioanelor germane Focke-Wolf 190. De aceea, pilotul american Herbert „Stub” Hatch, participant direct la lupta din 10 iunie 1944, unul din puținii supraviețuitori ai acelei bătălii, considerat asul american al zilei, în cartea

La Popești Leordeni, 1944

sa de memorii *An Ace and his Angel*¹², în capitolul 18, *Forty Years Later, History is Rewritten*, este nevoit să reevalueze istoria acelei zile. Deși tardiv, el recunoaște meritele Grupului 6, ale comandantului, cpt. Dan Vizanty, și ale avionului IAR 80, pe care americanii, deseori, îl confundaseră în zbor cu avionul german FW-190. Un alt cercetător american, Jay A. Stout, prezintă extrem de obiectiv, în cartea sa *Fortăreața Ploiești, Campania pentru distrugerea petrolului lui Hitler*, confruntările aeriene româno-americane, în special bătălia din 10 iunie 1944, subliniind: „Un amănunt interesant al acestei bătălii aeriene este faptul că americanii și-au identificat în mod eronat adversarii ca fiind avioane germane FW-190. Greșeala a fost perpetuată timp de câteva decenii și a fost corijată doar relativ recent. Modelul românesc IAR-80/81 era puțin cunoscut la momentul acela și semăna foarte bine cu avionul de vânătoare german.”¹³

Dan Vizanty moare la Paris, la 12 noiembrie 1992, acolo unde „până la urmă, a primit aprecierea și respectul ce i-au fost refuzate în țara sa”.¹⁴

În contextul anilor '80, după plecarea sa în Franța, în țară urmează o tăcere pe deplin explicabilă. Trebuie să menționăm, cu recunoștință, exemplul singular și curajos al scriitorului Cornel Marandiuc care, în 1985, în cartea sa *Inimi cât să cuprindă cerul patriei*, l-a evocat, fără a-l

numi, pe „comandantul grupului 6 vânătoare”, ilustrând personalitatea de comandant și luptător a lui Dan Vizanty, prin relatarea episodului glorios de la 10 iunie 1944.

În mod inexplicabil, însă, indiferența față de valorile trecutului a continuat și după 1989. Nici atitudinea față de tatăl meu n-a fost o excepție, în acea perioadă apărând doar câteva articole omagiale ocazionale, scrise de același C. Marandiuc sau de scriitorul colonel Dan Gîju.

Abia în 2010, cu ocazia centenarului nașterii comandorului Dan Vizanty, apare prima lucrare monografică *Dan Vizanty, Destinul unui pilot de vânătoare*, semnată de istoricul Daniel Focșa; de asemenea, în memoria lui este inaugurată expoziția foto-documentară *Asul regăsit...*, în februarie 2010, la Muzeul Aviației din București, prin eforturile Asociației *Aripi Românești*. Pe 8 Octombrie 2014 a avut loc o impresionantă ceremonie militară organizată cu sprijinul SMFA și al Primăriei Popești-Leordeni, cu ocazia dezvelirii unei plăci comemorative dedicate comandorului Dan Vizanty și Grupului 6 Vânătoare, la împlinirea a 70 de ani de la luptele pentru apărarea Bucureștiului.

Toate aceste manifestări omagiale sunt menite a-l așeza pe comandorul Dan Vizanty, considerat asul incontestabil al avionului IAR 80, pe locul

ce i se cuvine, în Cartea de Aur a Aviației Române, alături de toți acei piloți care au trăit și au luptat, nemenjându-și forțele, riscându-și permanent viața, slujindu-și cu devotament patria, pe scurt, făcându-și simplu și firesc datoria. ■

Ana Maria VIZANTI

Note
(Endnotes)

1. Eduard "Edu" Neumann, (5 iunie 1911 - 9 august 2004), născut în satul Molodia, Bucovina, în fostul Imperiu Austro-Ungar, a comandat *Jagdgeschwader 27 Afrika* (10 iunie 1942 - 22 aprilie 1943), apoi *Jagdabschnittsführer Rumänien* (februarie 1944 - august 1944), și *Jagdfliegerführer Oberitalien* (decembrie 1944 - ianuarie 1945).

2. Dan Vizanty, în "*Pionniers*" - Revue aéronautique des Vieilles Tiges, nr. 81, 1984.

3. Neagu Djuvara, în prefața lucrării *Dan Vizanty Destinul unui pilot de vânătoare*, semnată Daniel Focșa, apărută la Editura Institutul European, Iași, 2010

4. Neagu Djuvara, în op. cit.

5. Dan Vizanty, *Un oublié... Le IAR 80* (Industrie Aéronautique Roumaine) în *Pionniers*, N° 74, 1982.

6. Mircea Platon - Peste cenușa imperiilor, *Convorbiri literare*, sept. 2013;

7. Dénes Bernád, *Rumanian Aces of World War 2*, Osprey Publishing, U.K., 2003, p.86.

8. Hubert Loizillon (1910-1992), general de brigadă aeriană, creatorul transmisiunilor aeriene în Franța.

9. Gheorghe Negrescu (1888-1976), general maior de aviație, inginer, pionier al aviației române, brevet de pilot nr. 2.

10. «*Pionniers*»- Revue Aéronautique Trimestrielle des «*Vieilles Tiges*» și, respectiv, -> *Jäger Blatt*- offzielles organ der Gemeinschaft der Jagdflieger e.v.

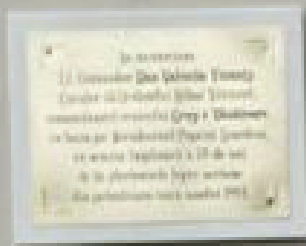
11. Dan Vizanty, *Un oublié... Le IAR 80* (Industrie Aéronautique Roumaine) în *Pionniers*, N° 74, 1982.

12. Herbert "Stub" Hatch, *An Ace and his Angel: Memoirs of a World War II Fighter Pilot*. Nashville, TN: Turner Publishing Company, 2000

13. Jay A. Stout, *Fortăreața Ploiești, Campania pentru distrugerea petrolului lui Hitler*, Ed. Meditații, 2010, trad. Mihai Dan Pavelescu.

14. Dénes Bernád, *Rumanian Aces of World War 2*, p.84.

In memoriam
Lt. Comandor **Dan Valentin Vizanty**,
Cavaler al Ordinului Mihai Viteazul,
comandantul eroicului **Grup 6 Vânătoare**,
cu baza pe Aerodromul Popești Leordeni,
cu ocazia împlinirii a 70 de ani
de la glorioasele lupte aeriene
din primăvara-vara anului 1944.

*Dezvelirea plăcii
de la Popești-
Leordeni, 2014*

Deși România eroică nu este o revistă literară, cititorii ne trimit, din când în când, versurile lor. Multe sunt încercări modeste, departe de poezia adevărată. Sunt creații simple, sincere, în care descoperim câteodată filonul de aur care ar putea duce spre poezie. Sunt versuri cu mesaj patriotic, versuri despre eroi, despre țară, despre jertfa acestui neam românesc. Ele, fie și modeste, așa cum sunt, ne asigură că în inimile românilor n-a murit totul!

Cruci de eroi

Nu-s de marmură, în cimitir.
Nici morminte nu-s sub toate,
Doar cruci de lemn cu înscrisuri plate
Ce 'nalță gâturi, fir cu fir
Sub vânturi reci și ploii mărunte,
Pe șes ori la margine de munte,
Eroii stau strajă, frunte lângă frunte
Pe pământul sfânt al țării,
Din Oaș și până-n buza mării,
Ori dinspre Nistru-n vest, departe,
Mărturie că au căzut pe secerate.
Și mă-ncearcă un fior:
Că au lăsat în case jale.
Dar viața-și poartă a ei cale;
Însă ostașii au odihnă, cu Onor!

Rodica Fercana

Eroii

Eroii se plimbă pe creste de nori
Cu hainele rupte de vânt,
Sunt flămuri de rouă, din dalbele zori,
Sunt aburi, ieșiți din pământ;
În iureșul clipei demult i-am uitat,
Căci iarba e verde mereu,
Avid libertatea din plin am gustat
Uitând chiar de bine și greu...
Pădurea de cruci e scaldată de sus
De lacrimi – din ochii de nori –
Se plâng Ei, pe Ei, înfrățiți cu Iisus,
În vast curcubeu de culori,
Privești curcubeul acelor duși

Fiorul din suflet e greu,
E aureola Eroilor puși
De strajă poporului meu...
O roată a vieții ne toarce perfid
Fuiorul de timp ce-a rămas,
Nisipul se scurge ca straniu fluid
Prea iute, uitând de popas,
Trezit cu uimire din lăncedul vis
Și-orbirea ce-adânc te-a umbrît
Îți vezi generația prinsă-n abis
Departe de țelul dorit;
Cu teamă, în taină, sui ochii spre nori...
Cu raze de ploii umblă blând
Eroii-adormiți pe petale de flori
Cu Țara iubită în gând.

prof. Elena Leach, Sângeorz Băi

Piscuri

Eroul din statuia de piatră
Veghează rotundul de țară,
Din când în când mai coboară
Lângă focul ce arde în vatră.

Mândru se înalță din nou
Să-și așeze tâmpla pe lună,
Camarazii de jertfă-și adună
Cu glasul de clopot - ecou.

Din Carei, Păuliș, Mărășești,
Râuri de viteji coboară,
Ei sunt temelie de țară –
Piscuri de munți românești!...

Constantin Stroe

Fascinanta trecere prin viață

Ion Tobă-Hatmanu, *Jurnal de război și de pace. Memorialul din Siberia*, Editura Favorit, 2014.

Cartea, apărută prin grija ziaristului militar colonel Dan Gîju, un om care a făcut o obsesie pentru persoana legendară a lui Ion Tobă-Hatmanu, este compusă din două părți distincte ca stil literar și ca abordare, ca perioade de timp trăite și ca stare de spirit. Titlul

compus al lucrării are și o doză de ironie, deoarece jurnalul de pace trimite cu gândul, de fapt, la perioada de prizonierat în URSS, despre care își amintește mai târziu un „om liber”. Personajul comun al ambelor cărți - folosesc termenul carte în sens biblic - este ofițerul Ion Tobă-Hatmanu, o figură controversată din perspectiva profilului clasic de ofițer, contradictoriu în evoluția sa, dar extrem de autentică. Dacă n-am ști că a existat într-adevăr și că a trăit exact așa cum lasă să se înțeleagă prin scrisul său, adică foarte natural, am putea crede că ne aflăm în fața unui erou de roman, construit din lumini și umbre, pus în situațiile cele mai neașteptate, de un prozator talentat.

Avem de-a face, așadar, cu un autentic jurnal de front, în care Ion Tobă consemnează aproape zilnic impresii și fapte, un jurnal care începe pe 11 iulie 1943, pe când i se termina concediul la Focșani și se pregătea să se întoarcă pe front. Însemnarea de început - „Se continuă povestea fiecărei zile din război, a vieții unor camarazi ce se va sfârși într-un fel” - ne sugerează că înaintea acestui jurnal a mai existat unul, care din păcate s-a pierdut. Nu știm dacă în peregrinările de pe front sau în arhivele Securității.

Cartea aceasta este un excelent document scris de un om care a experimentat războiul și apoi, crezând că experimentează pacea care i-a urmat, ca o persoană liberă într-o lume limpezită moral prin suferință, a trăit Siberia pe ambele ei fețe. Siberia devastatoare de dincolo de Urali și aceeași Siberie, dar românească, de dincolo de Carpați.

Este o dramă profundă și un model de supraviețuire exemplar, pe care nu le-am înțelege pe deplin, rezumându-ne doar la lectura textului scris de Ion Tobă. E nevoie să citim și „Cronologia” și „În loc de cuvânt înainte”, aparatul critic al lucrării, realizat de Dan Gîju, îngrijitorul ediției, pentru a ne edifica.

S-a spus despre Ion Tobă, prin notările sale de serviciu, că este un autentic om al frontului, ceea ce nu este greșit, având în vedere modul impetuos în care acționa și talentul excepțional de a intui oamenii și situațiile, rapiditatea de adaptare și de găsire a soluției salvatoare. Adevărul este că acest Ion Tobă este un om autentic în întregul său, pe parcursul întregii sale vieți. A găsit întotdeauna modalitatea de a supraviețui, rămânând el însuși, exteriorizându-și la maximum

BACĂUL EROIC

Revista filialei Bacău a ANCERM a împlinit 5 ani de existență. Eveniment salutat, în nr. 10 al publicației, prin mesajul Arhiepiscopului Romanului și Bacăului, Ioachim, și al președintelui de onoare al ANCERM, generalul de brigadă (r) Petre Stoica.

Spre deosebire de revistele altor filiale, *Bacăul Eroic* este orientat, așa cum se poate vedea și din numerele 10 și 11, apărute în 2015, spre actualitatea județului. Din nr. 10 aflăm că o delegație din Bacău a fost prezentă la Chișinău de Ziua Culturii Naționale; a fost sărbătorită împlinirea a 95 de ani de la vizita Reginei Maria la Onești; Filiala A.N.V.R. „General Eremia Grigorescu”, județul Bacău, a împlinit un sfert de veac de existență. În comuna Măgîrești - aflăm din nr. 11 al revistei - a fost amenajată o sală muzeu dedicată eroilor, veteranilor de război și Armatei române. Inițiativa aparține ing. Cădă Ionică, primarul comunei, prof. Constantin Dospinescu, președintele subfilialei Măgîrești, din filiala Bacău a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”, și a unor cadre militare active și în rezervă. Nr. 11 aduce un omagiu Regelui Ferdinand, de la a cărui naștere s-au împlinit 150 de ani, și Reginei Maria, cu prilejul împlinirii a 140 de ani de la nașterea sa.

Lăudabilă ideea redacției de a prezenta în paginile sale interviuri cu personalități ale județului. De data aceasta, invitatul revistei este generalul dr. Vasile Jenică Apostol, președintele filialei „General Nicolae Șova” a Asociației Naționale a Cadrelor Militare în Rezervă și în Retrageră. Retras la țară, în satul natal Bărsănești, Vasile Apostol se numără printre protagoniștii unui film de ficțiune pe care eu l-aș numi „Am întâlnit pensionari fericiți”. Vă vine să credeți sau nu, trebuie să știți că fostul comandant al Regimentului 301 Mecanizat din Galați - apogeul carierei

sale, din câte lasă să se înțeleagă - și fostul comandant al Școlii Militare de Ofițeri Activi „Nicolae Bălcescu” din Sibiu, imediat după evenimentele din 1989, își drămuiește timpul, ca orice pensionar, în familie, alături de soția sa, Mariana, și de unicul nepot, Rafael, și din când în când (dar destul de des!) în viața publică. Își petrece vremea în arhive, scrie cărți și colaborează la revista *Bacăul Eroic*. Un general bine temperat! Să-i urăm ani mulți și plini de roade!

BUZĂUL EROIC

Elegantă, cu o grafică inspirată, revista „Buzăul eroic” nr. 3, 2015, are un sumar diversificat, din care vă propunem următoarele titluri: Cartofi copti stropiți cu sânge de copii nevinovați

(general Constantin Mereu); Ultima misiune de luptă aeriană (comandor av. Aurel Niță); Eroii și comandanți din misiunea militară franceză, campania 1916-1918 (Emil Niculescu); Colonelul Ion Buzoianu (col. dr. Mihai Goia); Buzău, monumente în suferință. Cimitirul și osuarul eroilor din Primul Război Mondial; Mormintele militarilor germani lăsate de izbeliște.

EROICA

În cei 18 ani de apariție, însumând 50 de numere, revista „Eroica” și-a consolidat personalitatea și prestigiul în publicistica dâmbovițeană și națională, dovedindu-se, prin atitudinea colaboratorilor săi, o publicație de interes național. Între condeiele lucide ale revistei se numără dr. George Coandă, membru al Academiei Americano-Române de Arte și Științe din SUA și profesor Honorificus al Universității „Valahia” din Târgoviște.

Numărul dublu, 49-50/2015, al revistei este consacrat revoluției din decembrie 1989, de la a cărei desfășurare s-au împlinit 25 de ani. Și aici merită să luăm aminte, știut fiind că Târgoviște a fost, în acele zile și nopți de coșmar, teatrul procesului Ceaușeștilor,

personalitatea, ceea ce l-a făcut iubit printre camarazi, apreciat de superiori, respectat în prizonierat de mai toate categoriile pestrițe de oameni, care-și ispășeau pedepsele. O persoană de a cărei prezență țineau cont și temnicerii, într-un fel sau altul.

Ion Tobă a luat contact cu războiul în 1916, în calitate de cercetaș, un copil de 13 ani, care va fi folosit simbolic și de prefectul de Galați, la întâlnirea cu Misiunea militară franceză condusă de generalul H. Berthelot. Regele îi conferă pe 7 iulie 1918 „Crucea comemorativă a războiului 1916-1918” fără barete, ceea ce aprinde în el scânteia de militar, determinându-l să urmeze Școala Pregătitoare de Ofițeri de Cavalerie «Regele Ferdinand I» din Târgoviște. Nu e printre primii, dar i se întrevăd câteva calități care-l vor modela în viitor și-l vor face să acționeze ieșind din tipare.

Aventurier, petrecăreț, zurbagiu, neserios, dar mereu el însuși, Ion Tobă e apreciat în notarea sa de serviciu din 1919 drept un „ofițer slab” din toate punctele de vedere, până atunci fiind mutat de colo-colo, fără ca el să-și poată găsi locul. De fapt, nu-și găsea mediul de manifestare în care să se afirme ca om inseparabil legat de țara și neamul său. Acest om se simte bine doar în condiția finală a ofițerului, aceea de luptător pe front, într-un mediu ostil.

Zilele retragerii forțate din Basarabia și Bucovina de nord a armatei și a autorităților îl găsesc comandant de escadron de cavalerie afectat Diviziei 25 Infanterie, dislocată în zona Sucevei. O comanda generalul Nicolae Dăscălescu, acea figură legendară pedepsită pentru bravura și patriotismul său, care a refuzat bunăvoința târzie și superficială a autorităților comuniste, preferând să-și aștepte moartea în straie țărănești, bolnav și sărac, sub streșina bisericii din satul său. Onoarea nu-i îngăduia să se poarte altfel. El l-a chemat pe Tobă și i-a dat ordin verbal să elibereze cu escadronul său Putna ocupată abuziv de soldați și agitatori sovietici. Aceștia fuseseră invitați cu bunăvoință să ocupe, să elibereze, cine mai știe terminologia, Putna, mănăstirea și mormântul lui Ștefan cel Mare, de un oarecare Moshe Fischer, cetățean român și patron de fabrică. Un tertip vechi de când lumea folosit și în conflictele moderne de prin Orientul Mijlociu, Balcani etc.

Două zile a bătuit Tobă și ai lui ca să curețe localitatea și să-i împingă pe ruși dincolo de granița stabilită de Ribbentrop și Molotov.

Generalul îl felicita, procuratura militară îl cercetează pentru crearea de premise pentru un incident la proaspăta graniță cu URSS. Și ca mulțumirea să fie deplină și aparența diplomatică salvată este trecut și în rezervă. Rămâne în armată însă ca ofițer concentrat.

Episodul Putna îi va declanșa resorturile interioare și va face din el ofițerul de excepție care și-a îngropat tinerețea în istorie, aducându-i porecla de Hatmanu, un rang vovodă de fapt, prin care se recunoștea ca șef al cetății de scaun în care veșnicește vovodul Moldovei.

Când legionarii în rebeliunea lor din ianuarie 1941 pun stăpânire pe Brașov și pe postul de radio Bod, Ion Tobă Hatmanu e trimis să facă ordine și o va face într-un mod exemplar. Va primi pentru bravură „Virtutea Militară”.

Comportamentul său, după Putna și Brașov, este cu totul opus celui

de până atunci. Devine un comandant exemplar, cu un talent deosebit în relaționarea cu oamenii săi, de care are grijă și care îl ascultă aproape cu fanatism. Intelligent, rapid, abil, cu grija de „animal și material”, cum îl notează un comandant, Hatmanu își găsește locul și rostul, se simțea al țării, făcut să o apere, acționând fără să se gândească la propria conservare, dar rămânând același om de lume, tânăr, petrecăreț, iubăreț, ca unul care știa deja că toate lucrurile își au vremea lor.

Pleacă pe front peste Prut în fruntea unei companii, apoi e numit comandant de detașament, Detașamentul „Hatmanu”, și are misiuni de cercetare-siguranță. Peste tot se umple de glorie și e decorat cu „Steaua României” în grad de cavaler. Se poartă, într-adevăr, ca un cavaler medieval, dar cu mijloace și gândire moderne. „Și-a făcut o plăcere din a înfrunța în picioare focul inamicului” îi scrie în notare un comandant al său. Dumnezeu pare să-l ocrotească, căci va scăpa ca prin minune și din explozia de la Odessa, în care au fost uciși toți ofițerii de comandă. El intrase primul în port pe tancul cu numărul 111, din nou ca un cavaler călare pe un animal de fier, cu identitate simbolică.

Pleacă în misiune prin păduri, umblă prin sate, scotocește după partizani, de multe ori îi prinde și e nemilos. Pentru el, om în uniformă, reprezentând forța statului, acești civili cu arma în mână nu sunt altceva decât niște teroriști, nici soldați, nici civili, deci nerecunoscuți cu statutul pe care și-l asumă în convențiile internaționale. Cu civilii de prin sate se poartă omenește. Nu-i place nici execuția primitivă a populației nevinovate din Odessa, ca măsură de descurajare a actelor de sabotaj. Face tot ce poate pentru a se eschiva și reușește să părăsească orașul, plecând în misiune.

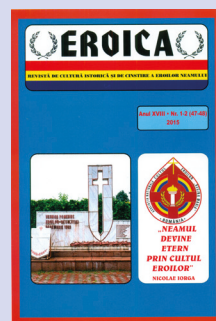
Războiul nu înseamnă numai lupte, distrugere și moarte. Între misiuni este aproape ca la pace, doar că pământul este străin. Vizitează ce-a mai rămas din Odessa, Sevastopol, obiective istorice, merge la teatru, să bucură să petreacă împreună cu prietenii și camarazii. Un camarad îi scrie în caietul de amintiri, în jurnal adică: „Niciodată nu vor fi șterse din inimă clipele pe care le-am petrecut la această unitate, unde, prin sufletul năvalnic al «hatmanului”, totul se preface ca sub o forță tainică.” Și nu e singurul care face astfel de declarații sentimentale.

Hatmanul și Escadronul IV Vânători Călări pe care îl conduce apără Simferopolul și strâmtoarea Kerci, apoi Cuban și în Munții Caucazului.

În jurnalul său sunt câteva pasaje unde descrie admirabil atmosfera frontului, surprinde peisajul și specificul locului, zgomotul artileriei și al celorlalte arme: „Seara, pe lângă zgomotul artileriei, brandurilor și mitralierelor, se aud țipetele maimuțelor fugite din Grădina Zoologică Ozereica... Maimuțele au pătruns într-o magazie germană și s-au luat la bătaie cu cutii de conserve.” În alt loc surprinde distrugerile și haosul produs de război, săpatul tranșeelor sub focul artileriei din ambele părți, aude la radio știrea despre capitularea Italiei, iar mai încolo „ne bumbăcește aviația, morți, răniți, foc” etc.

Are, însă, darul caracteristic optimiștilor autentici, al neînfricaților care minimalizează pentru a răzbi. Astfel, notează la Kerci: „Mă trezește [din somn] un bombardament de trei minute, 200 de morți și răniți, 50 de cai în foc - o bagatelă!” Acesta nu este cinism cazon, ci o modalitate

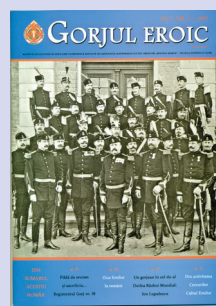
regizat și parafat de actorii din Studioul 4, de la București și, probabil, din “studiourile” serviciilor secrete, pe care Nicolae Ceaușescu le numea “agenturii străine”. Iată câteva titluri care s-ar putea să vă facă curioși: În Târgoviște, acum un sfert de secol, la vreme de revoluție (dr. George Coandă); La un sfert de secol de la revoluția Română: Ridică-te, Gheorghe! Ridică-te, loane! (prof. Constantin Voicu); La Boteni în decembrie 1989 (comandor ing. Marian Pavel); Revoluția Română din 22 decembrie 1989 - în Târgoviște și județul Dâmbovița (prof. Petre Drăguțoiu); Comandantul ultimului ordin (colonel Dan Giju).

GORJUL EROIC

Încă o filială județeană are revistă proprie. Este vorba de Filiala județului Gorj, care a început, din acest an 2015, editarea revistei Gorjul Eroic, sub redacția profesorului Andrei Popete-Pătrașcu, directorul publicației fiind col. (r) dr. ing. Walter Loga, președintele filialei. Din colectivul redacțional fac parte: lt. col. (r) Gheorghe Bușe, lt. col. (r) Ovidiu-Gabriel Ghindă, col. (rtr.) Ion Gociu, mr. (r) Constantin Retezeanu, prof. Ion Pința, prof. Grigore Haidău.

Gorjul Eroic se dorește, așa cum se arată în Cuvânt către cititor, să fie o publicație care să evidențieze locul și rolul pe care județul Gorj le-a avut de-a lungul istoriei, numărul mare de eroi pe care l-a dat țării în decursul războaielor și nu numai. “Întâmplări, fapte de arme, file de jurnal ale eroilor gorjeni participanți la Războiul de Independență, Războaiele balcanice, Primul și al Doilea Război Mondial, deținuți politici din închisorile comuniste, evenimentele din Decembrie 1989, teatrele de

operațiuni din Kosovo, Irak, Afganistan - sunt toate acestea subiecte care se vor regăsi în paginile revistei Gorjul Eroic."

Cu un conținut bogat și diversificat, cu informații inedite sau mai puțin cunoscute, cu o grafică și o punere în pagină moderne, primul număr al Gorjului Eroic anunță o revistă de succes. Felicitări celor care s-au învrednicit la apariția Gorjului Eroic. Redacției și revistei le zicem Întru mulți ani! Totuși, o nedumerire avem: revistei îi lipsește Sumarul!?

EROII NEAMULUI

Din sumarul acestui număr dublu vă propunem: Alexandru Averescu, mareșal în Panteonul istoriei naționale - de col. (r) Grigore Radoslăvescu; Eroismul și patriotismul românesc în istorie (Înălțarea Domnului - Ziua Eroilor) - de col. (r) ing. ec. Nicolae C. Grosu; Pledoarie pentru patrie și eroii săi - de col. (r) ing. Ioan Timofte; Alexandru Ioan Cuza în conștiința românilor - de col. (r) Constantin Chiper; Nicolae Iorga despre Basarabia și Bucovina - de prof. dr. Victor Crăciun; "Puterea prin Unire - poezii "Micii Uniri": contribuții, participări, afilieri programatice - de acad. Mihai Cimpoi; "Principele Carol I și mișcarea de "desfacere a Unirii" de la Iași, din 3/15 aprilie 1866 - de dr. Vasile Diacon; Ecolul Unirii în conștiința națională și europeană - de col. (r) Ionel Pintilii; Atenție la Constituție! - de conf. univ. dr. Alexandru Amititeloaie.

EROII NEAMULUI

Excelent numărul nr. 2 (23), iunie 2015, al revistei Eroii Neamului, editată de Asociația Civică "Tempora" Satu Mare și Asociația Națională Națională Cultul Eroilor "Regina Maria"-filiala Satu Mare, în colaborare cu Muzeul Județean Satu Mare. Ajuns la episodul XXII, Jurnalul

de a supraviețui într-o realitate acceptată.

Ion Tobă Hatmanu vorbește la un moment dat despre formalitățile pe care le face pentru a trimite în țară un lot de 700 de vaci, „ca ajutor pentru văduve și orfani de război. E printre puținii ofițeri care se referă la acest aspect al războiului. Jaful sau ce o fi el e ocolit cu grijă de istoricii militari din toate țările.

Escadronul lui se comportă mereu exemplar, fără frică de moarte. Parcă sunt mânați și ocrotiți de o mână nevăzută. Sunt decorați și de nemți, și de români. În octombrie '43 este în țară, la Focșani. E primit ca un erou de oficialități și ofițerime, ceea ce nu-l împiedică să aprecieze că „mulți băieți cu oarecare fond se pierd în mediocritatea masei”. Nu-și află rostul printre cei de aici. I se pare că totul e convențional. Pentru el doar frontul trăiește și moare, pulsează la cote maxime. Pe 17 noiembrie 1943 e la Odessa, dar deja e foarte târziu pentru armata română.

Încercuirea de la Stalingrad și-a produs efectele. Avântul glorios al victoriilor se calmează și se stinge. E chemat în țară. Crimeea e ca și pierdută. E încadrat într-un regiment din Bârlad. Cu această unitate pleacă din nou pe front. Trec Prutul și se instalează în dispozitiv. E jale, însă. «Trupe diferite se retrag. Jale, evacuări, devastări. Greu de suportat și, mai ales, greu să te stăpânești de a nu reacționa. Nemții sunt în debandadă. Urât și trist pentru noi toți», notează în jurnal Ion Tobă-Hatmanu, pe 12 aprilie 1944, în săptămâna mare. Atmosfera dezolantă a retragerii, a rezistenței pasive în așteptarea dezastrului, încrâncenează oamenii, strică relațiile dintre ei.

Mareșalul Antonescu se gândește la rezistența pe Carpați. Ia măsuri și încearcă să reorganizeze forțele mecanizate, ce urmau a fi înzestrate cu tancuri nemțești. În acest scop Hatmanu și alți ofițeri sunt mutați în Dobrogea.

Hatmanu nu mai știe ce se întâmplă. Fusese selecționat pentru un curs de ofițeri de tancuri în Germania. Pleacă la Berlin pe 28 iulie 1944, doar cu trei săptămâni înainte de întoarcerea armelor.

La cursuri personalitatea lui nu se dezmente. Este același om mânat de curiozitate, interes, inteligent și manierat, cald și prietenos, petrecăreț și, paradoxal, foarte pretențios. Se mișcă cu dezinvoltură și familiaritate printre colegii români, toți ofițeri de elită, printre camarazii și instructorii nemți. Este foarte apreciat și tratat ca lider de grup. Își face prietenii solide printre militarii germani. Vestea despre schimbarea radicală a României la 23 august îl lasă perplex și îl dezamăgește. Află despre ea de la radio și notează lapidar în jurnal: „Mareșalul înlăturat, Regele trădează și fuge, armata în revoltă, guvern comunist etc.”

Nu înțelege nimic și îl doare cumplit situația ocupării țării de către ruși. Dar își revine repede. Se reorientează. Nemții se poartă extrem de elegant cu militarii români, ca și cum la București s-ar fi petrecut doar un incident care se va remedia. Hatmanu și mai mulți ofițeri refuză statutul de prizonier la nemți. Cere să intre în trupele SS și, având în vedere experiența lui de vânător de partizani din Crimeea și Caucaz, credibilitatea remarcabilă pe care o avea, i se aprobă și începe instruirea. Ideea era de a organiza o divizie de luptă în rezistență care să fie dislocată în Carpații românești și să lupte împotriva ocupației ruse și

sovietizării țării. Centrul de instrucție e prin Boemia, ceea ce-i permite să plece de multe ori la Viena să ia legătura cu Horia Sima care organiza guvernul în exil. În câteva luni reușește să adune oameni pentru organizarea diviziei, dar nu se înțelege cu Sima, cu legionarii în general și cu ceilalți organizatori, care nu prea sunt hotărâți. Timpul nu are răbdare, Germania capitulează și totul se risipește. Se orientează spre americani, dar aceia hotărăsc să-l predea rușilor, e arestat, evadează de sub escortă și ajunge în țară. Dă explicații despre ce a făcut în Germania. În 1946 este deblocat și trecut în retragere, împreună cu alții de ofițeri și subofițeri. E arestat, închis la Brașov, evadează, se predă organelor de urmărire și în urma unui șantaj NKVD-ul se interesează de el, e învinuit de crime de război în Rusia, de spionaj în folosul nemților.

În timp ce era transportat din arestul Poliției către Jilava se crede că a evadat din nou și i se pierde urma. În realitate este răpit de poliția secretă rusă și dus în lagăr în Rusia. Abia în 1950 soția lui primește o scrisoare de la el prin care e înștiințată că e în Dniepropetrovsk, în lagăr.

Partea a doua a cărții, cea care are un caracter literar pronunțat, este consacrată vieții în lagărele sovietice.

Inteligența și adaptabilitatea, pregătirea fizică și măiestria lui militară de cercetaș în avangarda frontului îi permit să supraviețuiască. În această parte a lucrării sunt o sumedenie de povestiri despre viața și moartea prietenilor lui din lagăr, oameni deosebiți, mulți dintre ei cu studii superioare și îndeletniciri intelectuale.

Este o trecere în revistă a celor mai inedite și uneori bizare personaje și situații, prin care ne facem o imagine foarte largă despre teroarea întreținută de puterea sovietică, prin poliția politică, printre cetățenii de pe teritoriul ei, dar și de prin statele devenite satelite, din care foști cetățeni ruși, emigrați la Revoluția din octombrie, erau pedepsiți pentru trădare. Lumea lagărelor siberiene este una emnamente tragică. Oameni de condiție deferită sunt nivelați sub limita umilinței și forțați să se macine fizic și psihic în această mașinărie infernală de distrugere a ființei. Deținuții fiind inamici ai statului și poporului, indiferent că au fost hoți, borfași ori profesori universitari, militari ruși căzuți prizonieri ori ai altor armate străine, toți sunt criminali, fără drepturi, fără statut, doar cu propriul destin, inteligență și noroc și cu mila nevăzută a lui Dumnezeu. Iadul acesta este surprins în culorile lui estompate sau vii, cu detașare și ironie uneori într-un discurs literar meritoriu, de acest om de excepție care a fost Ion Tobă-Hatmanu. Întors în țară după zece ani de detenție, este „eliberat” din Rusia și încarcerat în România, la Gherla, din care este în sfârșit eliberat sub supraveghere în 1964. Până la sfârșitul vieții, Ion Tobă-Hatmanu va fi supus acestui regim, deși începând cu 1970 i se permite să călătorească în Franța și în Germania Federală pentru a-și regla chestiunea cu pensia din partea statului german. Manuscrisul acestor cărți abia este salvat de la perchezițiile Securității și publicat târziu, când el nu mai trăia.

A murit în 1979, exact în ziua de 10 iulie, când era născut. Un om excepțional care a rămas egal cu sine însuși până la sfârșit. Un autentic iubitor de țară și de libertate pentru poporul său. ■

cimitirelor și monumentelor eroilor, semnat de colonel (r) Voicu Șichet, începe cu un apel de suflet: colectarea de bani pentru refacerea și reamplasarea monumentului

“Statuia Eroului Necunoscut” în Piața Libertății din municipiul Satu Mare. Este dat și un număr de cont unde cei care doresc pot contribui cu sume de bani. Îl notăm și noi: RO34BTRLRONCRT00F8409802, CIF: 22948850, cont deschis de Asociația Civică Tempora Satu Mare la Banca Transilvania. Autorul rubricii ne informează, între altele, despre un nou monument, inaugurat în luna mai 2015, la Carei, în memoria Regelui Ferdinand I.

lată și alte titluri care merită atenția cititorilor pasionați de istorie: Modele creștine de eroism. Sfinții Împărați Constantin și Elena - “părinții creștinilor” (preot dr. Cristian Boloș); Ziua Armatei Române (ing. ec. Cristian Mares); Jertfe pentru neam și țară, 1918-1919 (prof. Carol C. Koka); Caietele locotenentului Florian - cum s-a plămădit România Mare (colonel Voicu Șichet); Caietul străpuns de gloanțe - jurnalul unui erou careian participant la Primul Război Mondial (drd. Marta Cordea); Un vrednic ostaș pentru istorie - general maior (r) Victor Popescu (prof. dr. Ioan Corneanu); Antonescu - pro și contra (prof. Ioan Ciarnău); Mareșalul Ion Antonescu - “Însemnări din celulă” (prof. dr. Ioan Corneanu).

PRAHOVA EROICĂ, O REVISTĂ DE VIITOR!

Ne-am bucurat de fiecare dată când filialele județene ale Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria” au reușit - cu resursele lor financiare sau în colaborare cu alte instituții - să-și tipărească propriile reviste. Am salutat fiecare început de drum, bucurându-ne de împlinirile colegilor noștri din teritoriu, le-am lăudat reușitele publicistice și profesionale.

O facem și acum - când Prahova Eroică împlinește 5 ani!- și-i urăm, de la

bun început, viață lungă și puterea de a înfrunta toate adversitățile și obstacolele, care ne dovedesc, dacă mai era nevoie, că nu sunt vremurile sub cârma omului, ci bietul om sub cârma vremii! Este

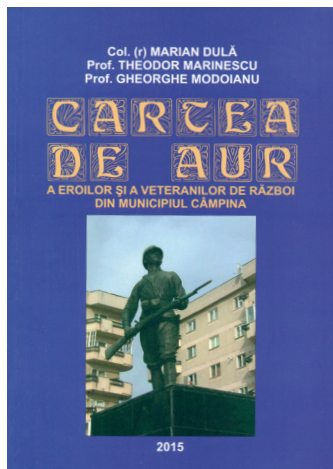
dureros să constăți că, după aproape patru veacuri, cuvintele marelui nostru cronicar Miron Costin sunt de o actualitate întristătoare. Fiindcă despre asta este vorba: o ignoranță cu privire la istoria noastră, a românilor, o nepăsare față de eroii acestui neam și față de monumentele și mormintele lor.

În ultimii ani s-au înmulțit cazurile de profanări ale operelor comemorative de război, au fost distruse cimitire ale eroilor români, în unele orașe s-a ajuns până acolo încât au fost desființate mormintele unor eroi, aflate în zone centrale, ca să li se facă loc îmbogățirilor vremii, pe care, vorba unui istoric, «nu puteau să-i mănânce viermii în altă parte».

Este incredibil cum de-am ajuns să ne batem joc, în propria noastră țară, de eroii noștri, să-i lăsăm pe alții, pripășiți pe aceste meleaguri, să ne denigreze istoria, trecutul, eroii! Este ciudat și trist în același timp că pentru cinstirea memoriei eroilor nu se găesc bani niciodată! Oare de ce? Sunt realități ale căror cauze nu le vom discuta aici.

Prietenii revistei Prahova Eroică trebuie, însă, să știe că atâtă vreme cât nu s-a stins idealul care a dus la reaprinderea făcliei de la căpătâiul celor care au murit pentru Țară, vom găsi și resursele sufletești, și resursele financiare să întreținem focul sacru al Cultului Eroilor.

Este îmbucurător că în județul Prahova solidaritatea unui grup de oameni entuziaști, care împărtășesc aceleași idealuri, a făcut ca revista, apărută cu cinci ani în urmă, să se mențină printre cele mai bune publicații consacrate cunoașterii istoriei acestor locuri și cinstirii memoriei eroilor prahoveni și nu numai. Editată în colaborare cu Societatea Culturală „Ploiești-Mileniul III”, „Prahova Eroică” și-a consolidat un colectiv redacțional care a reușit, de la un număr la altul, să publice articole și studii interesante, multe dintre ele sub semnătura unor

O enciclopedie a eroilor

Col. (r) Marian Dulă, prof. Theodor Marinescu, prof. Gheorghe Modoianu, *Cartea de aur a eroilor și veteranilor din municipiul Câmpina*, Editura Fundației Culturale Libra, 2015

Lucrarea apărută cu sprijinul primăriei municipale este rodul muncii acestor membri ai filialei Câmpina a Cultului Eroilor, care n-au dorit să lase risipite până la uitare informațiile despre eroii acestui oraș însoțit. Le-au strâns între copertile acestei

lucrări, care este mai mult decât o carte de aur, așa cum este ea definită ca evidență a eroilor și operelor comemorative de război. Are desigur liste de tot felul, din toate războaiele despre care au putut identifica date acestea însemnând eroi căzuți în această zonă, ori alții căzuți în alte părți, dar originari de aici, victime civile ale bombardamentelor, care tot eroi ar putea fi dacă nu martiri. Victime colaterale, un termen idiot folosit de americani, nu-mi place. Sunt date despre toți militarii înmormântați, căzuți la Câmpina și în împrejurimi, indiferent cărei armate aparțin și în ce poziție se aflau față de noi în marile conflagrații. Sunt prezentate informații și imagini despre cimitire, morminte și monumente dedicate celor căzuți pentru țară, dar și liste complete cu localnicii veterani de război, eroi ai revoluției din decembrie 1989 etc.

Este o lucrare generoasă, fără prejudecăți restrictive, care se dorește a da cât mai multe informații despre societatea câmpineană prin care putem reconstitui, dacă citim cu răbdare, o atmosferă autentică și complexă în care se remarcă câteva personalități, figuri memorabile de-a dreptul, cum este cea a fascinantului avocat Marin Mircea, luptător la Odesa și prizonier de război.

Sunt menționate, fără îndoială, și străzile ce poartă nume de eroi, ceea ce întregeste lucrarea la modul cel mai corect și folositor.

Ceea ce mi se pare de-a dreptul monografic sunt prezentările unor eroi, personaje aproape românești, cu o multitudine de date despre școală, părinți, origini, profesori, amintiri și idealuri, inclusiv adresele la care au locuit ori s-au născut. Acest lucru înseamnă multă documentare prin arhive, dar mai ales în mod direct la persoanele care i-au cunoscut. Mulți dintre cei evocați uneori schematic dar cu tendință monografică, dacă-mi este permis paradoxul, sunt consacrați și dăruiți cu forța relatării, cum este profesorul Alin Ciupală. El îl surprinde într-o atmosferă în evoluție pe Marin Mircea, intelectualul de forță care nu s-a lăsat copleșit nici de lagărul siberian, nici de închisorile românești și multele șicane ale securității comuniste, în strădaniile ei de-a vedea în orice intelectual un dușman al sistemului și de-al califica drept periculos.

Din paginile cărții, dintre listele de tot felul care sunt în definitiv niște nume, se uită în sufletele noastre niște oameni care au făcut istoria

secolului trecut. În Crimeea, la Odesa, la Stalingrad și Cotul Donului, în Ungaria și Cehoslovacia, în tragedia ignoranței și proastei comunicări generate de frică de la Otopeni și în multe alte locuri. Acea este viața trăită pe tăișul sabiei, dar dincolo de durerea acestor evenimente mai există o istorie a rezistenței spirituale, care transpare implicit din atitudinile unor câmpineni și care au făcut, dincolo de limitele administrative ale acestei localități, să rezistăm în timp alterați cât mai puțin posibil de miasmele unei vieți artificiale. E limita dintre paralele, unde ne-am dedublat în viața social-politică pentru a salva aparențele și în viața personală, care era alta, era cea apropiată de natura firească a omului.

Rezistența nu a însemnat numai ascunderea autmobilului în căpița de fân, opunerea la colectivizare, cote și sacrificii, ci mai ales cea opunere intelectuală, acea voce interioară care îți strigă să ai grijă să nu te ticăloșești.

Unii eroi sunt atât de lapidar prezentați din lipsa de date, desigur, încât îți face impresia că sunt mai degrabă texte poetice deschise care-ți permit să construiești tu. În realitate însă sunt figuri emblematice, prototipuri de bărbați care își cuprind viața și experiența în câteva propoziții: am fost, am luptat, am căzut prizonier, m-am întors, am continuat să trăiesc. Am avut noroc adică spre deosebire de ceilalți care au căzut ori au fost învinuiți toată viața în numele societății noi, de o instituție constrictivă, pentru vina de a-ți fi iubit țara în felul tău.

Autorii merg atât de departe cu ambiția de a fi exhaustivi, încât menționează și un elev de liceu militar rănit în bombardament. În definitiv acest lucru, dincolo de rușinea ce elimină multă viață, când este aplicată, ar fi benefic pentru orice localitate, în cunoașterea propriei deveniri.

Dacă am scrie tot ce știm și e de interes public, poate nu ne-am mai uita istoria începând cu a doua generație de la eveniment. ■

Povestile bunicilor

Eroii Gorjului, Asociația Națională Cultul Eroilor "Regina Maria", Filiala județului Gorj, 2015

Profesorul Andrei Popete-Pătrașcu și col. (r) dr. ing. Walter Loga sunt îngrijitorii primului volum ce reunește creațiile literare ale elevilor premiate la un concurs pe tema eroilor Gorjului.

Nepoata veteranului de război Teodor Groza relatează o poveste petrecută în zona Salontei, pe granița stabilită de Diktatul de la Viena. O confruntare cu

ungurii îl izolează împreună cu alți camarazi din armata română. Instinctul de conservare și sentimentul datoriei îl fac să rătăcească timp

personalități cunoscute, între care aș aminti: profesorul univ. dr. Ion Bulei, prof. univ. dr. Valeriu Avram, prof. dr. Ion Șt. Baicu, prof. dr. Polin Zorilă, prof. Nicolae Dumitrescu, prof. Iulia Stănescu.

Și pentru că am pomenit de colectivul de redacție, nu pot să nu evoc, în aceste rânduri aniversare, hărnicia și tenacitatea colonelului (r) Puiu Cujbă, redactor șef, care, alături de mai vârstnicul său camarad - neobositul colonel în retragere Constantin Chiper -, de conf. univ. dr. Gheorghe Calcan, prof. dr. Mariana M. Gheorghe, prof. Emilia Luchian, prof. Ion C. Petrescu și prof. Marian Chirculescu, a reușit să dea identitate și personalitate publicației prahovene. Este de salutat și ținuta grafică a revistei, realizată prin contribuția colonelului (r) Petrea Cujbă și a locotenent-colonelului (r) Cristian Iliescu. Să-mi fie permisă, totuși, o observație tehnică: așa cum apar acum, la dimensiuni mult prea mici, ilustrațiile din revistă pierd din claritatea și frumusețea lor. E de preferat, de aceea, să se opteze pentru un număr mai mic de fotografii, dar care să fie puse în valoare prin mărimea lor.

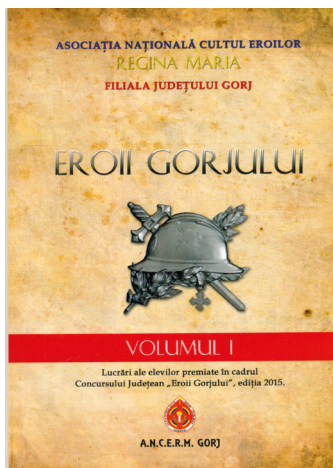
De multe ori, când răsfoim o publicație din așa-numita categorie „de nișă”, așa cum este de altfel și „Prahova Eroică”, uităm sau ignorăm cu bună știință un element esențial: faptul că aceste reviste sunt realizate de niște oameni care au învățat gazetărie din mers. Ei bine, tocmai acest amănunt ar trebui să ne îndemne să le lăudăm cu și mai multă insistență efortul și dragostea față de înaintași, salutând și susținând cu delicatețe toate strădaniile lor, prin care ies la iveală fapte de arme și eroi uitați pe câmpurile de luptă.

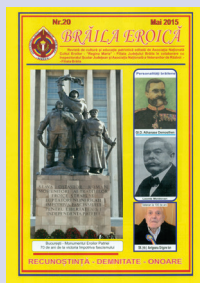
Cercetând trecutul și evocându-ne eroii, „Prahova Eroică” este o revistă de viitor!

La mulți ani, „Prahova Eroică”! La mulți ani, stimați colegi!

BRĂILA EROICĂ

Primul număr din 2015 al revistei filialei județului Brăila a ANCERM este consacrat evocării ultimului război mondial, de la încheierea căruia s-au împlinit 70 de ani. În țara noastră, evenimentul nu a fost marcat așa cum s-ar fi convenit, uitându-se cu prea mare ușurință că România s-a aflat printre

națiunile care au dat cele mai grele jertfe pe câmpurile de luptă. În articolul referitor la participarea Armatei Române la război de partea Națiunilor Unite, colonelul (r) Petru Gurău ne

reamintește: eliberarea părții de nord-vest a țării noastre s-a făcut prin jertfa a 58.330 de militari, morți, răniți sau căzuți prizonieri; în luptele pentru eliberarea Ungariei, pierderile armatei române s-au ridicat la 42.700 de militari; în luptele de pe teritoriul Cehoslovaciei au căzut 66.995 de militari români, aproape 30% din totalul efectivelor angajate în luptă.

Salutăm inițiativa brăilenilor de a-și sărbători veteranii de război. Ion Grigore Avrigeanu, din Gulianca, comuna Salcia Tudor, a împlinit 100 de ani. Oamenii din sat s-au adunat, cu mic cu mare, la căminul cultural pentru a-i ura sănătate.

Din acest număr vă propunem spre lectură: Istoria unui monument (col. dr. Ovidiu Iosif); Brăila, 1914-1916 (prof. Adriana Grigorescu) și Personalități brăilene, apărute sub semnătura colonelului (r) Petru Gurău și prof. Paula Olșanschi.

PLĂIEȘII

Când presa românească vuită de știri pesimiste, despre dezastrele și hoțiile aleșilor locali și centrali, iată că revista Plăieșii, nr. 7, 2015, ne asigură că: România frumoasă are viitor! Cu această deviză optimistă înscrisă pe copertă (excelentă și de această dată!), publicația filialei județului Suceava a ANCERM aduce în paginile sale „gândurile și faptele suvenilor care și-au asumat restaurarea, îngrijirea și ocrotirea monumentelor, cimitirelor, edificiilor sau a altor construcții dedicate comemorării eroilor căzuți la datorie.” (am citat din prezentarea apărută în ziarul „Crai Nou”).

Remarc din acest număr studiul comandorului (r) Gheorghe Vartic despre evacuarea armatei române din Basarabia și nordul Bucovinei în vara anului 1940, în urma ultimatumului Moscovei lui Stalin și Molotov, două figuri sinistre ale istoriei. Decizia guvernului de la București de a renunța fără nicio împotrivire armată la teritoriile strămoșești, decizie luată la ora

de șase săptămâni, ascunzându-se de inamici, până în sfârșit și-a regăsit batalionul, undeva în Ungaria. A continuat lupta până în ultima zi a războiului care l-a prins pe la Bratislava. Un om obișnuit, care reîntors acasă devine țăran, om al pământului legat de vite și plug, pământul care-l trimisese pe front să-l apere.

Mihai Schintee, elev, se apropie de personalitatea învățătorului Victor Popescu, un erou din Primul Război Mondial. Este un prilej de a face o incursiune largă printre intelectualii de atunci ai Gorjului care s-au organizat ad-hoc în lupta de rezistență împotriva inamicului neamț. Regimentul său (18 Infanterie Gorj) este încercuit. Învățătorul caporal refuză să cadă prizonier. Fuge în pădure pe lângă Țicleni și se întoarce în satul său, după trei zile de rătăcire cu căpitanul Gheorghe Gutuleanu și sergentul Costea Aristică, doi camarazi ce gândeau ca el. În faza inițială intenționau să ajungă din urmă grosul armatei române, dar e imposibil. Se răzbuună pe ocupantul neamț. Mișcându-se abil în spatele frontului, împreună cu o mână de oameni, ferindu-se de soldații germani și de trădătorii din neamul său, duce o luptă de guerilă până în primăvara anului 1917. Faptele lui sunt legendare, demne de roman, diversiune și deghizări, atacuri fulgerătoare îl fac cel mai vânat om din zonă. Se pun premii pe capul lui, dar are noroc. Presiunile asupra familiei nu întârzie, susținătorii de-ai săi sunt executați, alții băgați în pușcării sau deportați în Bulgaria. Grupul său de partizani străbate prin munți și păduri drumul spre Moldova, unde își regăsește regimentul la sfârșitul anului 1917. După război redevine dascălul ce fusese înainte, continuând să-i învețe pe copiii dragostea de țară și spiritul de sacrificiu.

Alți elevi își întreabă bunicii și cunoscuții și le ascultă poveștile de viață petrecute în anii războiului. Intelectuali, meșteșugari, plugari, oameni simpli, boieri, toți se ridică să-și apere vetrele, potențați de legătura cu țara și poporul lor. Vorbesc puțin, dar sugerează mult. Alteori e o bătrână văduvă de război ori mamă a unor eroi, care le povestește copiilor cum și-a pierdut în moarte pe cel drag.

Gorjul care a suportat tăvălugul ocupației în primul război mondial, cu faimoasele lupte de la podul de fier din Tg. Jiu, ori cele din defileul Jiului, este plin încă de amintirea unor fapte de arme, jertfe și suferințe ce i-au făcut pe urmași să-l pună pe Constantin Brâncuși, unul dintre ei ce lumina Europa cu talentul său, să ridice ansamblul monumental comemorativ de la Tg. Jiu.

Copii de școală scriu despre eroii lor și ai noștri, răspunzând fără să știe unei chemări a lui Nicolae Iorga: A scrie istorie este o obligație pentru omenire, a o adăugi cu ce ai aflat, e o obligație pentru fiecare, rămânând ca aceia care pot scrie să adune ce au aflat de la cine mai poate vorbi.”

Inițiativa “Eroul din familia mea” generează și în dezvoltare îi pune pe școlari să-i caute pe cei care mai pot vorbi. Și nu mai este mult timp, din păcate. Timpul lor și al fiilor lor care mi știu se scurge, lăsând în urmă golul electronic al modernității. ■

Poșta redacției

Lt. col. (r) Andrei Calcea, Republica Moldova: *Salut frățesc din BASARABIA moldovă. Vă trimit spre publicare articolul despre eroul României Întregite, locotenentul de rezervă Constantin MAHU, participant la luptele Războiului de Desrobire 1941-1944, Cavaler al Ordinului Coroana României, profesor la liceul "Vasile Lupu" din Orhei între anii 1932-1944.*

Bucuroși de oaspeți de peste Prut! Fiți binevenit între colaboratorii și simpatizanții Asociației Naționale Cultul Eroilor "Regina Maria". Am reținut materialul dvs. pentru publicare. Aștept cu interes și alte date despre eroii noștri!

Paul Adrian Cristescu, Curtea de Argeș: *Sunt fondatorul revistei de informație și atitudine cultural-civică „Glasul iubirii”, publicație care se distribuie în județul Argeș. În căutările mele legate de Monumentul Crucea Eroilor Neamului de pe muntele Caraiman, am descoperit cu bucurie și revista „România eroică”. Sunt preocupat*

să scriu un material mai amplu despre acest monument și nu doresc să mă limitez la informațiile care circulă pe internet, adresându-vă respectuos rugămintea să mă sprijiniți cu informații mai detaliate (articole sau fotografii document), publicate în decursul timpului în revista domniilor voastre. Dacă dispuneți de arhiva revistei din anii 1925-1930, cu siguranță că s-ar putea găsi acolo informații prețioase. Sau unde m-ați putea îndruma pentru a avea acces la mai multe informații, menționându-vă faptul că până în prezent am luat legătura doar cu Oficiul Național pentru Cultul Eroilor.

Am primit cu plăcere apelul dvs. Felicitări pentru eforturile pe care le faceți pentru editarea revistei "Glasul iubirii". Ne vom strădui să vă punem la dispoziție informații și documente despre Monumentul Crucea Eroilor de pe Caraiman. Nu avem în arhiva noastră colecția revistei "România eroică" din perioada interbelică. Ea se află în fondul Muzeului Militar Național. Dacă vom găsi un sponsor, vom căuta să tipărim revista într-o ediție anastatică. Mai ales că în 2016 vom marca împlinirea unui secol de la intrarea României în Războiul pentru întregirea neamului românesc. Urări de bine!

Ion Jianu, București: *Felicitări pentru interviul cu dl. profesor Ioan Scurtu (România eroică, nr. 49, 2014). Dacă am vreun subiect istoric interesant pot să îl trimit pe adresa de email? Cu aceeași prietenie, Jianu Ion.*

Cu cea mai mare plăcere aștept articolele dvs. Mulțumesc pentru aprecieri. Sănătate, bucurii! ■

21.00, în Consiliul de Coroană din 27 iunie, constituie, după cum apreciază autorul, una din cele mai umilitoare situații în care au fost puse trupele române în timpul celui de-al doilea

război mondial. „Oamenii politici și comandanții militari ai vremii s-au resemnat în fața izolării diplomatice a României, a disproporției de forțe militare prezentate de șeful Marelui Stat Major, precum și a stării precare de înzestrare arătată de ministrul Victor Slăvescu. Din cei 26 de participanți la Consiliul de Coroană, doar s-au pronunțat pentru rezistență armată: Nicolae Iorga, Victor Iamandi, Silviu Dragomir, Traian Pop, Ștefan Ciobanu și Ernest Urdăreanu.

Și atunci, ca și acum, politicienii au fost cei care au dus țara la dezastru.

O altă tragedie a românilor, urmare a răpirii samavolnice a Basarabiei și nordului Bucovinei, este evocată în articolul Masacrul de la Fântâna Albă, 1 aprilie 1941. În acea zi de 1 aprilie au curs lacrimi și sânge românesc. În jur de 2000 de români din Valea Siretului au fost uciși în momentul în care au încercat să fugă din zona de ocupație sovietică. Să nu uităm!

„Născut pentru a fi trădat” este titlul unui articol - apărut sub semnătura lui Marin Neacșu - care se referă la cele 13 trădări de care a avut parte românul cel mai prigonit din istoria neamului său, mareșalul Ion Antonescu. Istoria este istorie, indiferent ce ne impun alții prin legile lor, ticluite cu ajutorul străinilor blestemați de Eminescu în nemuritoarea Doină.

Iată și alte titluri care, sunt convins, vă vor îndemna să citiți revista Plăieșii: Un „erou” sau un trădător ticălos? Transfugul Ion Mihai Pacepa; Ordin către Armată; Sergentul veteran Ștefan Papuc, la 101 ani!; Veteranul Toader Răileanu din Fântânele; Refugiul ca o calamitate naturală; Cine a început al doilea război mondial? Mărășeștiul rămâne veteran cât va fi România!...

Felicitări confracților noștri din nordul țării! ■

Rubrică realizată de Grigore BUCIU și Dumitru ROMAN

Un an de la moartea generalului de brigadă Constantin Tănase, fost primvicepreședinte al Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”

La sediul central al ANCERM a avut loc, din inițiativa familiei, parastasul celui ce a fost generalul Constantin Tănase. La încheierea acestei pomeniri, cei doi fii ai defunctului au hotărât să devină membri ai ANCERM. Văduva generalului, doamna Maria Tănase, a decis să doneze Muzeului asociației noastre decorațiile și brevetele care au aparținut celui decedat. Personalitatea celui dispărut a fost evocată de generalul de brigadă (rtg.) Petre Stoica, președintele de onoare al ANCERM.

Comemorăm cu profund regret un an de la plecarea surprinzătoare dintre noi, la cele veșnice, a prietenului și camaradului de mare caracter, generalul Constantin Tănase, fost primvicepreședinte al asociației noastre. despre persoana sa s-au spus și se vor mai spune cuvinte deosebit de frumoase deoarece a fost un exemplu de profesionalism, demnitate și onoare ostășească, cinstindu-și permanent atât cariera militară, cât și familia, față de care și-a manifestat un respect deosebit și o dragoste fără margini.

A fost genistul care a bătut țara de-a lungul și de-a latul, lucrând pe marile șantiere, departe de casă și familie, departe de părinți și prieteni, dându-și se cu pasiune profesiei

pe care și-a ales-o, fiind un exemplu pentru cei din jurul său. Când se va scrie istoria participării Armatei la lucrările din economia națională, în dreptul numelui său se va nota: un erou al Transfăgărășanului și al Canalului Dunăre - Marea Neagră.

După ieșirea la pensie, în 1994, în cadrul unei adunări la Cercul Militar din Târgoviște a fost ales președinte al filialei județene Dâmbovița a Comitetului Național pentru Restaurarea și Îngrijirea Monumentelor și Cimitirelor Eroilor, fiind membru fondator al acesteia. Angajamentul luat la acea adunare a fost să aducă filiala în grupul celor mai bune filiale județene, angajament pe care l-a respectat cu sfințenie, fapt pentru care a fost ales primvicepreședinte al asociației noastre la nivel național.

La scurt timp, datorită unei foarte bune colaborări cu organele administrației locale din județul Dâmbovița, în mod deosebit cu primarul municipiului, ing. Furcoiu, la inițiativele sale au fost construite Monumente ale Eroilor, care fac, în prezent, parte din patrimoniul eroic național. De exemplu, monumentul lui Mihai Viteazul, monumentul eroilor târgovișteni, al martirilor Brâncoveni, parcul Voievozilor cu cele 15 statui ale domnitorilor Țării Românești și multe altele. Așa se face că municipiul și județul Dâmbovița au devenit zone de mare interes pentru circuitele turistice ale țării. La realizarea acestora, o mare contribuție a avut generalul Tănase.

De asemenea, va rămâne în istoria publicisticii

românești ca fondator al revistei de cultură istorică „Eroica”.

Prin decesul generalului Tănase, armata și asociația noastră au pierdut un ofițer de excepție și un mare patriot. Pentru meritele sale, la propunerile conducerii asociației, a fost decorat de președintele României cu Ordinul „Meritul Cultural” în grad de Cavaler și a fost declarat de către Consiliul Municipal Târgoviște „Cetățean de Onoare” al municipiului.

În plan personal, am avut cu camaradul și prietenul meu generalul Tănase o relație exemplară de amicitie și respect reciproc, fiindu-mi omul cel mai apropiat. Peste zece ani m-a ajutat și la bine și la greu în rezolvarea tuturor problemelor legate de cultul eroilor.

Așa cum am mai arătat, generalul Tănase și-a iubit și venerat soția și pe cei doi fii și, la rândul său, s-a bucurat de grija deosebită și căldura sufletească a familiei sale. Doamna Tănase i-a purtat o mare grijă, l-a însoțit la numeroase activități și i-a vegheat mereu starea de sănătate.

Personal, regret din tot sufletul pierderea neașteptată a colegului și prietenului nostru și mă fac părtaș, alături de dumneavoastră, cu toată compasiunea, la durerea pe care o încercăm distinsa sa familie. Îi voi păstra o pioasă și veșnică amintire.

Dumnezeu să-l odihnească în pace!

General de brigadă (rtg.) Petre STOICA

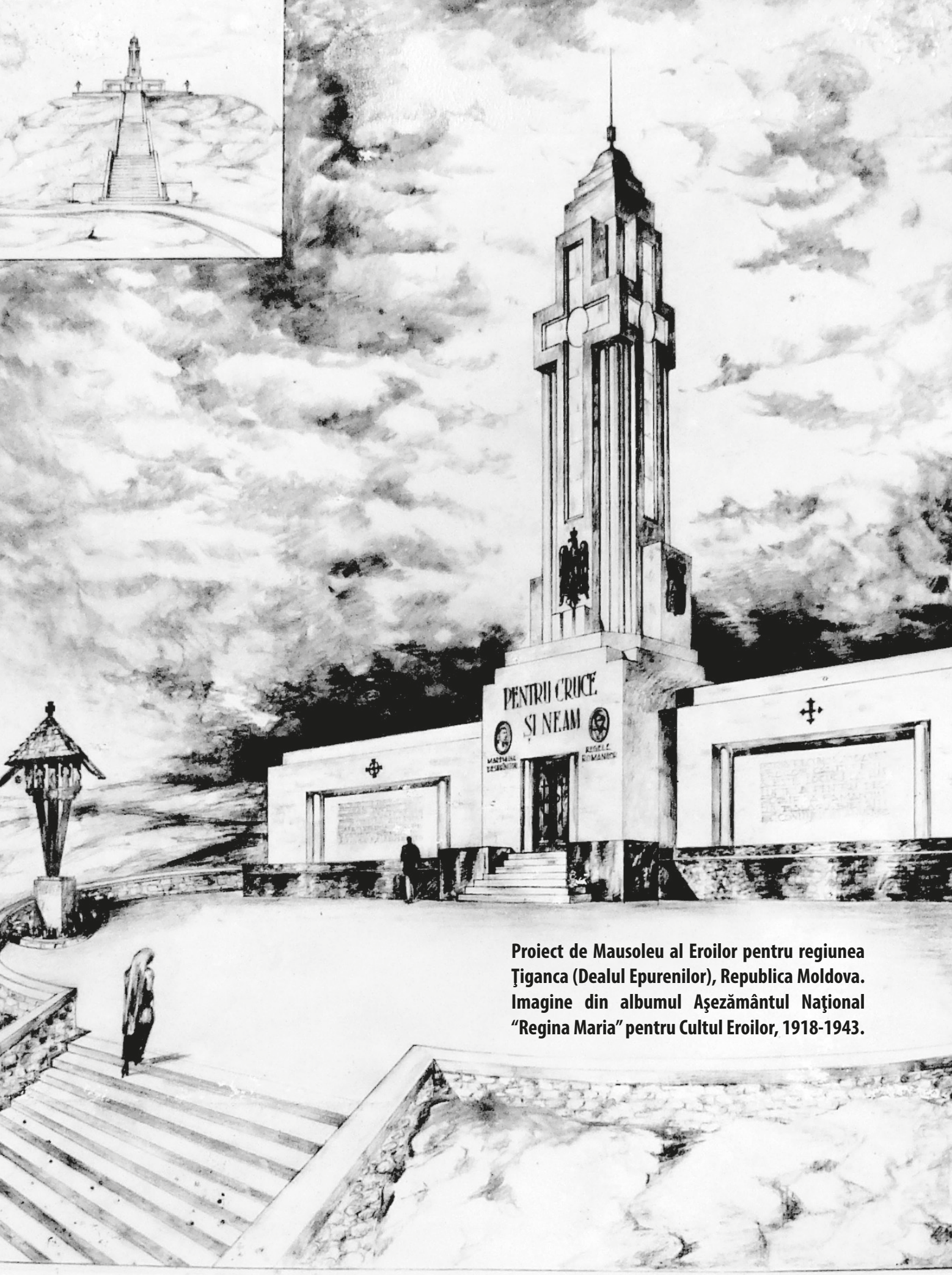
Biroul Executiv Central al Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria” anunță cu durere încetarea din viață, la 18 octombrie 2015, a colonelului (r) Alexandru Liviu Șerban, președintele Filialei Județene Sălaj a A.N.C.E.”R.M.”, om cu alese calități morale, profesionale și profund familist, poet și publicist militar.

Născut la 24.01.1949, în localitatea Liebling, Timiș. A absolvit Liceul militar „Ștefan cel Mare” (1966), Școala Militară de Ofițeri Activi de Artilerie (1969), Academia Militară (1979). A parcurs treptele carierei militare de la comandant de pluton la comandant de regiment – în garnizoana Șimleu Silvaniei. Din anul 1989 până în 2000, când a trecut în

rezervă, a condus Serviciul de Mobilizare a Economiei și Pregătire a Teritoriului Județului Sălaj pentru Apărare. A avut o activitate importantă și după trecerea în rezervă, implicându-se în politică și în viața socială a județului. A fost șef de cabinet parlamentar, șef unitate de tratament balnear, șef de cabinet și consilier al prefectului, directorul Direcției Județene de Pază, Protocol și Administrativ, președintele Societății Române de Crucea Roșie.

S-a remarcat în viața literară, în publicistică și cinematografie. A debutat în anul 1966 în revista Orizont a Liceului Militar Ștefan cel Mare” din Câmpulung Moldovenesc.

Ca președinte al Asociației Naționale Cultul Eroilor “Regina Maria” – Filiala județului Sălaj, ales în anul 2014, s-a implicat cu pasiune în activitatea de cinstire a memoriei eroilor, de protejare și îngrijire a operelor comemorative de război.

Proiect de Mausoleu al Eroilor pentru regiunea Țiganca (Dealul Epurenilor), Republica Moldova. Imagine din albumul Așezământul Național "Regina Maria" pentru Cultul Eroilor, 1918-1943.

MONUMENTE CARE AU FOST

Cimitirul Eroilor din Bălți,
Republica Moldova.

